

URAKKASOPIMUS
2023-2025
SATAMIEN, MATONPESUPAIKKOJEN JA VESIAIHEIDEN
KUNNOSSAPITOURAKKA

Tampereen Infra Oy
Patamäenkatu 18
33900 Tampere

Y-tunnus 3022425-9
OVT-tunnus 0037302242592120
Operaattori CGI 003703575029

tampereeninfra.fi

Sisällys

1.	TIETOJA HANKKEESTA.....	4
1.1	Tilaaajat	4
1.2	Urakoitsija.....	4
1.3	Urakan kohde	4
1.4	Sovellettavat yleiset sopimusehdot.....	5
2	URAKKAMUOTO JA SUORITUSVASTUUN LAAJUUS	5
2.1	Urakkamuoto ja maksuperuste	5
2.2	Urakkasuhteet	5
3	URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOLLISUUS	6
3.1	Pääsuoritusvelvollisuus.....	6
3.1.1	Urakkaan kuuluvat työt	6
3.1.2	Suoritusvelvollisuuden laiminlyönti.....	8
3.1.3	Urakoitsijan hankinnat.....	8
3.2	Sivuvelvollisuudet	8
3.2.1	Urakoitsijan työnantaja-asemasta johtuvat velvollisuudet.....	8
3.3	Kunnossapitourakan johtovelvollisuudet	9
3.4	Toimintatapa urakka-alueella.....	9
3.4.1	Itsenäinen toiminta urakassa	9
3.4.2	Varallaolo ja ilmoitusvelvollisuus	10
3.4.3	Työhön määrääminen.....	10
3.5	Laatulupaukset	10
3.6	Urakoitsijan henkilöstö.....	10
3.7	Kalustovaatimukset	11
3.8	Urakka-alueen tukikohta	11
3.9	Jätteen vastaanottoaikat.....	11
3.10	Laadunvarmistus.....	12
4	TILAAJAN SUORITUSVELVOLLISUUS	12
4.1	Tilaaajan toimesta tehtävät työt	12
4.2	Tilaaajan hankinnat	12
5	URAKASSA NOUDATETTAVAT ASIAKIRJAT	12
5.1	Sopimusasiakirjat.....	12
5.2	Määrälaskenta	13
6	URAKKA-AIKA.....	13

6.1	Sopimusaika.....	13
6.2	Tehtäväkohtaiset toimenpideajat	13
6.3	Sopimuksen päättäminen.....	14
7	Sanktiot ja palkitsemismenettelyt.....	15
7.1	Ansiottoman hyödyn palauttaminen.....	15
7.2	Sakko.....	15
7.3	Urakan kehittämisbonus.....	16
8	VAKUUDET JA VAKUUTUKSET.....	17
8.1	Urakoitsijan vakuudet.....	17
8.1.1	Työn sopimusajan vakuus.....	17
8.2	Tilaaajan vakuudet.....	17
8.3	Vakuutukset.....	17
8.3.1	Vastuu kolmannelle osapuolelle.....	17
8.3.2	Vastuu tilaaajan omaisuudelle aiheutetusta vahingosta	17
9	TILAAJAN MAKSUVELVOLLISUUS.....	18
9.1	Urakkahinnan muodostuminen.....	18
9.2	Hinnanmuutospäätökset	18
9.3	Muutos- ja lisätyöt.....	18
9.4	Maksuehdot ja laskutus.....	18
10	YHTEISET TOIMITUKSET JA RAPORTOINTI.....	19
10.1	Katselmukset ja taloudellinen loppuseelvitys	19
10.2	Työmaakokoukset.....	19
10.3	Raportointi.....	20
10.4	Turvallisuus.....	20
11	RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN	20
12	MUUT SOPIMUSASIAKSET	20
12.1	Ilmoitukset verohallinnolle.....	20
12.2	Poikkeusoloihin valmistautuminen (rahti- ja matkustussatamat).....	21

1. TIETOJA HANKKEESTA

1.1 Tilaajat

Tampereen Infra Oy
Y-Tunnus: 3022425-9
Osoite: Patamäenkatu 18, 33900 Tampere
Sopimusasiat:
Maaret Siitonen, hankintavastaava, puh. 040 527 1610, maaret.siitonen@tampereeninfra.fi
Urakan valvojat:
Petri Kujala, rakennuttajahortonomi, puh. 0500 628 295, petri.kujala@tampereeninfra.fi
Pentti Katajisto, työpäällikkö, puh. 0505215009, pentti.katajisto@tampereeninfra.fi
Teemu Kylmäkoski, työpäällikkö, puh. 0408016376, teemu.kylmakoski@tampereeninfra.fi
Turvallisuuskoordinaattori:
Joonas Huhtanen, puh. 040 806 4337, joonas.huhtanen@tampereeninfra.fi

Tampereen kaupunki
Y-tunnus: 0211675-2
Yhteyshenkilö: Tuomas Salovaara, satamavastaava, puh. 041 731 0639, tuomas.salovaara@tampere.fi

Tampereen Infra Oy vastaa jatkuvan kunnossapitourakan tilaamisesta ja valvonnasta. Tampereen kaupunki vastaa investointiluonteisista ja erikseen tehtävistä tilauksista.

1.2 Urakoitsija

Yrityksen nimi: Pimara Oy
Y-tunnus: 1839402-8
Osoite: Kolmenkulmantie 16, 33470 Ylöjärvi
Sopimusasiat: Vesa-Matti Mäkinen, toimitusjohtaja, p.0400 779120, vesa-matti.makinen@pimara.fi
Urakan vastaava työnjohtaja: Markku Siukola, työnjohtaja, p.040 711 3319, markku.siukola@pimara.fi

1.3 Urakan kohde

Urakan kohteena on liitteissä esitetyt Tampereen kaupungin omistuksessa olevat venesatamat, soutuvenerannat, matonpesupaikat, vesiaiheet, vesiturvallisuusvälineet sekä seuraavat yksilöidyt kohteet (liitteet B4, B5a, B5b, B5c, B5d ja B5e, joissa tarkat kohteet ovat määriteltyinä).

Urakkaan kuuluvat mm.:

-Laukontorin ja Mustalahden matkustajasatamat

-Arboretumin, Halkoniemen, Hiedanrannan, Härmälänsaaren, Koukkuniemen, Kämmenniemen, Maisansalon, Naistenlahden, Rosendahlin, Uittotunnelin (Pyhäjärvi) ja Viikinsaaren laivalaiturit

-Ratinannokan pelastusvene, Eteläpuiston laivannostopaikka, Pispalan uittotunneli

Tampereen Infra Oy
Patamäenkatu 18
33900 Tampere

Y-tunnus 3022425-9
OVT-tunnus 0037302242592120
Operaattori CGI 003703575029

tampereeninfra.fi

1.4 Sovellettavat yleiset sopimusehdot

Tässä sopimuksessa ja urakassa noudatetaan rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja 1998 (jäljempänä YSE 98 tai YSE). Näitä ehtoja sovelletaan täydentävinä siltä osin, kuin tällä sopimuksella tai sen liitteillä ei ole toisin sovittu.

2 URAKKAMUOTO JA SUORITUSVASTUUN LAAJUUS

2.1 Urakkamuoto ja maksuperuste

Maksuperusteena on urakkasopimuksen perusteella määräytyvä kokonaishinta. Lisäksi erikseen määriteltyjen työsuoritusten osalta maksuperusteena on urakkasopimuksen perusteella määräytyvät yksikköhinnat.

Kokonaishinnan perusteena olevan hinnoiteltavan kiinteähintaisen kunnossapitotyön yksikköhintojen tulee sisältää kaikki työt, hankinnat ja veloitteet sekä kaikki muut kustannukset, jotka tarjouspyyntöasiakirjojen mukaan kuuluvat urakoitsijalle ja jotka ovat tarpeen urakkaan kuuluvan tehtävän suorittamiseksi.

2.2 Urakkasuhteet

Urakoitsija voi teettää osan töistä tilaajan hyväksymillä aliurakoitsijoilla. Vastuu töiden aikataulusta ja yhteensovittamisesta kuuluu aina pääurakoitsijalle.

Urakkaa ei jaeta kahdelle eri urakoitsijalle.

Tilajaan sopimussuhteessa oleva urakoitsija voi luovuttaa urakan tai sen osia edelleen toiselle urakoitsijalle aliurakkana ja tämä edelleen kolmannelle urakoitsijalle aliurakkana. Urakoiden ketjuttaminen tätä pidemmälle ei ole sallittua. Tilajalla on oikeus keskeyttää työt, mikäli urakkasuorituksia on ketjutettu edellä sanotun vastaisesti ilman tilaajan nimenomaista hyväksyntää. Urakoitsijan tulee purkaa ketjutettu aliurakkasopimus välittömästi ja vastata rikkomuksestaan aiheutuvasta haitasta ja lisäkustannuksista tilaajalle.

Kaikki aliurakoitsijat tulee aina hyväksyttää kirjallisesti tilaajalla. Tilaja edellyttää, että ennen kunkin yksittäisen aliurakointisopimuksen solmimista urakoitsija esittää tilaajalle tilaajavastuulain mukaiset selvitykset aliurakoitsijasta. Tilaja antaa urakoitsijalle kirjallisen hyväksymisilmoituksen kahden päivän sisällä siitä, kun tilaajavastuulain edellyttämät selvitykset on toimitettu tilaajalle.

Urakoitsijan tulee valvoa, ettei häneen sopimussuhteisissa tai aliurakointiketjussaan toimivissa yrityksissä em. mukaisesti toimi johto- ja hallintotehtävissä tai suoraan tai epäsuorasti käytä määräysvaltaa henkilöitä, jotka ovat liiketoimintakiellossa. Mikäli alihankintaketjussa havaitaan yrityksiä, joita em. tavalla edustaa liiketoimintakiellossa oleva henkilö, poistetaan yritykset edustajineen välittömästi työkohteesta.

Tilajalla on oikeus periä urakoitsijalta sopimussakkoa 0,05 % tilaajan ja urakoitsijan välisen sopimuksen arvonlisäverottomasta urakkasummasta kultakin työpäivältä, jonka aikana sopimuksenvastainen aliurakoitsija on työskennellyt työmaalla.

3 URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOLLISUUS

3.1 Pääsuoritusvelvollisuus

3.1.1 Urakkaan kuuluvat työt

Jäljempänä mainitut tehtävät tehdään kunnossapitoluokat- taulukon mukaisesti (Liite B4).
Kiinteähintaisesti tehtävät kunnossapito- ja hoitotyöt kesäkaudella 1.5 – 31.10:

Satamien hoito

- *silmämääräinen tarkastus, että alue on turvallinen. Turvallisuuteen kuuluu pelastusvälineiden silmämääräinen tarkastaminen ja näkyvien laiturirakenteiden ja aisojen silmämääräinen tarkastus.*
- *satama-alueiden ja rantojen siivous. Siisteyteen kuuluu roska-astioiden tyhjentäminen ja roskien toimittaminen satama-alueilla sijaitseviin syväkeräysastioihin tai jättepisteisiin. Mustalahden ja Laukontorin satamien roska-astioiden tyhjennys ei kuulu tähän urakkaan (ks. kohta 4.1). Satamien jätehuoltosuunnitelmaa valvotaan ja noudatetaan (jätelaki).*
- *yksittäisten ongelmajätteiden (jäteöljyjen ja akkujen) pois vienti esim. Nekalan ongelmajätevastaanottopisteeseen*
- *pienimuotoiset satama- ja laiturilaitteiden korjaukset materiaaleineen. Työt sekä korjaustyössä tarvittavat vähäiset materiaalit yksittäiset lankut ja laudat, ruuvit, naulat ym. pientarvikkeet*
- *satama- ja vesiliikennelaitteiden toimivuuden tarkistaminen*
- *sataman turvavarusteiden tarkistusten kirjaaminen Qfield-sovellukseen*
- *vesiliikennemerkit tarkistetaan ja raportoidaan vuosittain ja venepojjut kolmen vuoden välein erillisen ohjeen mukaan (TRAFICOM/291254/03.04.01.01/2021)*
- *veden korkeuden havainnointi satamaturvallisuuden kannalta, erityisesti vedenkorkeuden poikkeustilanteissa*
- *vesakon raivaus ym. rikkakasvuston poisto satama-alueilla kuukausittain (ei nurmikon leikkaaminen ja istutusten hoito)*
- *veneaisojen laskut 20.5 mennessä ja nostot 4.10 alkaen Ratinan suvannossa noin 25 kpl (kokonaan pois)*
- *vika- ja hälytystyön puhelinpäivystys (ks. kohta 3.4.2)*
- *rantapaikkojen silmämääräinen tarkastus kerran touko-, heinä- ja lokakuussa, että alue on siisti ja turvallinen.*
- *resursointi, perehdytykset, varallaolo ja ilmoitusvelvollisuus*
- *omavalvonta*
- *vesimittarin lukemat kuukausittain*

Kiinteähintaisesti tehtävät kunnossapito- ja hoitotyöt talvikaudella 1.11 – 30.4:

Satamien hoito

- *silmämääräinen tarkastus, että alue on turvallinen. Turvallisuuteen kuuluu pelastusvälineiden silmämääräinen tarkastaminen ja näkyvien laiturirakenteiden ja aisojen silmämääräinen tarkastus.*
- *satama-alueiden ja rantojen siivous. Siisteyteen kuuluu roska-astioiden tyhjentäminen ja roskien toimittaminen satama-alueilla sijaitseviin syväkeräysastioihin tai jättepisteisiin*
- *yksittäisten ongelmajätteiden (jäteöljyjen ja akkujen) pois vienti esim. Nekalan ongelmajätevastaanottopisteeseen*
- *veneaisojen jään päälle nostot 4.12 alkaen noin 350 kpl Rahola, Santalahti ja Naistenlahden ja Elvalan venesatamissa*
- *pienimuotoiset (alle 500 €) satama- ja laiturilaitteiden korjaukset materiaaleineen. Työt sekä korjaustyössä tarvittavat vähäiset materiaalit yksittäiset lankut ja laudat, ruuvit, naulat ym. pientarvikkeet*
- *satama- ja vesiliikennelaitteiden toimivuuden tarkistaminen*

26.4.2023

- *sataman turvavarusteiden tarkistusten kirjaaminen Qfield-sovellukseen*
- *jään tarkastus 10 päivän välein Näsijärvessä yhdessä sijainnissa, missä 3 mittauspistettä. Lisäksi Kaupinojan jään paksuuden mittausta viikon välein.*
- *omavalvonta*
- *resursointi, perehdytykset, varallaolo ja ilmoitusvelvollisuus*

Urakoitsija on velvollinen suorittamaan urakka-alueella yksikköhintaluettelossa mainittuja lisä- ja muutostöitä tarjouksessa mainituilla tuntiveloitushinnoilla. Tällaisia töitä mm. on:

- *rintaparrujen vaihto*
- *kansilankkujen vaihdot ym. laiturien korjaustyöt (yli tunnin kestävät työt)*
- *veneaisojen vaihdot*
- *poijujen vaihdot*
- *pilssi- ja septijärjestelmien korjauksia ym. putkitöitä*
- *uponneiden ja hylättyjen veneiden siirtoja*
- *pienimuotoisia maarakennustöitä satama-alueilla*
- *ilkiältojen korjauksia*
- *venepaikkarekisterin tietojen tarkistaminen*
- *venepaikkojen laiturien muutoksien korjauspiirustuksien laadinta auto-cad muodossa*
- *sukellustöitä ja -tarkastuksia (videointi)*

Hinnaltaan yli 3000 € työsuoritteet sovitaan ensisijaisesti kokonaishintaurakoiksi.

Matonpesupaikkojen hoito

- *matonpesualueiden siivous. Siisteyteen kuuluu roska-astioiden tyhjentäminen ja roskien toimittaminen syväkeräysastioihin tai jättepisteisiin*
- *yksittäisten ongelmajätteen pois vienti esim. Nekalan ongelmajätevastanottopisteeseen*
- *pienimuotoiset (alle 500 €) matonpesupaikkojen korjaukset materiaaleineen. Työt sekä korjaustyössä tarvittavat vähäiset materiaalit yksittäiset lankut ja laudat, ruuvit, naulat, tiivistekumit ym. pientarvikkeet*
- *matonpesupaikkojen toimivuuden tarkistaminen*
- *vesakon raivaus ym. rikkakasvuston poisto, niittyjen leikkaus siimaleikkurilla kuukausittain*
- *matonpesuultaiden asennus talvisäilytyksestä sekä muutoin matonpesupaikkojen kuntoon saattaminen 15.5 mennessä*
- *matonpesupaikkojen saattaminen talvisäilytyskuntoon 15.9 – 15.10 välisenä aikana (mm. putkien tyhjäys)*
- *vika- ja hälytystyön puhelinpäivystys (ks. kohta 3.4.2)*
- *omavalvonta*
- *resursointi, perehdytykset, varallaolo ja ilmoitusvelvollisuus*
- *vesimittarin lukemat kuukausittain*

Urakoitsija on velvollinen suorittamaan urakka-alueella yksikköhintaluettelossa mainittuja lisä- ja muutostöitä tarjouksessa mainituilla tuntiveloitushinnoilla. Tällaisia töitä ovat:

- *pumppu, venttiili ym. putkikorjaustöitä*
- *pienimuotoisia maarakennustöitä*

Hinnaltaan yli 3000 € työsuoritteet sovitaan ensisijaisesti kokonaishintaurakoiksi.

Vesiaiheisten kohteiden hoito (Suihkulähteiden tai vesiaiheiden sekä kastelujärjestelmien hoito)

- *pienimuotoiset (alle 500 €) korjaukset materiaaleineen. Työt sekä korjaustyössä tarvittavat vähäiset materiaalit (pultit, mutterit, tiivistyskumit ym. pientarvikkeet)*
- *vesiaiheisten kohteiden toimivuuden tarkistaminen ja keväällä ensimmäinen altaan puhdistus*

26.4.2023

- *kastelujärjestelmien toimivuuden tarkistaminen ja päälle laitto 6.6 mennessä (aikataulu tarkentuu kohdekohtaisesti)*
- *vesiaihteiden kohteiden toimintaan saattaminen 15.5 mennessä. Keskustan kohteet laitetaan päälle 1.5 mennessä*
- *vesiaihteiden kohteiden ja kastelujärjestelmien saattaminen talvisäilytyskuntoon 15.9 – 15.10 välisenä aikana (kaivojen suojaus, putkien tyhjäys)*
- *vika- ja hälytystyön puhelinpäivystys (ks. kohta 3.4.2)*
- *lasikupujen kuljetukset, asentamiset paikoilleen ja poistot syksyllä ja keväällä (Raatihuone, Metson pallo, Kevätpatsas). Kuljetuksiin haettavat erikoiskuljetusluvut ja lasikuvut haetaan Viinikankatu 44-46 osoitteesta.*
- *omavalvonta*
- *resursointi, perehdytykset, varallaolo ja ilmoitusvelvollisuus*
- *vesimittarin lukemat kuukausittain*

Urakoitsija on velvollinen suorittamaan urakka-alueella yksikköhintaluettelossa mainittuja lisä- ja muutostöitä tarjouksessa mainituilla tuntiveloitushinnoilla. Tällaisia töitä on:

- *pumppu-, venttiili-, suutin- ym. putkikorjaus- ja sähkökorjaustöitä*
- *altaiden ja patsaiden pesut*
- *pienimuotoisia maarakennustöitä*

Hinnaltaan yli 3000 € työsuoritteet sovitaan ensisijaisesti kokonaishintaurakoiksi.

3.1.2 Suoritusvelvollisuuden laiminlyönti

Katso kohta 7.2 ”Sakko”.

3.1.3 Urakoitsijan hankinnat

Urakoitsijan tulee hankkia urakan töissä tarvittavat materiaalit, tarvikkeet ja varusteet omia hankintakanaviaan käyttäen. Poikkeuksena satamatarvikkeet, jotka urakoitsija hankkii tilaajan kilpailuttamilta toimittajilta. Urakan alkaessa toimittajat ovat Axxa-Tech Oy, Marinetek Oy sekä A-Laiturit Oy. Tilaaja antaa urakoitsijalle toimittajien hinnastot ja tilauskäytännöt sovitaan ennen urakan alkua.

Tilaaja edellyttää, että urakoitsija huolehtii, että hänen urakan tehtävissä käyttämänsä materiaalit tai tuotteet ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) nro: 305/2011 (rakennustuoteasetuksen) mukaisesti CE- merkittyjä. Siltä osin, kuin tuotteiden ei tarvitse olla CE- merkittyjä, tuotteiden tulee olla tuotehyväksyntälain mukaisia (laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä 2012/954).

Urakoitsijan tulee varmistaa rakennustuotteen kelpoisuus sekä tuotteen CE- merkintä ja kansallinen hyväksyntä ennen tuotteiden tilaamista ja käyttöä.

3.2 Sivuelvollisuudet

3.2.1 Urakoitsijan työnantaja- asemasta johtuvat velvollisuudet

Tilaaja edellyttää, että urakoitsija ja aliurakoitsijat kuuluvat Vastuugroup.fi- järjestelmän ”Luotettava kumppani”- ohjelmaan. Tilajalla on oikeus periä selvitysmaksuna pääurakoitsijalta 200 € / alkava kk / toimija, mikäli urakoitsija tai aliurakoitsijat eivät kuulu ”Luotettava kumppani”- ohjelmaan (kohta 7.3). Vastuugroup.fi- järjestelmän ”Luotettava kumppani”- ohjelmaan kuuluvien

Tampereen Infra Oy
Patamäenkatu 18
33900 Tampere

Y-tunnus 3022425-9
OVT-tunnus 0037302242592120
Operaattori CGI 003703575029

tampereeninfra.fi

26.4.2023

yritysten ei tarvitse toimittaa erikseen tilaajavastuulain mukaisia todistuksia. Mikäli aliurakoitsija on ulkomainen yritys, eikä se pysty liittymään ”Luotettava kumppani”- ohjelmaan, on aliurakoitsijan toimitettava tilaajan selvitysvelvollisuutta koskevan lain (1233/2006) mukaiset selvitykset ja todistukset erikseen. Todistukset on esitettävä vuosittain 1.5. - 31.5. välisenä aikana. Urakoitsijan tulee esittää tilaajalle mahdollisten aliurakoitsijoiden vastaavat selvitykset kuin siltä itseltäkin vaaditaan. Määräys tästä on sisällytettävä aliurakoita koskeviin tarjouspyyntöihin ja sopimuksiin.

Verojen ja eläkevakuutusmaksujen laiminlyönti on urakkasopimuksen purkuperuste.

Tilaajalla on oikeus olla hyväksymättä niitä urakoitsijan kotimaisia tai ulkomaisia aliurakoitsijoita, joiden tilaajavastuutiedoissa on puutteita, todistusten aitoudesta ei voida saada varmuutta ja/tai todistuksia ei olennaisilta osin ole käännetty suomeksi tai on syytä epäillä aliurakoitsijan kiertävän veroja, suomalaisia sopimuspalkkoja tai muita yhteiskuntavastuita, tai on selvää, ettei aliurakoitsija aiokaan huolehtia yhteiskunnallisista velvoitteistaan, ja urakoitsija ei tilaajan pyynnöstä huolimatta toimita hyväksyttävää lisäselvityksiä. Näitä lisäselvityksiä voivat olla esim. selvitys aliurakoitsijan työntekijöille maksamasta palkasta, mahdollisesta yhteismajoituksesta ja työnantajan siitä perimästä vuokrasta, työnantajan järjestämistä lomamatkakuljetuksista ja näistä työntekijöiltä perittävistä kustannuksista.

Urakoitsijaa sitoo tilaajavastuulaki ja velvollisuus huolehtia oma-aloitteisesti sitä koskevista velvoitteista omajohtoisena tehtävissä töissä sekä alihankinnoissa tai mahdollisen vuokratyövoiman käytössä.

Urakoitsijalle kuuluu urakka-alueen hallintaan, toiminnan järjestelyyn ja huoltoon liittyvien lupien hankkiminen ja ilmoitusten tekeminen, kuten mahdollisesti tarvittavat vuoro-, yö- ja pyhätyöluvat, kaivuluvat, tilapäiset liikennejärjestelyluvat sekä ympäristölainsäädännöstä aiheutuvat ilmoitukset.

3.3 Kunnossapitourakan johtovelvollisuudet

Urakoitsija toimii tässä urakassa pääurakoitsijana ja lainsäädännön tarkoittamana päätoteuttajana.

3.4 Toimintatapa urakka-alueella

3.4.1 Itsenäinen toiminta urakassa

Tämän urakan tehtävien suorittaja on pääurakoitsijan (pätoteuttaja) ominaisuudessa vastuussa urakka-alueella suorittamiensa tehtävien työturvallisuudesta valtioneuvoston asetus rakennustöiden turvallisuudesta (Vna 205/09) mukaisesti.

Urakoitsijan tulee ilman eri määräystä huolehtia siitä, että tässä urakkaohjelmassa mainitut tehtävät tulevat suoritetuiksi oikea-aikaisesti ja tarpeettomia kustannuksia aiheuttamatta.

Urakoitsijan tulee satamien kunnossapitäjänä itsenäisesti harkiten suorittaa urakkaan kuuluvat tehtävät. Tehtävien suorituksen tulee tapahtua tämän urakkaohjelman mukaisesti.

26.4.2023

3.4.2 Varallaolo ja ilmoitusvelvollisuus

Kunnossapitoon liittyvien tehtävien suorittaminen edellyttää järjestelmää (päivystys), jonka avulla tilaaja sekä satamien sekä matonpesupaikkojen käyttäjät tarvittaessa saa kaikkina vuorokauden aikoina yhteyden urakoitsijan nimettyyn edustajaan. Lisäksi urakoitsijalla täytyy olla järjestelmä (takapäivystyshenkilö), mikäli kiireellinen korjaus- tai hätätyö vaati välittömiä toimenpiteitä, että 2 henkilöä saadaan töihin heti. Järjestelmä on voimassa 1.5 – 31.10 välisenä aikana. Muuna urakka-aikana urakoitsijan tulee olla tavoitettavissa työpäivinä klo 7.00 - 16.00.

Urakoitsijan tulee viipymättä ilmoittaa tilaajan nimeämälle edustajalle urakka-alueella havaitsemansa vauriot sekä liikennettä vaarantavat tai haittaavat puutteet (yleinen ilmoitusvelvollisuus varsinaisten kunnontarkistusten lisäksi).

Sellaisista havaitsemistaan puutteista ja vioista, jotka voivat vaarantaa liikenteen, käytön tms. urakoitsijan on ryhdyttävä välittömiin tarvittaviin varoittamis- ja/tai korjaustoimenpiteisiin.

Satamien ja matonpesupaikkojen ilmoitustauluille liitetään tieto, missä on ilmoitettu urakoitsijan nimi ja yhteystiedot (puhelinnumero). Urakoitsijan tiedot ja päivystystieto ilmoitetaan myös Tampereen kaupungin sähköisissä palveluissa sekä Tampereen Infra Oy:lle.

3.4.3 Työhön määrääminen

Vaikka urakoitsija toimii urakka-alueella itsenäisesti, omaan harkintaansa ja annettuihin ohjeisiin perustuen, tilaajan edustajalla, urakoitsijan laiminlyödessä tehtävien työsuorituksen, työsuorituksen aloittamisen, tehtävän laadun alittuessa tms. on oikeus määrätä urakoitsija ryhtymään tämän urakan tarkoittamiin toimenpiteisiin. Tällaisissa tapauksissa edellytetään urakoitsijan ryhtyvän töihin seuraavan päivän aamuna määräyksestä, ellei muuta sovita. Vaaraa aiheuttavien vikojen huoltoon on kuitenkin ryhdyttävä välittömästi.

3.5 Laatulupaukset

Urakkaan sisältyy urakoitsijan antamia laatulupauksia. Laatulupauksilla pyritään parantamaan urakan laatutasoa ja palkitsemaan näiden toteutumisesta urakoitsijaa. Laatulupausten takia urakan suoritusvaatimukset voivat olla tilaajan asettamia vähimmäisvaatimuksia tiukempia. Vastaavasti laatulupausten alittuminen urakka-aikana johtaa sanktioihin (kts. kohta 7.2.)

3.6 Urakoitsijan henkilöstö

Urakoitsijalla tulee olla työsuoritusta varten riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö. Kaikkien työntekijöiden on oltava uimataitoisia. Kaikilla urakoitsijan palveluksessa olevilla henkilöillä tulee olla henkilön ja työnantajan yksilöivä tunniste. Lisäksi urakoitsijan on ylläpidettävä listaa työhön osallistuvista henkilöistä.

Urakoitsija nimeää tarjouksessaan urakasta vastaavan työnjohtajan. Vastaavalta työnjohtajalta vaaditaan vähintään rakennusmestarin tutkinto tai vastaava. Lisäksi vaaditaan 3 vuoden kokemusta laituri-, satama- ja vesistö rakennelmien kunnossapidosta ja rakentamisesta. Urakoitsijan vastaavan työnjohtajan käytettävä vähintään 75 % tähän urakkaan.

26.4.2023

Putki-, pumppu- ja sähkötöiden asennus- ja kunnossapitotöiden tekemiseen vaaditaan vähintään 5 vuoden alan kokemus. Lisäksi putkitöitä tekevällä henkilöllä täytyy olla voimassa oleva vesityökortti.

Sukellustöihin vaaditaan Valtioneuvoston asetuksen rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevyyydestä ja turvallisuussuunnitelmasta (1088/2011) mukaisesti ammattisukeltajan pätevyys (Ammattisukeltajan ammattitutkinto). Lisäksi toisen työntekijän täytyy olla perehtynyt sukellustyöhön (vähimmäisvaatimuksena CMAS P1/ISO 24801-2 -kortti), jotta voi työskennellä sukellusavustajana.

Yhdellä urakoitsijan työntekijällä täytyy olla pätevyys ammattialuksen kuljettamiseen (vähimmäisvaatimuksena Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä Kuljettajankirja).

3.7 Kalustovaatimukset

Urakoitsijalla on oltava käytössään tämän tarjouspyynnön mukaisten kunnossapitotöiden suorittamiseen riittävä kalusto (yksityiskohtaisempi selvitys urakoitsijan käyttämästä erityiskalustosta tulee kuvata toiminta- ja laatusuunnitelmassa).

Kaluston vähimmäisvaatimukset:

- huoltoautoja (pakettiauto) 2 kpl. Kaikissa on oltava peruutuskamera ja peruutussummeri. Huoltoautojen on oltava päästöluokaltaan vähintään EURO6-tasoa.
- GPS-järjestelmät huoltoautoissa, tilaajan toimittamat
- trailereita 2 kpl
- moottorivene, joka soveltuu työkäyttöön
- hinaaja (ammattivene 1686/2009), joka soveltuu laitureiden hinaamiseen
- iso työlautta
  - kantavuus vähintään 9 000 kg
  - riittävän pitkät tukijalat, esim. 10 m
  - asianmukainen turvavarustus
- pienempi lautta, jonka kantavuus vähintään 1000 kg

3.8 Urakka-alueen tukikohta

Urakoitsijan tulee tarvittaessa kustannuksellaan hankkia tarkoituksenmukainen tukikohta- ja varastoalue.

Tilaaja vuokraa tarvittaessa satamatoimiston yhteydessä olevasta rakennuksesta lämpimän sosiaalitalan (n. 30 m²) ja varaston (n. 40 m²) urakoitsijan käyttöön. Vuokraa vastaan urakoitsija huolehtii Lahnalan siivouksesta ja satamatoimiston piha-alueen vihertöistä.

3.9 Jätteiden vastaanottopaikat

Urakoitsija vastaa alueelta kerätystä roskista ja jätteistä. Urakoitsija voi tyhjentää roska-astioiden ja kerätyt roskat satama-alueilla oleviin tai muihin kaupungin omistamiin syväkeräys tai jäteastioihin. Isompien erien ongelmajätteiden ym. jätteiden pois viemisestä sovitaan erikseen. Urakoitsijan on esitettävä suunnitelma jätehuoltonsa järjestämiseksi, jota seurataan työmaakokouksissa.

3.10 Laadunvarmistus

Urakoitsijalla on dokumentoitu laatujärjestelmä, joka noudattaa ISO9001 laatujärjestelmän periaatteita. Urakoitsijan laatujärjestelmän ei tarvitse olla sertifioitu.

Urakoitsija on velvollinen suorittamaan urakan omavalvontaa tilaajan toimittaman omavalvontalomakkeen pohjalta. Tilaaja kouluttaa menetelmistä ja tavoista erikseen. Työmaakokouksiin tullaan valmistautuneina.

Urakoitsijan on laadittava toiminta-, laatu- ja ympäristösuunnitelma, jossa on esitetty, kuinka urakoitsija varmistaa työn laadun ja toteutuksen sekä ympäristön huomiointia. Tämä suunnitelma ohjaa urakan toteutusta ja asiakirjaa täydennetään urakan kuluessa.

4 TILAAJAN SUORITUSVELVOLLISUUS

4.1 Tilaajan toimesta tehtävät työt

Tilaaja suorittaa urakka-aikana seuraavia töitä:

- ulkovalaistuksen ja muita sähkötöiden kunnossapitoa
- laitureiden asennusta
- nurmikon leikkaamista ja istutusten hoitoa
- syväkeräysastioiden ja jätepisteiden tyhjäystä
- viranomaistiedottamisen
- Mustalahden sataman istutuksien hoitoa sekä roska-astioiden tyhjäyksen
- Laukontorin roska-astioiden tyhjäykset

4.2 Tilaajan hankinnat

Urakoitsijan tulee hankkia urakan töissä tarvittavat materiaalit, tarvikkeet ja varusteet, mikäli toisin ei ole sovittu.

5 URAKASSA NOUDATETTAVAT ASIAKIRJAT

5.1 Sopimusasiakirjat

Sopimusasiakirjat ja niiden keskinäinen pätevyysjärjestys on seuraava:

A. Kaupalliset asiakirjat

1. *urakkasopimus*
2. *tarjouspyyntö ja ennen tarjouksen antamista annetut kirjalliset lisäselvitykset*
3. *laatulupaukset*
4. *toiminta-, laatu-, ympäristö- ja turvallisuussuunnitelma*
5. *YSE-ehdot 1998*
6. *hinnoiteltu määräluettelo*
7. *tarjous liitteineen*

26.4.2023

B. Tekniset asiakirjat

1. Turvallisuusasiakirja
2. Yleisten väylien ylläpito, Traficom/291254/03.04.01.01/2021
3. RAMS 2020 Viheralueiden kunnossapitoluokitus *)
4. Kunnossapitoluokat, kohteet ja tarkastukset
5. Määrätiedot ja kartat
  - a. Määrätiedot ja kartat pienvenesatamat
  - b. Määrätiedot ja kartat soutuvenerannat
  - c. Määrätiedot ja kartat taloyhtiörannat soutuvenerantojen osalta
  - d. Määrätiedot ja kartat matonpesupaikat
  - e. Määrätiedot ja kartat suihkulähteet ja vesiaiheet

*) Tähdellä * merkityjä asiakirjoja ei liitetä tarjouspyyntöaineistoon. Urakoitsija hankkii nämä kustannuksellaan.

5.2 Määrälaskenta

Tilaaaja ei ole suorittanut määrälaskentaa roska-astioiden lukumäärän ja satama-alueiden pinta-alojen osalta.

6 URAKKA-AIKA

6.1 Sopimusaika

Sopimuskausi on 1.5.2023 – 31.12.2025.

Mahdollisesta optiokaudesta 1.1.2026 - 31.12.2027 neuvotellaan yhteisesti ja sovitaan 31.8.2025 mennessä. Kummankin osapuolen on hyväksyttävä optiokauden käyttöönotto kirjallisesti.

6.2 Tehtäväkohtaiset toimenpideaajat

Satamat ja urakkaan kuuluvat alueet kuuluvat 4 eri kunnossapitoluokkaan, joka määrää toimenpiteiden määrät ja toimenpideaajan (liite B4).

Kunnossapitoluokkien toimenpidemäärien ja -aikojen kuvaus:

1. kunnossapitoluokan kohteissa urakkaan kuuluva kunnossapidon taso on oltava jatkuvasti vaatimuksen mukainen (1.5 - 31.10). Puutteet on korjattava välittömästi. Virka-ajan ulkopuolella havaittu vaaraa aiheuttava puute pyritään korjaamaan välittömästi mutta kuitenkin viimeistään seuraavana arkipäivänä.

Talvikautena (1.11- 30.4) sataman kuntoa on tarkkailtava tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään 3 kertaa viikossa. Puutteet tai viat on korjattava viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään seuraavana arkipäivänä.

2. kunnossapitoluokan kohteissa urakkaan kuuluvien tehtävien osalta laatutaso on pidettävä vaatimuksen mukaisena. Sataman kuntoa on tarkkailtava tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään 3 kertaa viikossa. Puutteet tai viat on korjattava viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään seuraavana arkipäivänä.

26.4.2023

Talvikautena sataman kuntoa on tarkkailtava tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran viikossa. Puutteet tai viat on korjattava viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään seuraavana arkipäivänä.

3. kunnossapitoluokan kohteissa urakkaan kuuluvien tehtävien osalta laatutaso on pidettävä jatkuvasti vähintäänkin tyydyttävänä. Sataman kuntoa on tarkkailtava tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran viikossa. Vaaraa aiheuttavat tai ympäristön puhtautta vaarantavat puutteet on korjattava viipymättä. Muut puutteet tulee korjata mahdollisimman pian mutta kuitenkin viimeistään 3 arkipäivän kuluessa.

Talvikautena sataman kuntoa on tarkkailtava tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa. Puutteet tai viat on korjattava viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään 3 arkipäivän kuluessa.

4. kunnossapitoluokan kohteissa toimenpiteet tehdään tilaajan erikseen pyytäessä kirjallisesti sovittua korvausta vastaan.

Sähkövikoihin liittyen urakoitsijan on ilmoitettava viasta viipymättä tilaajan osoittamalle taholle. (ks. kohta 3.4.2).

Matonpesupaikkojen osalta laatutaso on pidettävä jatkuvasti vaatimuksen mukaisena. Kuntoa on tarkkailtava tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään 2 kertaa viikossa. Puutteet tai viat on korjattava viipymättä. Vikailmoituksiin on reagoitava välittömästi ja korjaustoimiin on ryhdyttävä heti.

Suihkulähteet on ryhmitelty kolmeen kunnossapitoluokkaan ja tarkastuskäynnit on tehtävä 1. luokassa 7 krt/vk, 2. luokassa 2 krt/vk ja 3. luokassa 1 krt/vk. Puutteet tai viat on korjattava viipymättä. Vikailmoituksiin on reagoitava välittömästi ja korjaustoimiin on ryhdyttävä heti. Kastelujärjestelmien kuntoa on tarkasteltava vähintään kerran viikossa ja laatutaso on pidettävä vaatimuksen mukaisena.

6.3 Sopimuksen päättäminen

Tilaja voi purkaa sopimuksen välittömästi toimittajan olennaisten sopimusrikkomusten johdosta,

- 1) jos toimittaja lopettaa maksunsa, haetaan konkurssiin tai jos toimittaja tulee muuten maksukyvyttömäksi tai jos tilaajalla on perusteltu syy uskoa tällaisen olosuhteen syntymiseen lähiaikoina; tai
- 2) jos toimittaja laiminlyö tilaajavastuulain, verotusmenettelylain tai lähetetyistä työntekijöistä annetun lain mukaisia velvoitteita.
- 3) jos toimittajaa tai tämän alihankkijaa rasittaa julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste tai julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 81 §:n 1 momentin 3-11 kohdissa tarkoitettu harkinnanvarainen poissulkemisperuste tai Euroopan unionin tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama pakote taikka Suomen viranomaisten asettama pakote tai varojen jäädyttämisspätös, vaikka peruste olisi syntynyt vasta sopimussuhteen alkamisen jälkeen.

Purkamisesta tulee aina ilmoittaa kirjallisesti.

Urakoitsija on korvausvastuussa tilaajalle sopimuksen purkamisesta syntyneestä vahingosta.

7 Sanktiot ja palkitsemismenettelyt

Urakkaan kuuluvat bonus- ja palkitsemismenettelyt sekä sanktiot tukevat yhteisiä päämääriä ja tavoitteita. Konsernin hiilineutraaliustavoitteet ja ympäristötavoitteet -materiaaleihin on tutustuttava.

Mahdollisia sanktioita määriteltäessä noudatetaan seuraavia sanktioperusteita:

- Sanktio tarkoittaa tässä yhteydessä seuraamusta urakoitsijan laatu-, ympäristö- ja turvallisuuspoikkeamasta
- Menettelytavat toiminnallisen- ja laatu-poikkeaman yhteydessä ovat: kirjallinen muistutus, ansiottoman hyödyn palauttaminen ja/tai sakko (urakkahinnasta laskutuksen yhteydessä vähennettävä rahallinen korvaus) tai urakoitsijan edustajan vaihto
- Kirjallinen muistutus on virallinen sanktio, joka kirjataan työmaapäiväkirjaan ja käsitellään työmaakokouksessa
- Ansiottoman hyödyn palauttaminen on virallinen sanktio, joka kirjataan työmaapäiväkirjaan ja käsitellään työmaakokouksessa

Mikäli urakoitsija tilaajan antamasta määräyksestä huolimatta laiminlyö tehtävän suorituksen tai ei annetussa määräajassa suorita tehtävää, on tilaajalla oikeus teettää työt toisella ja periä syntyneet kustannukset urakoitsijalta kaksinkertaisena. Tilaajalla on myös oikeus pysäyttää työt ja maksuliikenne, kunnes epäkohdat on poistettu.

Tilaajalla on oikeus urakoitsijan edustajan vaihtoon, mikäli urakkaan on kirjattu viisi sanktiota vuoden aikana. Urakoitsijan edustajaksi katsotaan urakan vastaava työnjohtaja.

7.1 Ansiottoman hyödyn palauttaminen

Ansiottoman hyödyn palauttaminen on virallinen sanktio. Ansiottoman hyödyn palauttaminen voidaan määrätä suorittamatta jääneestä tai muuten virheellisestä tai puutteellisesta työsuorituksesta. Ansiottoman hyödyn palauttamisen lisäksi puutteellisesta työsuorituksesta voidaan määrätä sakko tai antaa kirjallinen huomautus. Ansiottoman hyödyn palauttamisen suuruus (=työsuorituksen kokonaisarvo) määrätään puutteen laajuuden sekä työn yksikköhinnan tai kustannusten perusteella.

7.2 Sakko

Urakoitsijan laiminlyönnit johtavat sakkoon alla olevan taulukon mukaisesti. Tietyistä laiminlyönneistä on mahdollista antaa ensin kirjallinen huomautus ennen rahallisen sanktion määräämistä.

Sakko ei vapauta urakoitsijaa tekemästä sopimuksessa tarkoitettua työtä. Huomautuksen tai sakon saatuaan urakoitsijan tulee viikon kuluessa tehdä kirjallinen selvitys millä toimenpiteillä poikkeamat tai laiminlyönnit saadaan jatkossa korjatuksi ja vältettyä tämän jälkeen.

Sakon peruste/ sopimuspoikkeama	Urakan aikana saman tehtäväosa-alueen laiminlyönnistä määrättävät sakot		
	1. kerta	2. kerta	Seuraavat kerrat
1. Tehtävän laiminlyönti/ puutteellinen työsuoritus/lievä turvallisuuspuute (Vaikutukset lieviä, ei aiheuta vaaraa. Esim. veneaisojen laskut/nostot tekemättä ajantasaisina, henkilötunnisteen puuttuminen)	Huomautus	1 000 €	2 000 €
2. Tehtävän laiminlyönti/ puutteellinen työsuoritus / vakava turvallisuuspuute (vaikutukset vakavia, vaaraa aiheuttava. Esim. turvallisuusvälineiden tarkastuksen laiminlyönti, urakoitsijan huolimattomuudesta seurannut tapaturma tai onnettomuus)	2 000 €	4 000 €	8 000 € ja urakoitsijan edustajan vaihto*
3. Työnaikaisiin työturvallisuuteen liittyvät puutteet tai laiminlyönnit.	500 €	1000 €	2000 €
4. Urakoitsija/alihankkija ei kuulu Luotettava kumppani-palveluun	200 €/kk/toimija		
5. Lausuntoihin, selvityksiin tai muihin raportteihin on kirjattu tosiasioita vastaamattomia tietoja.	5 000 €	7 500 € ja urakoitsijan edustajan vaihto *	10 000 € ja urakkasopimuksen purku
6. Laatulupausten laiminlyönti	Erillisen laatulupaustaulukon mukaan.		

7.3 Urakan kehittämishonus

Tilaja tavoitteena on kehittää urakkaa etenkin laskutuksen osalta siten, että urakan kiinteähintaista osuutta pyritään kasvattamaan ja toteumaperusteisesti laskutettavaa osuutta pienentämään. Urakoitsija tuo esille kehitysehdotuksia, mitkä tarkasteluhetkellä toteumaperusteisena laskutettavat työt olisi mahdollista jatkossa toteuttaa kiinteähintaisella laskutuksella. Kehitysehdotukset esitetään tilaajalle työmaakokouksissa noin puolen vuoden välein. Mikäli toteumaperusteisia töitä päätetään siirtää kiinteähintaiseksi, sopivat tilaaja ja urakoitsija kiinteähintaiseen laskutukseen sisältyvästä töiden määrästä ja näiden hinnoittelusta erikseen. Toteutuneista kehitysehdotuksista urakoitsijalle maksetaan 500 – 5000 euron kertahonus. Bonuksen määrästä voidaan neuvotella, mutta siitä päättää lopullisesti tilaaja kehitystoimenpiteen vaikuttavuuden perusteella.

8 VAKUUDET JA VAKUUTUKSET

8.1 Urakoitsijan vakuudet

8.1.1 Työn sopimusajan vakuus

Sopimusajan vakuuden suuruus on kymmenen (10) prosenttia urakan ensimmäisen vuoden arvonlisäverottomasta urakkahinnasta ja sen tulee olla voimassa kolme kuukautta yli urakka-ajan mahdolliset optiokaudet huomioiden.

Vakuudeksi hyväksytään pankin tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen, tai tilaajan nimiin asetettu pankkitalletus.

Työn sopimusajan vakuus palautetaan urakoitsijalle heti, kun urakka on kokonaisuudessaan tullut hyväksytyksi, kun mahdolliset korvaukset on suoritettu kolmansille osapuolille, sekä kun tilaajan esittämät urakkasopimukseen ja tähän urakkaohjelmaan perustuvat vaatimukset on suoritettu tai erillinen vakuus niiden selvittämiseksi ja suorittamiseksi on asetettu.

8.2 Tilaajan vakuudet

Maksuvelvollisuutensa täyttämisestä tilaaja ei esitä selvitystä eikä aseta vakuutta.

8.3 Vakuutukset

Urakoitsijalle on oltava voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus, joka kattaa tässä työssä tilaajalle, kolmannelle osapuolelle tai tämän omaisuudelle aiheutuneet vahingot 1 000 000 euroon saakka. Vakuutuksia otettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon tämän urakan palveluluonne.

8.3.1 Vastuu kolmannelle osapuolelle

Tapauksissa, joissa kunta saattaa olla laillisessa korvausvastuussa kolmanteen henkilöön nähden, vahinkotapaukset hoidetaan siten, että kunta hoitaa korvauskäsittelyn oman hallintomenettelynsä mukaisesti. Mikäli vahinko on edellä mainitussa tapauksessa aiheutunut siitä, että urakoitsija on laiminlyönyt sopimusveloitteensa, on kunnalla oikeus kohdistaa urakoitsijaan korvausvaade.

Oikeus korvausvaateen esittämiseen kunnalla on myös silloin, jos sopimusrikkomuksesta aiheutuu kunnalle muuta vahinkoa.

Urakoitsijan on pidettävä luetteloja kaikista vahinkotapauksista ja päätöksistä. Tilaajalla on oikeus tutustua kaikkiin urakoitsijan suoraan hoitamien vahinkotapausten asiakirjoihin.

8.3.2 Vastuu tilaajan omaisuudelle aiheutetusta vahingosta

Urakoitsija vastaa vakuutuksesta riippumatta tilaajalle tai tilaajan omaisuudelle mahdollisesti aiheuttamastaan vahingosta. Vahingosta tulee aina viipymättä ilmoittaa tilaajalle.

26.4.2023

Urakoitsijan tulee kustannuksellaan ensisijaisesti saattaa ennalleen, korjata tai uusia rikkomansa tai vaurioittamansa tilaajan omaisuus tai ellei se ole mahdollista, tulee korjaamisesta tai korvauksesta sopia tilaajan edustajan kanssa muulla tavoin.

Kunnossapidon laiminlyönnistä johtuvasta alueen kunnan oleellisesta heikkenemisestä ja alueen palauttamisesta lähtötasoon vastaa urakoitsija kustannuksellaan. Tilaaja pidättää oikeuden teettää työn kolmannella osapuolella, jolloin kustannuksista vastaa urakoitsija.

9 TILAAJAN MAKSUVELVOLLISUUS

9.1 Urakkahinnan muodostuminen

Urakkahinta on urakoitsijan tarjouksessaan antama arvonlisäveroton kokonaishinta sekä erilliset työsuoritukseen perustuvat tuntiveloitushintojen mukaan muodostuva urakkasumma.

9.2 Hinnanmuutosperusteet

Hintojen on oltava kiinteät varsinaisen sopimuskauden ajan 1.5.2023 – 31.12.2025.

Optiokaudelle 1.1.2026 - 31.12.2027 osapuolilla on hinnantarkistusmahdollisuus. Hinnantarkistusehdotus on esitettävä toiselle osapuolelle kirjallisesti 30.6.2025 mennessä. Hinnantarkistuksesta neuvotellaan osana optioneuvotteluja ja mahdollinen tarkistus astuu voimaan optiokauden alussa 1.1.2026.

Mikäli osapuolet eivät pääse hinnantarkistuksesta yksimielisyyteen, on osapuolilla oikeus irtisanoa urakka päättymään varsinaisen sopimuskauden jälkeen.

Urakkahintaan eivät vaikuta sopimusajan säätilat tai muut olosuhdetekijät.

9.3 Muutos- ja lisätyöt

Tuntiveloitusperusteisista töistä on aina etukäteen sovittava tilaajan kanssa tai kiireellisissä tapauksissa urakoitsijan on pyydettävä tilaajalta lupa suullisesti. Urakoitsijan on merkittävä Buildie-sovellukseen (kts. kohta 10.3) riittävällä tarkkuudella eritellen tuntiveloituksella sekä yksikköhinnoina tehdyt työt. Näiden osuus ja hyväksyntä käydään tarvittaessa läpi työmaakokouksissa. Tuntihintoihin urakoitsijan on sisällytettävä huoltoautojen ja käsityökalujen hinnat.

Urakkaan mahdollisesti liittyvät hyvitykset puolin ja toisin selvitetään vuosittain.

Tilaajalla on oikeus teettää muutos- ja lisätöitä muulla kuin tämän urakkaohjelman tarkoittamalla urakoitsijalla tai tehdä ne itse.

9.4 Maksuehdot ja laskutus

Laskujen maksuaika on 30 vrk siitä, kun maksukelpoinen lasku on esitetty tilaajalle.

Urakoitsija esittää ennen urakan alkua tilaajalle maksuerätaulukon, jonka tilaaja hyväksyy.

Maksuerissä tulee olla sekä arvonlisäveroton hinta, että arvonlisäveron osuus kuulloinkin voimassa olevien säännösten mukaisesti.

26.4.2023

Laskutusosoitteet:

Tampereen Infra Oy
Patamäenkatu 18
33900 Tampere
OVT-TUNNUS 0037302242592120.
Verkkolaskuoperaattori CGI, välittäjä tunnus 003703575029

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue
OVT-TUNNUS 00370211675211101
Verkkolaskuoperaattori CGI, välittäjä tunnus 003703575029

Laskussa on kokonaisveloitus eriteltävä siten, että siitä ilmenee veloituksen veroton hinta, arvonlisävero prosentteina sekä euroina.

Mahdolliset urakoitsijan huolimattomasta työnsuorituksesta aiheutuvat vahingot, arvonalennukset ym. kustannukset tulee korjata hyvityslaskulla.

Loppuselvityksessä todetut hyvitykset, arvonalennukset, sopimussakot ja vahingonkorvaukset sekä keskeneräisten töiden ja vahingonkorvausvaatimusten osalta tehtävät pidätykset on tilaajan oikeus vähentää viimeisestä maksuerästä tai muutoin urakasta maksamatta olevasta määrästä.

10 YHTEISET TOIMITUKSET JA RAPORTOINTI

10.1 Katselmukset ja taloudellinen loppuselvitys

Ennen työn aloittamista pidetään urakka-alueella alkukatselmus, jossa silmämääräisesti tarkastetaan urakka-alueen kunto ja todetaan alueen eri osia koskevat urakkaan kuuluvat, tilaajan suorittamat tai kolmansien osapuolten suorittamat tehtävät ja niiden yhteensovittaminen.

Ennen urakan päättymistä pidetään loppukatselmus, jossa silmämääräisesti tarkistetaan urakka-alueen kunto ja todetaan mahdolliset urakasta johtuvat poikkeamat edelliseen katselmukseen verrattuna. Lisäksi taloudellinen loppuselvitys käydään loppukokouksen yhteydessä.

Katselmuksista laaditaan pöytäkirja, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat.

10.2 Työmaakokoukset

Työmaakokouksia pidetään noin kuukauden välein satamien aukioloaikana. Tilaaja kutsuu työmaakokouksen koolle.

26.4.2023

10.3 Raportointi

Tilaaajalla on käytössä mm. Buildie-sovellus, jota käytetään urakan raportoinnissa. Tilaaja antaa urakoitsijalle tunnukset sovellukseen ja vastaa urakoitsijan kustannuksista sovellukseen liittyen. Tilaaja järjestää urakoitsijalle kaksi koulutusta sovelluksen käyttöön.

Buildie-sovellukseen täytettävistä tiedoista muodostuu urakan työmaapäiväkirja sekä toteumaraportti, jotka käsitellään työmaakokouksissa. Jokaiselle urakan osa-alueelle (satamat, matonpesupaikat, vesiaiheet) pidetään erillistä raportointia. Urakoitsija on velvollinen kirjaamaan Buildieen tilaajan ohjeistusten mukaisesti tapahtumat.

Urakan laatu- ja toteumaraporttien sekä kuukausiraportin luovutus ovat maksuerien maksuperusteina.

Kaikki urakan/kauden aikana syntynyt materiaali, kuten päiväkirjat, raportit sekä muu tarpeellinen laadunvarmistusmateriaali luovutetaan tilaajalle. Aineisto kootaan luovutuskansioksi, joka sisältää yhteenvedon kauden töistä. Vuosittain laadittava luovutuskansio luovutetaan tilaajalle marraskuun työmaakokouksessa.

10.4 Turvallisuus

Urakalle on laadittu tilaajan toimesta turvallisuusasiakirja.

Pääurakoitsijan velvollisuus on huolehtia työmaan työturvallisuudesta ja turvallisuussuunnittelusta. Turvallisuussuunnitteluun sisältyy mm. turvallisuussuunnitelman, liikennejärjestelysuunnitelman (tarvittaessa), turvallisuusohjeen ja riskien arvioinnin laatiminen. Turvallisuussuunnitelma on laadittava kahden viikon kuluessa urakkasopimuksen allekirjoittamisesta, kuitenkin ennen urakan töiden aloittamista.

Tilaaja toimittaa urakoitsijalle turvallisuussuunnitelman laadintaa varten malliasiakirjan. Turvallisuussuunnitelman perusteella tilaaja varmistaa urakoitsijan edellytykset suorittaa urakkaan kuuluvat työt turvallisesti.

Työn aloittaminen ilman tilaajalle luovutettua turvallisuussuunnitelmaa on sakotusperuste (kts kohta 7.2).

11 RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN

Riita-asiat, joista sopijaosapuolet eivät voi keskenään sopia ratkaistaan Suomen lain mukaan Pirkanmaan käräjäoikeudessa.

12 MUUT SOPIMUSASIAIT

12.1 Ilmoitukset verohallinnolle

Tilaaja pidättää itsellään oikeuden ilmoittaa verohallinnolle Tampereen Infra Oy:n kanssa urakkasopimuksen tehneiden urakoitsijoiden nimet ja urakkahinnat.

26.4.2023

12.2 Poikkeusoloihin valmistautuminen (rahti- ja matkustussatamat)

Asiakkaaseen kohdistuu valmiuslain (29.12.2011/1552, muutoksin) nojalla velvoite varautua poikkeusoloihin. Asiakkaalla on vastuu omien palvelujensa tuottamisesta ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen¹ ylläpitämisestä myös normaaliolojen häiriötilanteissa² ja poikkeusoloissa³. Tämän vuoksi Toimittajan tulee osallistua normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin liittyvien varautumissuunnitelmien laatimiseen ja ylläpitoon yhteistyössä asiakkaan kanssa sekä osallistua veloitusetta asiakkaan järjestämiin asianomaisiin yhteistyötapaamisiin, valmiussuunnitteluun, -koulutuksiin ja -harjoitteluun liittyviin tilaisuuksiin. Varautuminen häiriötilanteisiin on osa Toimittajan riskienhallintaa.

Toimittajalla on oltava riittävästi resursseja tuotantokatkosten välttämiseksi ja normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista varten. Toimittajan on suunniteltava ja toteutettava Asiakkaan yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin (jäljempänä ”YET-Palvelut”) ja niiden turvaamiseen liittyvät palvelut siten, että ne ovat käytettävissä kyseisestä palvelusta sovitulla palvelutasolla myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Toimittaja vastaa palvelun tuottamisesta myös valmiuslain tarkoittamissa poikkeusoloissa, jolloin palvelua tuotetaan poikkeusolojen edellyttämässä laajuudessa ja tavoin.

Toimittajan on huolehdittava myös siitä, että valmiussuunnitelmiin liittyvät vaatimukset koskevat myös sen sopimustoimittajia, alihankkijoita ja muita palveluntuottajia siltä osin, kuin Toimittaja käyttää näitä asiakkaan YET-Palvelujen tuottamiseen. Osallistumien valmiussuunnitelmien laatimiseen tapahtuu ilman erillistä korvausta. Toimittaja tarkastelee vaatimusten täyttyminen em. tahojen osalta voimassa olevissa sopimuksissa ja raportoi niihin liittyvät riskit ja mahdolliset toimenpiteet Asiakkaalle kalenterivuoden loppuun mennessä.

Toimittaja ei voi vedota ylivoimaiseen esteeseen, mikäli sen sopimusvelvoitteiden täyttämättä jääminen johtuu Toimittajan tässä kohdassa tarkoitettujen varautumistoimenpiteiden laiminlyönnistä. Ylivoimaisen esteen tapahduttua, Toimittaja pyrkii kaikkiin keinoin täyttämään tässä kohdassa sovitut velvollisuudet sekä jatkamaan Palveluiden tuottamista tämän Puitesopimuksen mukaisesti. Ylivoimaisen esteen ilmaantuessa on Sopijaosapuolten viipymättä ilmoitettava siitä toiselle Osapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Sopijapuolet toteavat, että Toimittajan häiriönsietoa ja Palveluiden toimitusvarmuutta voidaan kehittää toiminnan jatkuvuussuunnittelun avulla. Sopijapuolet korostavat lisäksi yhteistyön merkitystä toimintavarmuuden hallinnassa. Toimittaja laatii toimintaansa koskevan vuosittain päivitettävän jatkuvuudenhallintasuunnitelman.

Palveluntuottajalla on oltava oman toiminnan jatkuvuudenhallintasuunnitelma. Osana varautumistaan Toimittajan pitää tehdä asiakkaan palveluiden varmistamiseksi poikkeusolojen henkilövaraukset ja kalustovaraukset (VAP-varaus) Puolustusvoimilta yhteistyössä asiakkaan kanssa.

- 1) Valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi (2.1.2017) yhteiskunnan elintärkeiksi toimintoiksi on nimetty johtaminen, Kansainvälinen ja EU-toiminta, Puolustuskyky, Sisäinen turvallisuus, Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus, Väestön toimintakyky ja palvelut sekä Henkinen kriisinkestävyys. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ulottuvat poikkisektoraisesti useiden toimijoiden lakisääteisiin tehtäviin ja osin alueille, joille ei voida määritellä yhtä ainoaa vastuutahoa.
- 2) Normaaliolojen häiriötilanteet ovat tapahtumia tai tilanteita, jotka sattuvat odottamatta tai äkillisesti ja jotka voivat aiheuttaa muutoksia yhteiskunnan toimintaan tai väestön turvallisuuteen. Tällaisia ovat muun muassa myrskyt, sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintymisestä johtuvat tilanteet, onnettomuudet ja tulvat.
- 3) Poikkeusolot ovat tilanteita, jotka on mainittu valmiuslaissa (1552/2011) ja puolustustilalaisissa (1803/1991). Valtioneuvosto julistaa poikkeusolot. Poikkeusolojen julistaminen edellyttää, ettei tilanteen hallitseminen ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin. Poikkeusolojen aiheuttaja voi olla esimerkiksi sota tai sodan uhka, suuronnettomuus tai väestön toimeentulon vakava häiriintyminen. Valmiuslain 2 §:ssä on mainittu tarkat määritelmät poikkeusoloille.

27.1.2023

TARJOUSPYYNTÖ

Satamien, matonpesupaikkojen ja vesiaiheiden kunnossapitourakka

Hankintayksikön tiedot

Yrityksen nimi: Tampereen Infra Oy
Y-tunnus: 3022425-9
Osoite: Patamäenkatu 18, 33900 Tre

Tampereen Kaupunki
0211675-2
Aleksis Kiven katu 14-16 C, 33210 Tre

Yhteyshenkilöt/urakan valvojat:

Petri Kujala, rakennuttajahortonomi, puh. 0500 628 295
Pentti Katajisto, työpäällikkö, puh. 0505215009
Teemu Kylmäkoski, työpäällikkö, puh. 0408016376
Joonas Huhtanen, turvallisuuskoordinaattori puh. 040 806 4337
Sopimusasiat: Maaret Siitonen, hankintavastaava, puh. 040 527 1610

Hankinnan kohde

Pyydämme tarjoustanne urakasta, joka koskee liitteissä esitettyjen venesatamien, soutuvenerantojen, matonpesupaikkojen ja vesiaiheiden kunnossapitoa tarjouspyyntöasiakirjojen mukaisesti.

Hankinnan ennakoitu kokonaisarvo on noin 4 000 000 euroa. Kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä palveluhankinta. Hankintamenettelynä on hankintalain 32 §:n mukainen avoin menettely.

Hankintaan sovelletaan täydentävinä sopimusehtoina YSE-ehtoja 1998.

Sopimuskausi

Sopimuksen kesto on 1.5.2023 – 31.12.2025 + kahden vuoden optiokausi. Mahdollisesta optiokaudesta 1.1.2026 - 31.12.2027 sovitaan 31.8.2025 mennessä yhdessä molemman osapuolen hyväksynnällä kirjallisesti.

Hinnat

Hinnat tulee esittää kiinteinä kokonaishintoina kohteittain sekä kiinteinä yksikköhintoina tarjouslomakkeella kuvatulla tavalla.

Kokonaishinnan perusteena olevan hinnoiteltavan kiinteähintaisen kunnossapitotyön yksikköhintojen tulee sisältää kaikki työt, hankinnat ja velvoitteet sekä kaikki muut kustannukset, jotka tarjouspyyntöasiakirjojen mukaan kuuluvat urakoitsijalle ja jotka ovat tarpeen urakkaan kuuluvan tehtävän suorittamiseksi. Hintojen on oltava kiinteät varsinaisen sopimuskauden ajan 1.5.2023 – 31.12.2025.

Optiokaudelle osapuolilla on hinnantarkistusmahdollisuus. Mahdollinen hinnantarkistusesitys esitetään 30.6.2025 mennessä, ja asiat neuvotellaan osana optiopäätöstä.

Urakkahintaan eivät vaikuta sopimusajan säätilat tai muut olosuhdetekijät.

Hinta ilmoitetaan arvonlisäverottomana.

Hintoihin ei saa lisätä mitään lisiä ilmoitettujen hintojen lisäksi eikä esim. matka- tai majoituskustannuksia eikä päivärahoja.

Tarjoajan soveltuvuus

Referenssivaatimukset

Tarjoajalla tulee olla aiempaa kokemusta alueiden kunnossapitotyöstä (sis. tavanomaiset toimenpiteet mm. rikkakasvuston poisto, roskien kerääminen ja roska-astioiden tyhjentäminen jne.) **SEKÄ** laituri-, satama- tai vesistö-rakennelmien kunnossapidosta **TAI** laituri-, satama- tai vesistö-rakennelmien rakentamisesta. Tarjoaja todentaa kokemuksen referensseillä, jotka on tullut suorittaa viimeisen kolmen vuoden aikana tarjouspyynnön viimeisestä jättöpäivästä laskettuna. Referenssien yhteenlasketun vuosiarvon on oltava vähintään 300 000 euroa.

Laadunvarmistus

Tarjoajalla on dokumentoitu laatu-järjestelmä, joka noudattaa ISO9001 laatu-järjestelmän periaatteita. Urakoitsijan laatu-järjestelmän ei tarvitse olla sertifioitu

Tilaajavastuu

Tilaaaja vaatii, että tarjoaja on hoitanut tilaajavastuulain mukaiset, alla mainitut velvoitteet:

- yritys on merkitty kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
- yrityksellä ei ole verovelkaa, tai verovelasta on tehty maksusopimus viranomaisen kanssa
- yritys on suorittanut työntekijöidensä eläkevakuutusmaksut, tai eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty viranomaisen kanssa
- yrityksen työterveyshuolto on järjestetty lain vaatimalla tavalla
- yritys toimittaa pyydetessä selvityksen sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista

Velvoitteiden hoidosta on toimitettava tilaajavastuulain mukaiset todistukset/selvitykset. Vaaditut todistukset/selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia tarjouksen viimeisestä jättöpäivästä laskettuna. Vaatimukset/tiedot koskevat myös alihankkijoita ja ryhmittymän jäseniä.

Tarjoajan ei tarvitse toimittaa yllä mainittuja selvityksiä, mikäli se kuuluu VastuuGroup.fi-palveluun ja Tilaaaja voi tarkistaa velvoitteiden hoitamisen tätä kautta.

Ulkomaalaisen tarjoajan on pyydetessä toimitettava kaikki vaatimuksissa tarkoitetut tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella rekisteriotteella tai vastaavalla muulla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksyttävällä tavalla.

Mikäli toimintansa aloittavilla tarjoajilla ei vielä ole kaikkia edellä mainittuja todistuksia saatavissa, tulee ne toimittaa viimeistään ennen mahdollisen sopimuksen allekirjoittamista.

Ennen sopimuksen allekirjoittamista valituksi tulleen tarjoajan on esitettävä hankintalain mukaiset rikosrekisteriotteet sekä yhteisösakko-ote.

Venäjän vastaiset pakotteet

Jättämällä tarjouksen tarjoaja vakuuttaa, ettei siihen kohdistu Euroopan unionin, Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistamia tai Suomen viranomaisten asettamia pakotteita tai varojen jäädyttämispäätöksiä.

Alihankinta

Tarjoajan on mahdollista käyttää alihankkijoita sopimuksen toteuttamisessa. Tarjoaja vastaa alihankkijan työstä kuin omastaan. Alihankkijoita koskevat samat vaatimukset kuin varsinaista toimittajaa mm. tilaajavastuulain ja hankintalain poissulkemisperusteiden osalta. Sopimuksen toteuttamisen kannalta merkitykselliset alihankkijat on ilmoitettava tilaajalle ja alihankkijan vaihtaminen ilman tilaajan kirjallista hyväksyntää on kielletty. Merkitykselliseksi alihankkijaksi katsotaan sellainen alihankkija, joka konkreettisesti osallistuu sopimuksen toteuttamiseen,

esimerkiksi alihankkija suorittaa tietyn työvaiheen. Tavarantoimittajia ei pääsääntöisesti lueta merkityksellisiksi alihankkijoiksi.

Valintaperuste Tarjouksen valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus. Kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous on hinta-laatusuhteeltaan paras.

Vertailuhinnan painoarvo on 75 pistettä, laadun painoarvo on 25 pistettä.

Vertailuhinta muodostuu kiinteähintaisesta kunnossapitotyöstä sekä yksikköhintaisesta kunnossapitotyöstä.

Laatuna arvioidaan tarjoajan antamia laatulupauksia. Laatulupausten yksityiskohtainen pisteytys on kuvattu liitteessä 3.

Hylkäämisperusteet

Tarjous hylätään, mikäli tarjoajan soveltuvuudelle asetetut vaatimukset eivät täyty, tai jos tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset eivät täyty. Tarjous hylätään myös, mikäli tarjous ei vastaa tarjouspyyntöä tai jos tarjous saapuu myöhässä.

Hankintayksikkö hylkää tarjoajan, jota rasittaa hankintalain (1397/2016) 80 §:n mukainen pakollinen poissulkemisperuste. Hankintayksikkö voi hylätä tarjoajan, jota rasittaa hankintalain 81 §:n mukainen harkinnanvarainen poissulkemisperuste. Tarjoaja voi esittää hankintalain 82 §:ssä esitetyllä tavalla näyttöä luotettavuudestaan siitä huolimatta, että sitä rasittaa 80 tai 81 §:ssä tarkoitettu poissulkemisperuste.

Hankintayksikkö hylkää tarjoajan, jota koskee Euroopan unionin tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama pakote taikka Suomen viranomaisten asettama pakote tai varojen jäädyttämispäätös.

Tarjoajan omien toimitusehtojen tai alan yleisten ehtojen liittäminen tarjoukseen saattaa johtaa tarjouksen hylkäämiseen, mikäli niissä on tarjouspyynnön vastaisia ehtoja.

Tarjoaja, joka ei täytä asetettua vaatimuksia tai joka syyllistyy olennaisesti väärien tietojen antamiseen toimittaessaan vaadittuja tietoja tai joka ei asetetussa määräajassa toimita pyydettyä selvitystä, suljetaan tarjouskilpailusta.

Tarjousten palautus ja lisätiedot

Tarjouksenne pyydämme toimittamaan 3.3.2023 klo 15.00 mennessä Hilma-palvelun kautta.

Lisätietoja voi kysyä 15.2.2023 klo 12.00 asti Hilma-palvelussa. Tilaaja ei vastaa puhelimitse tai sähköpostitse esitettyihin tiedusteluihin.

Tarjouksen on oltava voimassa 31.5.2023 saakka.

Liitteet

Liite 1: Urakkasopimusluonnos

Liite 2: Tarjouslomake

Liite 3: Laatulupaukset

Liite 4: Laatukierrosten tarkastuslomake

Liite 5: Turvallisuusasiakirja

Liite 6: Toiminta-, laatu-, ympäristö- ja turvallisuussuunnitelman malliasiakirja

Liite 7: Traficom Yleisten kulkuväylien ylläpito 2021

Liite 8: Työkohdekartat

Liite 8a: Määrätiedot ja kartat venesatamat

Liite 8b: Määrätiedot ja kartat soutuvenerannat

Liite 8c: Määrätiedot ja kartat taloyhtiörannat

Liite 8d: Määrätiedot ja kartat matonpesupaikat

Tampereen Infra

Liite 8e: Määrätiedot ja kartat suihkulähteet

Liite 9: Kunnossapitoluokat, kohteet ja tarkastukset

Liite 10: Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 -julkaisu *)

Liite 11: Rakennusalan yleiset sopimusehdot YSE 1998

*)Tähdellä * merkityjä asiakirjoja ei liitetä tarjouspyyntöaineistoon, vaan tarjoaja hankki tarvittaessa kustannuksellaan.

Tampereen Infra

LAATULUPAUKSET

SATAMIEN, MATONPESUPAIKKOJEN JA VESIAIHEIDEN KUNNOSSAPITOURAKKA 2023-2025

SISÄLLYSLUETTELO

1	YLEISTÄ	3
1.1	Laatulupausten periaatteet	3
1.2	Laatulupausten valitseminen (tarjouslomakkeella)	3
1.3	Laatulupaukset tarjousten vertailussa	3
1.4	Laatulupausten pisteet	4
2	LAATULUPAUKSET	4
2.1	Lupaus 1: Urakan kokonaislaatuaso	4
2.2	Lupaus 2: Kunnossapitotyön ympäristövaikutukset ja kehittyneet työvälineet.....	5
2.3	Lupaus 3: Rakenteiden sekä varusteiden korjausten ja reagoinnin tehostaminen	5
2.4	Lupaus 4: Urakan asiakaspalautteiden nopea ja laadukas käsittely	6

1 YLEISTÄ

1.1 Laatulupausten periaatteet

Tässä urakassa laatulupauksilla urakoitsija lupaa tarjota urakkasopimuksen vaatimusten lisäksi muita tehtäviä asioita. On huomioitava, että yksikään laatulupaus ei vähennä sopimuksen vaatimuksia, vaan tuo lisää vaatimuksia urakkaan.

Laatulupaustenvaihtoehdot on laadittu tilaajan toimesta. Urakoitsija valitsee tarjousvaiheessa jokaisesta lupausvaihtoehdosta haluamansa asiat, jotka urakoitsija haluaa toteuttaa urakassa. Urakoitsijan valitsemat lupaukset siirtyvät urakan vaatimuksiksi koko urakka-ajalle ja myös mahdollisille optiovuosille. Kaikki urakoitsijan antamat lupaukset ovat sitovia urakkasopimuksen ajan.

Laatulupausten laatupisteet vaikuttavat tarjousten vertailuun.

Laatulupaukset on kytketty urakan sanktio- ja bonusperusteisiin. Sanktioiden käsittely ja perusteet on kerrottu urakkasopimuksessa. Laatulupausten täyttymistä käsitellään työmaakokouksissa ja tarvittaessa erillisissä laatukokouksissa.

1.2 Laatulupausten valitseminen (tarjouslomakkeella)

Laatulupaukset voivat olla:

- valinta (valitaan vain yksi vaihtoehdoista)
- monivalinta (voidaan valita yksi tai useampi vaihtoehto)

Laatulupausten yhteydessä esitetään, onko kyseessä valinta vai monivalinta.

Laatulupausten tarkemmat sisällöt on kerrottu tässä asiakirjassa.

Jokaisesta laatulupauskohdasta on valittava vähintään yksi vaihtoehto. Jokaisessa kohdassa on myös valittavana kohta, jossa ei tehdä ko. kohdassa laatulupausta, vaan toimitaan sopimuksen minimivaatimusten mukaisesti.

1.3 Laatulupaukset tarjousten vertailussa

Laatulupaukset ovat osa tarjouskilpailun kokonaisvertailua. Vertailussa hinnan painoarvo on 75 pistettä ja laatulupausten 25 pistettä.

Laatulupauksista saatavat vertailupisteet lasketaan siten, että parhaat pisteet laatulupauksista saanut saa täydet vertailupisteet 25 pistettä. Muiden tarjousten vertailupisteet lasketaan kaavalla: tarjouksen laatupisteet/parhaat laatupisteet * 25.

1.4 Laatulupausten pisteet

Taulukkoon 1 on koottu laatulupausten aiheet ja aiheen maksimipisteet.

Lupausten numero	Lupaus	Pisteet (maksimi)
1.	Urakan kokonaislaatu	40
2.	Urakan ympäristövaikutukset ja kehittyneet työvälineet	20
3.	Välineiden korjausten ja reagoinnin tehostaminen	35
4.	Urakan asiakaspalautteiden nopea ja laadukas käsittely	5
	Yhteensä	100

2 LAATULUPAUKSET

2.1 Lupaus 1: Urakan kokonaislaatu

Urakoitsija sitoutuu ylläpitämään urakassa tiettyä kokonaislaatu

Lupaus (valinta)	Pisteet	Sanktio/bonus
Ei lupaus. Urakoitsijan laatu on urakka-asiakirjojen vähimmäistason mukaista.	0	Laatutason alitus Laatutason laskee lupaus: yhtä alemman tasoon = 10 000 € kaksi tasoa alemmas = 20 000 € kolme tasoa alemmas = 30 000 €
Laatutason 3,5-3,9	10	
Laatutason 4,0-4,4	20	
Laatutason 4,5-5,0	40	Laatutason ylitys Laatutason nousee lupaus: yhtä korkeampaan tasoon = 3000 € kaksi tasoa ylempäs = 6000 €

Kokonaislaatu arvioidaan kaksi kertaa vuodessa tilaajan tekemällä laatu

Pisteytyksestä lasketaan keskiarvo, joka muodostaa urakan kokonaislaatu

2.2 Lupaus 2: Kunnossapitotyön ympäristövaikutukset ja kehittyneet työvälineet

Urakoitsija käyttää tässä urakassa kunnossapitotöiden ympäristövaikutuksia (päästöt, melu) pienentäviä työkoneita ja -laitteita. Urakoitsijan huoltoautot ovat vähäpäästöisiä ja toimivat osittain vaihtoehtoisilla käyttövoimilla.

Lupaus (monivalinta)	Pisteet	Sanktio
Ei lupautta. Urakoitsijan työvälineet ovat urakka-asiakirjojen vaatimusten mukaisia.	0	-
Vähintään 80 % urakoitsijan käyttämistä pientyökoneista on energiatehokkaita ja ne toimivat muulla, kuin polttomootorilla (esim. akkukäyttöisiä). Pienkoneita ovat moottorisahat sekä ruohonleikkurit ja siimaleikkurit.	2	50 €/vk/kone, jotka alle 80 %.
Vähintään yksi urakoitsijan huoltoautoista on käyttövoimaltaan hybridi.	8	150 €/vk
Vähintään yksi urakoitsijan huoltoautoista on käyttövoimaltaan muu kuin bensiini tai diesel (esim. sähkö/kaasu).	10	200 €/vk

Lupausten toteutumisen todentamista varten urakoitsija toimittaa tilaajalle listat urakan töissä käytettävistä pientyökoneista, niiden malleista ja käyttövoimasta sekä huoltoautokalustosta, niiden käyttövoimista ja päästöluokista. Huoltoautojen osalta sallitaan siirtymäaika 1.3.2024 saakka, johtuen ajoneuvojen pitkistä toimitusaajoista.

Laatulupausten täytyminen tarkistetaan urakan alussa ja seurataan mm. pistokoetarkastuksin.

2.3 Lupaus 3: Rakenteiden sekä varusteiden korjausten ja reagoinnin tehostaminen

Urakoitsija seuraa urakka-alueilla toteutettavien kunnossapitotöiden yhteydessä rakenteiden, välineiden, varusteiden ja kalusteiden kuntoa. Havaitut puutteet raportoidaan tilaajalle kuukausittain kirjallisesti niin, että korjausten toteutus ja toimenpiteiden seuranta on järjestelmällistä ja tehokasta. Urakoitsija tekee tilaajalle konkreettisia ehdotuksia korjauksista tai parannuksista, joilla on urakkakohteiden elinkaarta pidentäviä vaikutuksia.

Lupaus (valinta)	Pisteet	Sanktio
Ei lupautta. Urakoitsija toimii urakka-asiakirjojen vaatimusten mukaisesti.	0	-
Urakoitsija raportoi kirjallisesti tilaajalle kuukausittain <u>kaikki</u> havaitsemansa korjausta vaativat puutteet ja viat. Urakoitsija ylläpitää havainnoista listaa, jolla viat, puutteet ja mahdolliset varaosatarpeet voidaan kohdistaa yksittäiseen välineeseen, varusteeseen tai kalusteeseen. Tarvittavien toimenpiteiden suorittamisesta sovitaan työmaakokouksessa ja sovitut korjaukset päivitetään urakoitsijan puutelistaan. Kun vika, puute, varaosa on korjattu, myös tästä viedään tieto puutelistaan. Puutelistaa ylläpidetään koko urakka-ajan niin, että yksittäisen vikahavaintoon tai suoritettuun korjaukseen voidaan palata myöhemmin.	15	Vikoja tai puutteita ei ole raportoitu tilaajalle: 50 €/pieni puute 500 €/vakava puute Puutelista ei ole ajan tasalla, eli sieltä puuttuu esimerkiksi sovitut korjaukset tai tehdyt toimenpiteet. 1. kerta 500 € 2. kerta 800 € 3. kerta 1500 €

<p>Urakoitsija seuraa rakenteiden kuntoa ja tekee ehdotuksia tulevista tarpeista, ne kirjataan ja otetaan esiin työmaakokouksissa. Tavoitteena on, että urakkakohteissa korjaustarpeet nousevat nopeasti esiin ja korjausten suorittaminen on järjestelmällistä ja dokumentoitua. Urakoitsija havainnoi ja raportoi kehitysideat listaksi kohdassa b mainittuun puutelistaan. Kirjauksilla pyritään ennakkointiin ja varautumiseen ja konkreettisilla ehdotuksilla pidennetään mm. välineiden/varaosien elinkaarta (esim matonpesupaikkojen allastulppien pysyvyyteen ilmenee ratkaisuehdotus/hanaan löydettävissä vedenkulutusta säännöstelevä partikkeli) → raportoidaan ideat yksilöityinä ja valikoidaan soveltuvin toteutukseen yhteistyössä tilaajan kanssa.</p>	20	<p>Oletus: Urakoitsija on tehnyt useita (> 10) korjausehdotuksia TAI korjausehdotuksia on <10, mutta osa niistä on johtanut konkreettisiin toimenpiteisiin.</p> <p>Urakoitsija on tehnyt alle 10 korjausehdotusta, eivätkä nämä ole johtaneet toimenpiteisiin. = 1500 €</p> <p>Urakoitsija ei ole vuoden aikana tehnyt lainkaan korjausehdotuksia = 5000 €</p>
--	----	---

Lupauksen toteutumista suoritetaan kuukausittain urakoitsijan toimittamien raporttien sekä tilaajan tekemien pistokoetarkastusten perusteella. Välineillä viitataan mm. kastelujärjestelmiin, sukulähteisiin, matonpesupaikkojen altaisiin, tulppiin, opasteisiin, lukkoihin, mahdollisiin portteihin, suoja- ja pelastautumisvarusteisiin sekä muihin osiin edellä mainituista esimerkeistä.

2.4 Lupaus 4: Urakan asiakaspalautteiden nopea ja laadukas käsittely

Urakoitsija käsittelee urakkaa koskevaa asiakaspalautetta nopeasti ja asiallisesti. Mahdollisesti tarvittavat korjaavat kunnossapitotoimenpiteet suoritetaan kohtuullisessa ajassa.

Lupaus (valinta)	Pisteet	
<p>Ei lupautta. Urakoitsijan toimii urakka-asiakirjojen vaatimusten mukaisesti.</p>	0	-
<p>Urakoitsija käsittelee urakkaa koskevat palautteet nopeasti ja keskimääräinen käsittelyaika on alle kolme vuorokautta. Toimenpiteitä vaativiin (aiheelliset) asiallisiin palautteisiin reagoidaan nopealla aikataululla ja palautteisiin vastataan myös asiallisesti palautejärjestelmän automaattivastauksia käyttämättä. Mahdollisesti tarvittavat korjaavat kunnossapitotyöt suoritetaan mahdollisimman nopeasti, viimeistään viikon kuluessa palautteen saapumisesta. Kun korjaavat toimenpiteet on suoritettu, palaute merkitään käsitellyksi ja palautteen jättäjälle laaditaan asiallinen vastaus.</p> <p>Urakoitsija laatii kuukausittain työmaakokoukseen yhteenvedon urakan palautteista, niiden käsittelyajoista ja tehdyistä toimenpiteistä.</p>	5	<p>Palautteen keskimääräinen käsittelyaika 3-5 vrk = 50 € 6-10 vrk = 500 € yli 10 vrk = 100 €</p> <p>Vikaa ei ole korjattu viikon kuluessa palautteen saapumisesta = 1000 €</p>

Lupauksen toteutumista suoritetaan kuukausittain urakoitsijan toimittamien raporttien sekä tilaajan tekemien pistokoetarkastusten perusteella

SATAMIEN, MATONPESUPAIKKOJEN JA VESIAIHEIDEN KUNNOSSAPITOURAKKA 2023-2025

Toiminta-, laatu-, ympäristö- ja turvallisuussuunnitelma

Urakoitsijan on laadittava ennen urakan alkua toiminta-, laatu- ja ympäristösuunnitelma, jossa on esitetty, kuinka urakoitsija varmistaa työn laadun ja toteutuksen sekä ympäristön huomiointia. Tämä suunnitelma ohjaa urakan toteutusta, asiakirjaa täydennetään tarpeen vaatiessa eri hankkeiden kuluessa. Lisäksi urakoitsijan on laadittava urakkaa koskeva turvallisuussuunnitelma.

Tässä dokumentissa on kuvattu asiat, jotka on esitettävä em. suunnitelmissa. Toiminta-, laatu- ja ympäristösuunnitelman sekä turvallisuussuunnitelman voi yhdistää yhdelle dokumentille, edellyttäen, että kaikki vaadittavat asiat on selkeästi esitetty.

Toiminta-, laatu- ja ympäristösuunnitelmassa tulee jäsenellisesti esittää mm. seuraavat asiat:

1. urakoitsijan organisaatio ja vastuujako
  - a. töiden organisointi (sisältäen mahdolliset loma- ja sairauspoissaolosijaisuudet), henkilöstöluettelo (kuvaus urakkaan osoitettavasta henkilöstöstä pätevyyksineen)
2. huoltourakan työvaiheiden aikataulu
  - a. toimeksiantoihin reagoiminen, käytettävät menetelmät, työskentelytavat ja – keinot
  - b. yleisellä tasolla oleva aikataulutuskuvaukset huoltokohteiden tarkistamisen organisoinnista.
3. rakentamisessa ja laaduntarkkailussa käytettävä erikoiskalusto
4. huoltourakassa käytettävät mahdolliset innovatiiviset työtavat
5. varautuminen työn toteutukseen liittyviin riskeihin ja poikkeuksellisiin tilanteisiin
6. pohjavesialueella työskentelyn huomioiminen ja varautuminen haitallisiin ympäristövaikutuksiin
7. oman työn laadunvarmistus
  - a. työmaan sisäinen laadunohjaus
  - b. laadun tarkkailu ja tarkastukset
  - c. suunnitelmien läpikäynti työntekijöiden kanssa
  - d. työntekijöiden perehdytys
8. aliurakoitsijoiden käyttö ja töiden laadun varmistaminen
9. ympäristövastuu
10. laatupoikkeamien käsittely
11. yhteistyö ja viestintä eri osapuolten kanssa
12. toiminnanohjausjärjestelmän kuvaus

13. työvaiheiden laatusuunnitelmat ja tekniset työsuunnitelmat sekä tarvittavat tarkastukset
14. sukellustöiden kaluston kuvaus
15. käytettävät suunnitteluohjelmistot ja/tai laitteistot sekä tiedonsiirtoformaatit
  - a) sähkösuunnittelu
  - b) LVI-suunnittelu
  - c) pohjanluotaukset

Turvallisuussuunnitelmassa on oltava vähintään seuraavat asiat:

1. Urakan yleistiedot
2. Urakan turvallisuusorganisaatio ja vastualueet
3. Turvallisuuksuunnitelman päivittäminen ja henkilöstön perehdyttäminen suunnitelmaan
4. Ilmoituskäytännöt
5. Muut turvallisuuskäytännöt
6. Ympäristönsuojelu
7. Paloturvallisuus ja ensiapuvalmius
8. Työterveyshuollon järjestäminen
9. Urakan henkilöstö ja henkilöstön perehdyttäminen urakkaan
10. Muut työmaalla noudatettavat erityisohjeet

RAKENNUSURAKAN YLEISET SOPIMUSEHDOT**YSE 1998**

Allmänna avtalsvillkor för byggnadsentreprenader
General conditions for building contracts

Tämä RT-ohjekortti sisältää rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998. Nämä sopimusehdot on tarkoitettu elinkeinonharjoittajien välisiin rakennusurakasopimuksiin. Kuluttajansuojasäännöksiä ei ole otettu huomioon. Sopimusehdot soveltuvat muutoksitta myös sivu- ja aliurakoihin.

Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry on vahvistanut nämä rakennusurakan yleiset sopimusehdot, jotka on valmisteltu yhteistyössä Rakennusteollisuuden Keskusliitto ry:n, Suomen Maarakentajien Keskusliitto ry:n ja Suomen Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto ry:n kanssa.

Luonnos sopimusehdoiksi on ollut laajalla lausuntokierroksella ja valmistelussa on kuultu eri yhteisöjä, kuten LVI-Urakoitsijat ry:tä, Rakennustuoteteollisuus RTT ry:tä ja Teräsrakenneyhdistys ry:tä.

Nämä rakennusurakan yleiset sopimusehdot korvaavat tähän asti käytössä olleet *Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1983 (RT 16-10193)* ja *Sivu- ja aliurakoita koskevat muutokset YSE 1983 -ehtoihin (RT 16-10205)*.

YSE 1998 ei kuitenkaan korvaa edellä mainittuja ehtoja silloin, kun urakasopimuksessa on viitattu vanhoihin ehtoihin.

Uusissa YSE 1998 -ehtoihin liittyvisä ja viittaavissa sopimusasiakirjojen malleissa ja lomakkeissa on tunnus-

YSE 1998
asiakirja

YSE 1998 SISÄLLYSLUETTELO

Käsitteistö

Luku 1

URAKAN SISÄLTÖ JA LAAJUUS

URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOLLISUUS

- 1 § Pääsuoritusvelvollisuus
- 2 § Sivuvollisuus
- 3 § Työmaapalvelut
- 4 § Työmaan johtovelvollisuudet

TYÖN TOTEUTUS JA YHTEISTOIMINTA

- 5 § Työaikataulu
- 6 § Työmaajärjestelyt
- 7 § Yhteistoiminta
- 8 § Tilaajan myötävaikutusvelvollisuus

LAADUNVARMISTUS

- 9 § Tilaajan laadunvarmistus
- 10 § Urakoitsijan laadunvarmistus
- 11 § Urakoitsijan laadunvalvonta

SOPIMUSASIAKIRJAT

- 12 § Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan
- 13 § Sopimusasiakirjojen keskinäinen pätevyysjärjestys
- 14 § Vaihtoehtoiset velvollisuudet
- 15 § Hyvän rakentamistavan noudattaminen
- 16 § Poikkeavat olosuhteet

Luku 2

URAKKA-AIKA

- 17 § Suoritus aika
- 18 § Viivästys sakko

URAKKA-AJAN PIDENTÄMISEEN OIKEUTAVAT TEKIJÄT

- 19 § Tilaajan myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönti
- 20 § Ylivoimainen este
- 21 § Pidennyksen laskeminen
- 22 § Viivästyksen rajoittaminen
- 23 § Menettelytapamääräyksiä

Luku 3

VASTUU

SOPIJAPUOLTEN VASTUU

- 24 § Yleinen vastuu
- 25 § Vastuun sisältö

URAKOITSIJAN VASTUU

- 26 § Vastuun laajuus
- 27 § Vastuu virheellisestä työntuloksesta
- 28 § Tuotevastuu
- 29 § Vastuu takuuajana
- 30 § Vastuu takuuajan jälkeen
- 31 § Vastuu kolmannelle henkilölle
- 32 § Vastuu rakennusalueesta hankituista tiedoista
- 33 § Huomautuksentekovelvollisuuden täyttämisen vaikutus vastuuseen

TILAAJAN VASTUU

- 34 § Vastuun laajuus
- 35 § Vastuu tilaajan aiheuttamasta viivästyksestä

Luku 4

VAKUUDET JA VAKUUTUKSET

VAKUUDET

- 36 § Urakoitsijan vakuudet tilaajalle
- 37 § Tilaajan vakuudenantovelvollisuus

VAKUUTUKSET

- 38 § Rakennuskohteen vakuuttaminen

Luku 5

MAKSUVELVOLLISUUS

- 39 § Urakkahinta
- 40 § Urakkahinnan maksaminen
- 41 § Viivästys korko
- 42 § Pidätykset

Luku 6

SUUNNITELMA- JA HINTAMUUTOKSET

- 43 § Muutostyövelvollisuus
- 44 § Rakennussuunnitelman muuttamisen vaikutus urakkahintaan ja urakka-aikaan
- 45 § Yksikköhintaurakan määrämukset
- 46 § Lisätyöt
- 47 § Omakustannushinta
- 48 § Indeksien vaikutus urakkahintaan
- 49 § Hintojen ja palkkojen muuttamisen vaikutus urakkahintaan
- 50 § Ylivoimaisen esteen vaikutus urakkahintaan

Luku 7

OMISTUSOIKEUS JA VAHINGONVAARA

- 51 § Maksun vaikutus
- 52 § Kiinnittämisen vaikutus
- 53 § Irrotettavat ainekset, purku- ja ongelmajäte
- 54 § Tekijänoikeus
- 55 § Vahingonvaara

Luku 8

ORGANISAATIOT

TYÖNJOHTO

- 56 § Urakoitsijan työnjohto
- 57 § Työsuojelu
- 58 § Urakoitsijan henkilöstöä koskevat muut määräykset

VALVONTA

- 59 § Tilaajan edustajat ja heidän valtuutensa
- 60 § Rakennustyön valvojat
- 61 § Valvonnan toteuttaminen
- 62 § Valvonnan vaikutus vastuuseen

Luku 9

YHTEISET KOKOUKSET JA TOIMITUKSET

KOKOUKSET JA TARKASTUKSET

- 63 § Urakkaneuvottelu
- 64 § Suunnitelmakatselmus
- 65 § Urakkasuoritukseen liittyvät katselmukset
- 66 § Työmaakokoukset
- 67 § Mittaukset
- 68 § Tarkastustoimitusten lajit
- 69 § Säädösten edellyttämät tarkastukset

VASTAANOTTO

- 70 § Urakkasuorituksen tarkastus
- 71 § Rakennuskohteen vastaanotto-tarkastus
- 72 § Tarkastuksen perusteella urakoitsijalle jäävät toimenpiteet
- 73 § Taloudellinen loppuselvitys
- 74 § Takuutarkastus

KIRJAUKSET

- 75 § Työmaapäiväkirja ja siihen tehtävät huomautukset
- 76 § Tarkastuspöytäkirjat
- 77 § Pöytäkirjojen tarkastaminen

Luku 10

SOPIMUKSEN PURKAMINEN JA SIIRTÄMINEN

TILAAJAN OIKEUS PURKAA SOPIMUS

- 78 § Urakoitsijan sopimusrikkomus
- 79 § Urakoitsijan konkurssi tai suorituskyvyttömyys
- 80 § Ylivoimainen este
- 81 § Urakoitsijan kuolema
- 82 § Työmaan haltuunotto sekä tavaran ja välineiden käytön korvaaminen
- 83 § Tilisuhteiden selvittäminen

URAKOITSIJAN OIKEUS PURKAA SOPIMUS

- 84 § Tilaajan velvollisuuksien laiminlyönti
- 85 § Ylivoimainen este
- 86 § Urakoitsijan suorittaman purkamisen tai keskeyttämisen vaikutus

TAKAAJAN OIKEUS

- 87 § Urakan saattaminen loppuun takaajan toimesta

SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN

- 88 § Sopimuksen siirtäminen

Luku 11

ERIMIELISYYDET JA NIIDEN RATKAISEMINEN

- 89 § Yleinen periaate
- 90 § Riidanalainen suoritus
- 91 § Oikeus urakoitsijan laiminlyönnin korjaamiseen
- 92 § Riitaisuuksien ratkaiseminen

Käsitteistö

Asiakirja; kirjallinen tai kuvallinen esitys taikka sellainen sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla aikaansaatu esitys, joka on luettavissa, kuunneltavissa tai muutoin ymmärrettävissä teknisin apuvälinein.

Lisätyö; urakoitsijan suoritus, joka urakkasopimuksen mukaan ei alunperin kuulu hänen suoritusvelvollisuuteensa.

Muutostyö (muutos, lisäys tai vähennys); sopimuksen mukaisten suunnitelmien muuttamisesta aiheutuva urakoitsijan suorituksen muutos.

Rakennusaika; aika rakennustyön aloittamisesta siihen hetkeen, jolloin työt on saatettu loppuun.

Rakennuskohde; fyysinen kokonaisuus, johon rakennustyö kohdistuu.

Rakennusosa; rakennuksen tai rakennelman aineellinen osa, jota voidaan pitää käsitteellisesti itsenäisenä. Rakennusosat voivat muodostua useista eri rakennustuotteista. Rakennusosia ovat esim. välipohja, ikkuna ja tierumpu.

Rakennustavara; rakentamiseen käytettävä aineellinen hyödyke. Rakennustavaroita ovat mm. rakennustuote, käyttötarvike ja rakennusväline.

– **Rakennustuote** (rakennustarvike); rakennustavara, joka jää rakennuskohteen pysyväksi osaksi. Rakennustuotteita ovat esim. ikkuna, sora, maali, laite ja koje.

– **Käyttötarvike;** rakennustavara, joka kuluu loppuun tai menettää käyttöarvonsa rakentamisen aikana. Käyttötarvikkeita ovat esim. polttoaine ja muotti-puutavara.

– **Rakennusväline;** rakennustavara, joka ei jää rakennuskohteen pysyväksi osaksi ja jolla on käyttöarvoa rakentamisen jälkeen. Rakennusvälineitä ovat esim. työkalut, nostolaitteet, koneet ja telineet.

Rakennustyö (rakennussuoritus); urakoitsijan tekemä työ hankintoineen sovittun työntuloksen aikaansaamiseksi.

Rakennuttaja; luonnollinen tai juridinen henkilö, jonka lukuun rakennustyö tehdään ja joka viime kädessä vastaanottaa työntuloksen.

Sopimusasiakirjat; urakkasopimus siinä noudatettavaksi sovittuine asiakirjoineen sekä niihin rakennus aikana erillisillä sopimuksilla liitetyt asiakirjat.

– **Kaupalliset asiakirjat;** sopimuksen taloudellista ja juridista sisältöä koskevat asiakirjat, jotka sopimuksessa tai näissä sopimusehdoissa on lueteltu kaupallisiksi asiakirjoiksi.

– **Tekniset asiakirjat;** rakennustyön sisältöä, laatua ja suoritusta koskevat asiakirjat, jotka sopimuksessa tai näissä sopimusehdoissa on lueteltu tekniksiksi asiakirjoiksi.

– **Suunnitelma-asiakirjat;** rakennustyön sisältöä, laatua, laajuutta ja suoritusta koskevat asiakirjat kuten tekniset asiakirjat, määrä- ja mittaluettelot sekä urakkarajaliite.

Takuuaika; aika, jona urakoitsija sopimuksen mukaan vastaa työntuloksessa ilmenneiden virheiden korjauksesta.

Tilaaaja; urakoitsijan sopimus Kumppani, joka on tilannut urakkasuorituksen. Tilaa-jana voi toimia rakennuttaja tai urakoitsija.

Työkohtainen selostus (rakennus-selostus, työselostus, työselitys, työkohtainen laatuvaatimus); asiakirja, joka sisältää rakennuskohdetta, rakennusosia ja niiden laatua koskevia vaatimuksia sekä määräyksiä ja ohjeita työtavasta ja työssä käytettävistä rakennustavaroista.

Työmaa-alue (rakennusalue); alue, jolla rakennustyötä tehdään ja joka on urakoitsijoiden käytettävissä rakennusajan.

Urakka (urakkasuoritus); urakoitsijan toimenpiteet urakkasopimuksen mukaisen velvollisuuksien täyttämiseksi.

Urakka-aika; urakkasopimuksessa määriteltä aika urakan suoritusta varten.

Urakka-alue; sopimusasiakirjoissa määriteltä alue, johon urakoitsijan suoritus kohdistuu.

Urakkahinta; urakkasopimuksessa tai muuten sovittu urakoitsijalle maksettava vastike. Urakkahinnassa on eroteltava arvonlisäveroton hinta ja arvonlisävero.

Urakkaohjelma (sopimuskohtaiset urakkaehdot); tarjouspyyntöön liittyvä sopimusasiakirja, joka sisältää tilaajan ja urakoitsijan väliset hankekohtaisesti esitetyt kaupalliset ehdot ja keskeiset tiedot.

Urakkarajaliite; asiakirja, joka sisältää työmaan hallintoa ja yhteisiä toimintoja sekä eri urakkasuoritusten välisiä urakkarajoja koskevat säännöt.

Urakkasopimus (urakkasopimusasiakirja); tilaajan ja urakoitsijan välinen allekirjoitettu asiakirja tietyn työntuloksen aikaansaamiseksi sovittua hintaa tai veloitussperustetta vastaan.

Urakoitsija; tilaajan sopimus Kumppani, joka on sitoutunut aikaansaamaan sopimusasiakirjoissa määritellyn työntuloksen.

– **Pääurakoitsija;** rakennuttajaan sopimussuhteessa oleva urakoitsija, joka kaupallisissa asiakirjoissa on nimetty pääurakoitsijaksi ja jolle sopimuksen mukaisessa laajuudessa kuuluvat työmaan johtovelvollisuudet.

– **Sivu-urakoitsija;** rakennuttajaan sopimussuhteessa oleva, pääurakkaan kuulumatonta työtä suorittava urakoitsija.

– **Aliurakoitsija;** urakoitsijan tilauksesta työtä suorittava toinen urakoitsija.

Vahingonvaara; vastuu vahingosta, joka kohtaa suoritusta ilman, että kumpikaan sopijapuoli on tahallisesti, tuottamuksellisesti tai laiminlyönnillään sitä aiheuttanut.

Valvoja; rakennuttajan puolesta työsuoritusta valvova henkilö.

Virhe; työn tuloksessa oleva ominaisuus, joka ei vastaa sovittua suoritusta. Virhe voi ilmetä esimerkiksi vauriona, puutteena ja haittana.

Luku 1 URAKAN SISÄLTÖ JA LAAJUUS

URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOL- LISUUS

1 § Pääsuoritusvelvollisuus

1. Urakoitsija on velvollinen sovittua urakkahintaa tai muuta maksuperustetta vastaan tekemään kaikki urakkasopimuksen ja siinä noudatettaviksi määrättyjen sopimusasiakirjojen edellyttämät työt ja toimenpiteet sekä hankinnat aikaansaadakseen näissä asiakirjoissa määritetyn työntuloksen ja luovuttamaan sen sopimusasiakirjojen mukaisesti tehtynä valmiina tilaajalle.

2. Urakkaan kuuluvat kaikki suoritukset, joita sovittu työntuloksen aikaansaaminen edellyttää tehtäväksi. Urakoitsija ei tämän mukaan ole velvollinen toteuttamaan tilaajan vaatimuksia, jotka eivät perustu sopimusasiakirjoista ilmeneviin määräyksiin ja joita huolellinen urakoitsija ei ole urakkahinnassa voinut rakennuslalla yleisesti noudatettavan käytännön perusteella ottaa huomioon.

3. Urakoitsijan tulee suorittaa sopimusmukainen tehtävänsä ammattitaidolla noudattaen voimassa olevia rakentamista koskevia säädöksiä ja hyvää rakentamistapaa.

2 § Sivuvelvollisuudet

1. Mikäli näiden sopimusehtojen tarkoitamisissa kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, jokaisen urakoitsijan urakkaan kuuluvat omaa suoritustaan koskien myös seuraavat velvollisuudet:

- urakoitsijan työsuorituksen liittyvien lupien hankkiminen;
- urakassa tarvittavien rakennusvälineiden hankkiminen;
- urakassa tarvittavien mittausten suoritus;
- omaa urakkaansa koskevan aikataulun laadinta;
- omien tavaroidensa suojaamisen lisäksi urakassa kuulumattomien rakennusosien ja ympäristön suojaaminen työstä aiheutuvasta vahingoittumisesta ja tahriintumisesta;
- urakassa syntyvien jätteiden lajittelu ja poisto niille osoitettuihin paikkoihin ja urakka-alueen puhtaanapito siten, että alue puhdistetaan töiden edistyessä ja luovutetaan urakkaan kuuluvien töiden jäljiltä puhdistettuna ja siistittynä seuraavan vaiheen urakoitsijalle tai tilaajalle;
- urakkaansa varten tarpeellisten teiden ja muiden rakenteiden tekeminen ja purkaminen;

h) urakoitsijan hankittavaksi kuuluvien suunnitelmien ja piirustusten toimittaminen riittävän ajoissa tarkastettavaksi;

i) käyttö- ja huolto-ohjeiden toimittaminen;

j) urakoitsijan työnantaja-asemasta johtuvat velvollisuudet sekä hänen elinkeinotoiminnastaan aiheutuvat yhteiskunnalliset maksuvelvoitteet;

k) urakoitsijan tätä kohdetta koskeviin muihin sopimuksiinsa perustuvat velvollisuudet.

2. Edellä mainittujen velvollisuuksien lisäksi urakoitsijalle kuuluvat urakkahintaan sisältyvinä sopimusasiakirjoissa osoitetut muut sivuvelvollisuudet.

3 § Työmaapalvelut

1. Kaupallisissa asiakirjoissa nimetään työmaapalveluista vastaava urakoitsija sekä ne urakat ja hankinnat, joita työmaapalvelut koskevat. Ellei työmaapalveluista vastaava urakoitsijaa ole nimetty, kukin urakoitsija vastaa itse tarvitsemistaan työmaapalveluista.

2. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, työmaapalveluihin kuuluvat seuraavat velvollisuudet:

- työmaan yhteiseen käyttöön tarvittavien muissa sopimusasiakirjoissa tarkemmin määriteltyjen työnaikaisten rakennelmien ja asennusten tekeminen sekä yhteistä tarvetta palvelevien mittojen asettaminen;
- työtä varten tarpeellisten yhteisten kulkuteiden tekeminen ja kunnossapito sekä yleisen liikenteen järjestely;
- katu- ja tiealueen tai muun työnsuoritusta varten tarpeellisen alueen vuokraaminen ja aitaaminen tarvittaessa;
- rakennuskohteen vartiointi;
- rakennuskohteen sekä siihen liittyvien rakennusosien ja rakennustarvikkeiden suojaaminen ja hoito sekä ympäristön suojaaminen vaurioitumiselta;
- rakennuskohteen lämmittäminen ja kuivattaminen sekä yleisvalaistus;
- työmaan sisäisen jätehuollon järjestäminen sekä jätteiden poiskuljetus, rakennuskohteen ja yhteisten sosiaalitoimien siivous, puhtaanapito ja lumityöt.

3. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, työmaapalveluihin kuuluvat lisäksi seuraavat palvelut muille urakoitsijoille:

- rakennusaputyöt sovittuna määrin urakkahintaan kuuluvina ja muutoin omakustannushintaan;
- tarvittavien varasto-, toimisto- ja työskentelytilojen sekä työntekijöiden sosiaalitoimien järjestäminen ja varustaminen urakoitsijoiden antaman työvoimaennusteen ja varastointitarpeen mukaisessa laajuudessa urakkahintaan kuuluvina;
- veden sekä valaistukseen, sähkölaitteiden kokeiluun ja käsityökoneisiin tarvittavan sähkön antaminen muille urakoitsijoille korvauksetta. Koekäyttöön ja verkoston huuhutteluun tarvittavan energian ja veden antaminen omakustannushintaan.

4 § Työmaan johtovelvollisuudet

1. Työmaan johtovelvollisuuksista vastaa pääurakoitsija. Nämä velvollisuudet koskevat kaupallisissa asiakirjoissa nimetyt urakoita ja hankintoja. Ellei pääurakoitsijaa tai muuta työmaan johtovelvollisuuksista vastaavaa ole kaupallisissa asiakirjoissa nimetty, näistä velvollisuuksista vastaa tilaaja.

2. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, työmaan johtovelvollisuuksiin kuuluvat seuraavat velvollisuudet:

- työmaan hallinto, yleisjohto ja vastaa- van työnjohtajan asettaminen;
- lainsäädännön tarkoittamat päätoteuttajan velvollisuudet kuten 57 § 1. momentin mukaisten työsuojeluvälvoitteiden hoitaminen;
- työmaan työaikataulun laatiminen;
- työmaan töiden järjestely ja yhteensovitus;
- työmaan vakuuttaminen 38 §:n mukaisesti.

TYÖN TOTEUTUS JA YHTEISTOIMINTA

5 § Työaikataulu

1. Työmaan johtovelvollisuuksista vastaava urakoitsija laatii yhteistyössä muiden urakoitsijoiden ja tilaajan kanssa työmaan työaikataulun, jossa esitetään työvaiheiden ja niiden edellyttämien hankintojen keskinäinen suoritusjärjestys ja eteneminen siten, että kaikki urakoitsijat ja asiantuntijat voivat tahdistaa tehtävänsä sen mukaisesti.

2. Urakoitsijan on osallistuttava tilaajan ja muiden urakoitsijoiden kanssa työaikataulun ja työsuunnitelman laatimiseen. Aikataulua laadittaessa on otettava huomioon toimintakokeiden ja koe-käytön vaatima aika sekä urakoitsijan omien töiden järjestely. Työaikataulu hyväksytään yhteisesti noudatettavaksi ja aikataulun tarkentumista lukuunottamatta sitä voidaan muuttaa vain yhteisesti sopimalla.

6 § Työmaajärjestelyt

1. Rakennuskohteen huonetilojen ja alueiden käyttö urakoitsijan suoritusajana on sallittua siinä laajuudessa kuin siitä tilaajan kanssa erikseen sovitaan.

2. Urakoitsijalla on oikeus tilaajan ohjeiden mukaan pystyttää työtä varten työmaa-alueelle tilapäisiä rakennuksia, rakenteita sekä tuoda ja varastoida rakennustavaroita ja siirtää maata kuitenkin aiheuttamatta tarpeetonta haittaa.

3. Urakoitsija on velvollinen noudattamaan tilaajan antamia määräyksiä työmaa-alueen käytöstä sekä materiaalin varastoinnista ja merkitsemisestä.

4. Urakoitsijan on ajoissa selvitettävä tarvitsemansa varaukset ja merkinnät. Ne merkitään varauspiirustuksiin, jotka sopijapuolet ja asiantuntijat vahvistavat allekirjoituksellaan. Varausten tekeminen piirustuksista poiketen tapahtuu muutosta haluavan kustannuksella.

5. Urakoitsijalla on oikeus tilaajan ohjeiden mukaan pystyttää työmaa-alueelle liikekilpensä. Tilaaja määrää muuhun mainontaan soveltuvien tilojen käytöstä.

7 §

Yhteistoiminta

1. Urakoitsijan on tiedottamalla, sopimalla ja muulla yhteistoiminnalla tilaajan ja muiden urakoitsijoiden kanssa varmistettava rakennustyön sujuva ja turvallinen suoritus sekä järjestettävä ja suoritettava työnsä siten, että ne eivät tarpeettomasti häiritse tilaajan tai muiden urakoitsijoiden töitä samalla rakennustyömaalla. Ellei näistä muista töistä ole ilmoitettu kaupallisissa asiakirjoissa, niistä tulee sopia urakoitsijan kanssa erikseen.

2. Urakoitsijan on noudatettava työmaan johtovelvollisuuksista vastaavan antamia töiden järjestelyä ja yhteensovitusta koskevia ohjeita sekä 1. momentin mukaisesti sovittuja velvoitteita.

3. Urakoitsijan on esitettävä tilaajan hyväksyttäväksi tärkeimmät aliorakoitsijansa ja -hankkijansa riittävän ajoissa ennen näiden ottamista. Hyväksymisestä kieltäytyminen voi tapahtua vain pätevistä syistä. Pätevänä syynä pidetään mm. aliorakoitsijan 10 § 1. momentin mukaisen laadunvarmistuksen puutetta tai verojen taikka työnantajamaksujen laiminlyöntiä.

4. Tilaajan taholta tapahtuva aliorakoitsijan tai -hankkijan hyväksyminen ei vähennä urakoitsijan vastuuta.

5. Urakoitsijan on pyydettyessä annettava tilaajalle ennakoarvio työvoimasta ja laskutustarpeesta sekä ennakkotieto muistakin kuin 3. momentin mukaisista aliorakoitsijoista ja -hankkijoista.

8 §

Tilaajan myötävaikutusvelvollisuus

1. Ellei kaupallisissa asiakirjoissa ole toisin sanottu, tilaajan myötävaikutusvelvollisuutena rakennuttaja:

a) hankkii viranomaisten luvat rakennuskohteen rakentamiseen, purkamiseen tai muuhun luvanvaraiseen toimenpiteeseen ja

b) suorittaa kustannukset näistä sekä viranomaisten toimittamista suunnitelmien tarkastamisista ja mainittujen lupien edellyttämistä viranomaisten katselmuksista ja mittauksista.

2. Ellei kaupallisissa asiakirjoissa ole toisin sanottu, tilaajan myötävaikutusvelvollisuutena on lisäksi:

a) laatia yhteistyössä urakoitsijan kanssa suunnitelma-aikataulu ja toimittaa sovi-

tussa aikataulussa sopimuksen edellyttämät suunnitelmat ja muut asiakirjat urakoitsijalle rakennustyön edistymisen mukaan siten, että urakoitsijalle jää riittävä aika hankintojen ja valmistavien toimenpiteiden suorittamiseen;

b) huolehtia siitä, että hänen toimittamiensa suunnitelmien yhteensopivuus ja sisältö on verrattu ja tarkastettu sekä suunnitelmat päivätty ennen niiden toimittamista urakoitsijalle ja että ne täyttävät viranomaisten, lakien, asetusten, rakentamismääräysten ja muiden vastaavien säännösten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset;

c) toimittaa ajoissa urakoitsijalle ne rakennustavarat, joiden hankkiminen on sovittu tilaajan tehtäväksi;

d) huolehtia siitä, että rakennustyön aikana tilaajan tekemät tai teettämät muut työt eivät häiritse tarpeettomasti urakoitsijan suoritusta ja että työt edistyvät siten, että urakoitsija voi näiden töiden esittämättä täyttää oman suorituksensa.

LAADUNVARMISTUS

9 §

Tilaajan laadunvarmistus

1. Tilaaja varmistaa omin laadunvarmistustoimenpitein hänelle kuuluvien 8 §:n mukaisten sopimusvelvoitteidensa täyttämisen siten, että urakoitsijalla on niiden puolesta edellytykset täyttää suoritusvelvollisuutensa.

2. Tilaajan valvonta on esitetty 59–62 §:issä.

10 §

Urakoitsijan laadunvarmistus

1. Urakoitsijan on noudatettava sopimusasiakirjoissa edellytettyä laadunvarmistusta. Urakoitsijan on viimeistään ennen työn aloitusta vaadittaessa kirjallisesti osoitettava, kuinka hän varmistaa suorituksensa laadun. Urakoitsijan on joka tapauksessa meneteltävä siten, että sopimuksen mukainen laatu saavutetaan.

2. Urakoitsijan edellytetään käyttävän rakennustuotteita, joiden takuu-aika vastaa vähintään urakoitsijan takuu-aikaa, ellei kaupallisissa asiakirjoissa ole toisin määrätty.

3. Tilaajalla on oikeus saada tieto urakoitsijan käyttämien tärkeimpien aliorakoitsijoiden ja rakennustavaroiden valmistajien laadunvarmistuksesta ennen näiden 7 § 3. momentin mukaista hyväksymistä.

11 §

Urakoitsijan laadunvalvonta

1. Urakoitsija tarkastaa itse suoritusvelvollisuuteensa kuuluvan työn laadun sekä korjaa mahdolliset puutteet ja virheet ennen tilaajalle tapahtuvaa luovutusta.

2. Urakoitsijan on ilmoitettava tilaajan edustajalle havaitsemistaan vakavista

virheistä urakkasuorituksessaan ja toimenpiteistään niiden korjaamiseksi.

3. Rakennustavaroiden ja rakennusosien tarkastuksen tulee tapahtua ennen kuin niitä on alettu käyttää sekä jatkuvasti työn aikana. Järjestelmien ja laitteistojen toiminnalliset tarkastukset suoritetaan käyttökokein ennen käyttöönottoa tai viimeistään vastaanottotarkastuksen yhteydessä järjestelmän ollessa valmis ja toiminnassa.

4. Urakoitsija kustantaa sellaiset rakennustavaroiden ja rakennusosien sekä työn laadun toteamiseksi tarpeelliset koheet, jotka on erikseen sopimusasiakirjoissa mainittu, jotka rakentamista koskevien säännösten ja normien mukaan säännöllisesti on otettava tai jotka on katsottava tavanmukaisiksi.

5. Sopimuksen vastaiset rakennustavaransa urakoitsijan tulee viipymättä poistaa rakennustyömaalta.

6. Tilaajalla on oikeus perustellusta syystä vaatia suoritettavaksi muitakin kuin edellä tarkoitettuja kokeita sekä laitteistojen ja järjestelmien puolueettomia testejä. Urakoitsijalla on vastaava oikeus vaatia puolueettoman testin suorittamista, jos tilaaja vaatii perusteetta työsuorituksen korjaamista virheellisenä. Näistä kokeista tai testeistä aiheutuvista kustannuksista vastaa urakoitsija, jos työn tulos ei ole ollut sopimuksen mukainen, muussa tapauksessa niistä vastaa tilaaja.

SOPIMUSASIAKIRJAT

12 §

Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan

Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan siten, että yhdessäkin asiakirjassa annettu urakkaan liittyvä määräys katsotaan päteväksi, vaikka se puuttuisi muista sopimusasiakirjoista.

13 §

Sopimusasiakirjojen keskinäinen pätevyysjärjestys

1. Jos sopimusasiakirjat ovat sisällöltään ristiriitaisia, on eri asiakirjojen määräysten keskinäinen pätevyysjärjestys, ellei urakkasopimuksessa ole muuta mainittu, seuraava:

A. Kaupalliset asiakirjat

a) urakkasopimus;

b) urakkaneuvottelupöytäkirja;

c) nämä yleiset sopimusehdot;

d) tarjouspyyntö ja ennen tarjouksen antamista annetut kirjalliset lisäselvitykset;

e) urakkaohjelma tai muut sopimuskohdattaiset urakkaehdot;

f) urakkarajaliite;

g) tarjous;

h) määrä- ja mittaluettelot;

i) muutostöiden yksikköhintaluettelo.

B. Tekniset asiakirjat

j) työkohtaiset laatuvaatimukset ja selostukset;

k) sopimuspiirustukset;

l) yleiset laatuvaatimukset ja työselostukset.

2. Jos jonkin edellä mainitun yksittäisen sopimusasiakirjan tai -asiakirjaryhmän määräykset ovat keskenään ristiriitaisia, pätee viimeksi laadittu samanarvoinen asiakirja. Ellei pätevyysjärjestys tällä perusteella ratkea, tilaajalla on urakoitsijaa kuultuaan oikeus ratkaista, mitä niistä on noudatettava. Tämänlaatuinen ristiriitaisuus ei kuitenkaan oikeuta tilaajaa vaatimaan ilman lisäkorvausta enempä kuin mitä voidaan katsoa tarpeelliseksi töiden suorittamiseksi muita töitä vastaavasti.

3. Jos sopimusasiakirjassa on yksilöity viittaus muussa asiakirjassa olevaan määräykseen, tämä määräys pätee samoin kuin viittauksen sisältävässä asiakirjassa oleva määräys.

4. Jos sopimusasiakirjoihin kuuluu asianomaisen urakan suunnitelma-asiakirjojen ohella muita urakoita koskevia suunnitelma-asiakirjoja, on asianomaisen urakan omilla suunnitelma-asiakirjoilla parempi pätevyys muiden urakoiden asiakirjoihin nähden.

5. Mikäli urakkaan sisällytetään velvollisuuksia, jotka on määritelty muussa kuin tämän urakan suoritusta koskevassa asiakirjassa, tällainen velvollisuus on tähän urakkaan kuuluva vain siinä tapauksessa, että asia on osoitettu kaupallisissa asiakirjoissa.

6. Jos sama suoritusosa on määrätty myös toisen urakoitsijan suoritettavaksi, on se urakoitsija, jonka suoritusta tällöin vähennetään, velvollinen hyvittämään tilaajalle poisjätettävän suorituksen arvon.

7. Piirustuksissa olevat mittoja osoittavat merkinnät ovat voimassa ennen piirustuksista mittaamalla saatuja suureita. Piirustuksien ollessa sisällöltään keskenään ristiriidassa, noudatetaan mittakaavaltaan tarkinta piirustusta.

8. Sopijapuoli, joka huomaa sopimusasiakirjoissa määräyksiä, jotka ovat keskenään ristiriitaisia, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan tästä toiselle sopijapuolelle.

14 §

Vaihtoehtoiset velvollisuudet

Mikäli muissa sopimusasiakirjoissa ei ole toisin sanottu, on urakoitsija oikeutettu käyttämään sopimusasiakirjoissa ilmoitetuista vaihtoehdoista tarkoituksenmukaisimmaksi katsomaansa. Jos vaihtoehdoista on pyydetty eri hintoja, eikä kaupallisissa asiakirjoissa ole sanottu, mikä vaihtoehdoista sisältyy tarjouksen kokonaishintaan, urakoitsijan on katsottava sisällyttäneen kokonaishintaansa halvimman vaihtoehdon. Tilaajan määrätessä jonkun muun näistä vaihtoehdoista toteutettavaksi on urakoitsija oikeutettu

saamaan vaihtoehtojen välisen hintojen erotuksen.

15 §

Hyvän rakentamistavan noudattaminen

Jos sopimusasiakirjoissa ei ole mainintaa rakennustyölle tai sen osalle asetettavista vaatimuksista, kuten laadun, määrän tai suoritustavan osalta, urakoitsijan on neuvoteltuaan asiasta tilaajan kanssa noudatettava sopimusasiakirjojen samanlaisista tai rinnastuskelpoisista suorituksista antamia määräyksiä tai näiden puuttuessa vastaavanlaisissa rakennustöissä yleensä noudatettavaa menettelyä hyvän ja kunnollisen työntuloksen aikaansaamiseksi.

16 §

Poikkeavat olosuhteet

Mikäli todelliset olosuhteet poikkeavat sopimusasiakirjoissa ilmoitetuista tiedoista tai tutkimustuloksista, tulee sen sopijapuolen, joka katsoo etunsa sitä vaativan, pyytää kirjallisesti katselmusta, jossa poikkeama ja sen vaikutus urakkaan voidaan todeta. Katselmuksessa on pyrittävä määrittelemään tämän seikan vaikutus urakkahintaan ja suoritusaikaan. Ellei katselmusta pyydetä niin ajoissa, että tietojen tai tutkimustulosten poikkeaminen voidaan todeta, on oikeus vaatimusten tekemiseen edellä mainitulla perusteella menetetty.

Luku 2

URAKKA-AIKA

17 §

Suoritus aika

1. Urakkasopimuksessa edellytetty rakennustyö on aloitettava, tehtävä ja loppuunsaatettava sopimuksen aikamääräyksiä noudattaen. Ellei sopimuksessa ole aikamääräyksiä töiden tekemisestä, työt on aloitettava viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun sopimus on syntynyt, sekä saatettava loppuun sellaisessa ajassa, kuin se kohtuuden mukaan on mahdollista.

2. Jos työn suoritus edellyttää rakennuskohteen muiden töiden edistymistä eikä edellä 1 momentissa mainittua määräaika voida noudattaa, tämä työ on aloitettava heti, kun muiden töiden edistyminen sen sallii, ja tehtävä rinnan näiden töiden kanssa niitä viivyttämättä sekä loppuunsaatettava sopimuksen mukaisesti.

3. Eri työvaiheita ja vastaanottomenettelyä varten urakoitsijalle on varattava kohtuullinen aika joko ennakolta laaditun työaikataulun mukaisesti tai muuten erikseen sovitulla tavalla.

18 §

Viivästyssakko

Jokaiselta työpäivältä, jonka urakan täyttäminen myöhästyy urakkasopimuksessa sovitusta ajankohdista, tilaajalla on oikeus saada urakoitsijalta viivästyssakkoa sopimuksen määräysten mukaan. Ellei urakkasopimuksessa ole muuta mainittu, viivästyssakko on kultakin työpäivältä 0,05 prosenttia, kuitenkin sivuja aliurakassa 0,1 prosenttia, arvonlisäverottomasta urakkahinnasta. Viivästyssakko lasketaan urakan valmistumisen osalta enintään 50 työpäivältä ja välitavoitteineen enintään 75 työpäivältä. Tilaajalla ei ole oikeutta muuhun korvaukseen, ellei urakoitsija ole menetellyt tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.

URAKKA-AJAN PIDENTÄMISEEN OIKEUTTAVAT TEKIJÄT

19 §

Tilaajan myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönti

1. Jos tilaaja aiheuttaa menettelyllään työn viivästymisen, esim. laiminlyömyllä täyttää ajoissa sopimuksen mukaisesti 8 §:ssä mainitut myötävaikutusvelvollisuutensa, ja jos urakoitsija näyttää huomautaneensa asiasta riittävän ajoissa tilaajalle, urakoitsijalla on oikeus saada kohtuullinen pidennys urakka-aikaan.

2. Sama oikeus on urakoitsijalla myös, milloin muu tilaajaan sopimussuhteessa oleva urakoitsija tai tavarantoimittaja aiheuttaa viivästyttävän häiriön. Oikeus

urakka-ajan pidennykseen edellyttää kuitenkin, että urakoitsija tekee viipymättä huomautuksen tilaajalle ja täyttää omat velvollisuutensa siinä laajuudessa kuin se kulloinkin on mahdollista.

3. Tilaajan viivästyksestä johtuva korvausvelvollisuus on määritelty 35 §:ssä.

20 § Ylivoimainen este

1. Urakoitsijalla on oikeus saada kohtuullinen pidennys urakka-aikaan, jos urakan sopimuksen mukaisessa ajassa valmistumisen esteenä on jokin seuraava syy:
a) puolustustila- tai valmiuslaissa tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde tai niihin verrattava seikka, joka aiheuttaa urakoitsijalle huomattavia vaikeuksia saada työntekijöitä ja rakennustavaroita tai muuten estää urakkasuorituksen;
b) urakoitsijan, tämän aliurakoitsijan tai tavarantoimittajan taikka sivu-urakoitsijan suoritusta estävä lakko tai saarto tai työnantajajärjestöjen hyväksymä tai päättämä työsulku tai muu niihin verrattava suoritusta olennaisesti estävä työtaistelutoimenpide;
c) poikkeukselliset urakoitsijan suoritusta olennaisesti haittaavat sääolosuhteet;
d) muu sopijapuolista riippumaton poikkeuksellinen seikka, joka huomattavasti vaikeuttaa urakkasopimuksen velvoitusten täyttämistä ja jota sopijapuoli ei ole voinut ottaa edeltäpäin huomioon ja jonka tuottamaa haittaa hän ei ole voinut kohtuudella poistaa.

2. Jos este kohtaa sellaista urakan täyttämiseksi välttämätöntä rakennustavaroitten hankintaa, jonka urakoitsija voi urakkasopimuksen edellyttämässä ajassa tehdä muualta ilman sanottavaa lisäkustannusta, se ei oikeuta urakka-ajan pidentämiseen.

3. Sellaisen lakon tai saarron perusteella, joka on aiheutunut siitä, että urakoitsija tai tämän aliurakoitsija on jättänyt täyttämättä työntekijöilleen, näiden järjestöille tai työnantajaliitoille sopimuksen tai lakiin perustuvan velvollisuutensa, urakoitsija ei saa pidennystä urakka-aikaan.

4. Mikäli este on kohdannut suoritustensa ollessa jo viivästynyt urakkasopimuksen mukaisesta valmistumisajan kohdasta urakoitsijasta johtuvasta syystä, urakoitsijalla ei ole oikeutta urakka-ajan pidennykseen, jollei pidennykseen ole erityisiä perusteita.

21 § Pidennyksen laskeminen

1. Jos useat syyt, jotka oikeuttavat urakoitsijan saamaan urakka-ajan pidennystä vaikuttavat samanaikaisesti, urakoitsijalla ei ole oikeutta saada täyttä pidennystä jokaisen syyn osalta erikseen, vaan urakka-aikaa voidaan pidentää ainoastaan näiden syiden yhteisvaikutuksen perusteella.

2. Urakoitsijalle edellä mainitussa tapauksissa myönnettävää urakka-ajan pi-

dennystä harkittaessa on otettava huomioon myös se aika, jonka urakoitsija kohtuudella tarvitsee työn pysäyttämiseen ja uudelleen käynnistämiseen.

22 § Viivästyksen rajoittaminen

1. Urakka-ajan pidennyksen ollessa edellä olevan perusteella aiheellinen urakoitsijan tulee, mikäli se ilman huomattavia lisäkustannuksia käy päinsä, kaikilta osiltaan tehdä rakennuskohde valmiiksi sekä niiltä osin, joihin este aiheuttaa viivästystä, ryhtyä kaikkiin vallassaan oleviin samoin kuin tilaajan osoittamiin toimenpiteisiin viivästyksen estämiseksi, mikäli tällaiset toimenpiteet eivät ole työläinsäädännön, työsuojelumääräysten tai työehtosopimusten vastaisia.

2. Siinä tapauksessa, että 1. momentissa tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuu urakoitsijalle lisäkustannuksia, urakkasopimuksen sopijapuolten on sovittava toimenpiteiden suorittamisesta ja niistä aiheutuvista kustannusten korvaamisesta ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

23 § Menettelytapamääräykksiä

1. Kun työmaalla syntyy 19–20 §:issä mainituista syistä johtuva töiden pysähtymisen tai viivästymisen uhka, urakoitsijan on viipymättä ilmoitettava tästä tilaajalle. Mikäli työt pysähtyvät tai ilmaantuu muu sellainen syy, jonka johdosta urakoitsija katsoo, että hänellä on oikeus saada urakka-aikaan pidennystä tai kustannusten korvausta, hänen tulee välittömästi ilmoittaa tästä tilaajalle kirjallisesti uhalla, että hän muussa tapauksessa menettää oikeutensa näihin.

2. Jos este ei näytä aivan lyhytaikaiselta, urakoitsijan on ehdotettava tilaajalle neuvottelua ja muita toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen vahingon määrän vähentämiseksi, sen perusteiden selvittämiseksi ja vahingon suuruuden laskemiseksi.

3. Urakoitsijalla on oikeus 1. momentin määräyksen estämättä saada urakka-aikaan pidennys, jos urakka-aikana on ilmaantunut useita erillisiä pienehköjä urakka-ajan pidennykseen oikeuttavia syitä. Urakoitsijan on esitettävä vaatimuksensa tästä viimeistään kahta kuukautta ennen urakka-ajan päättymistä. Kuitenkaan ei sellaisia syitä, jotka ovat syntyneet kuutta kuukautta ennen lisäaikavaatimusten esittämistä, oteta huomioon.

4. Urakoitsijan tulee näyttää toteen viivästyksen vaikutus urakkasuoritukseen. Urakoitsijan on selvitettävä lisäkustannustensa perusteet sekä niiden määrä tosittella tai muulla luotettavalla tavalla.

5. Mitä urakkasuorituksen viivästyttämisestä on 19–23 §:issä sanottu sovelletaan myös sopimuksessa mainittuihin, urakan välitavoitteita koskeviin aikamääräyksiin.

Luku 3 VASTUU

SOPIJAPUOLTEN VASTUU

24 § Yleinen vastuu

1. Sopijapuoli vastaa kaikkien urakkaan kuuluvien velvollisuuksiensa sopimusenumukaisesta täyttämistä.

2. Sopijapuoli vastaa mm:
a) laatimistaan suunnitelmista;
b) hankkimistaan ja ilmoittamistaan tiedoista ja tutkimustuloksista;
c) tekemistään töistä ja hankkimistaan rakennustavaroista sekä rakennusosista;
d) antamistaan määräyksistä ja ohjeista;
e) toiselle sopijapuolelle toimittamistaan aineettomista hyödykkeistä, kuten tietoteknisessä muodossa olevista järjestelmistä ja tiedoista;
f) tarvitsemastaan paikalleenmittauksesta ja asettamistaan mitoista;
g) lakien ja asetusten sekä niihin rinnastettavien julkisoikeudellisten määräysten noudattamisesta oman suorituksensa osalta.

3. Sopijapuoli vastaa alaistensa ja asian tuntijoidensa sekä urakan täyttämässä mahdollisesti käyttämiensä muiden osapuolten töistä ja toimenpiteistä, mikäli näissä yleisissä sopimusehdoissa tai muissa kaupallisissa asiakirjoissa ei ole muuta sanottu.

25 § Vastuun sisältö

1. Sopijapuolen vastuu käsittää, ellei urakkasopimuksessa tai näissä yleisissä sopimusehdoissa muuta määrätä, velvollisuuden korvata toiselle sopijapuolelle kaikki ne vahingot, jotka aiheutuvat siitä, että urakkasopimuksen mukaiset velvollisuudet jäävät jossain suhteessa täyttämättä, tai jotka tämä muutoin aiheuttaa toiselle sopijapuolelle.

2. Sopijapuoli ei kuitenkaan vastaa vahingoista, joita tämä ei ole voinut kaikkea mahdollista huolellisuutta noudattamallaan välttää.

3. Vastuuseen viivästyksestä siltä ajalta, jolta on sovittu erillinen viivästyssakko, noudatetaan viivästyssakkoa koskevia määräyksiä.

URAKOITSIJAN VASTUU

26 § Vastuun laajuus

1. Urakoitsija vastaa oman urakkansa sopimuksenmukaisesta toteuttamisesta 24–25 §:ien mukaisessa laajuudessa.

2. Urakoitsija vastaa muutos- ja lisätöistä samalla tavalla kuin muistakin sopimuksen perusteella hänelle kuuluvista velvollisuuksista.

3. Urakoitsijan edellytetään tulkitsevan sopimusasiakirjoissa esitettyjä tietoja ja tutkimustuloksia alan asiantuntijana.

27 §

Vastuu virheellisestä työntuloksesta

1. Työntulos tai sen osa, joka työn aikana todetaan sopimuksen mukaisia vaatimuksia vastaamattomaksi, on urakoitsijan korjattava tai korvattava uudella suorituksella.

2. Jos edellä tarkoitettu virhe on sellainen, että sen oikaiseminen ei ole välttämätöntä ja sen korjaaminen olisi kustannuksiltaan kohtuutonta, urakoitsija on korjauksen tai uuden suorituksen sijasta velvollinen hyvittämään arvonalennuksen, jonka suuruus määräytyy sopimusasiakirjojen perusteiden mukaan tai niiden puuttuessa erikseen sovittavalla tavalla.

28 §

Tuotevastuu

1. Urakoitsijalla on tuotevastuulain mukaan tuotevastuu joko tuotteen valmistajana tai liikkeelle laskijana.

2. Mikäli tilaaja ei ole voinut ilmoittaa vahingonkärsijälle kohtuullisessa ajassa ensisijaista tuotevastuuvollista tai sitä, jolta on tuotteen hankkinut, on tilaaja oikeutettu saamaan maksamansa korvauksen ensisijaisena tuotevastuuvollisena olevalta urakoitsijalta 30 §:n mukaisen vastuuajan kuluessa.

3. Urakoitsijan on sopimusasiakirjoissa edellytetyllä tavalla tai vaadittaessa ilmoitettava hankkimansa tuotteen ensisijainen tuotevastuuvollinen tai se, jolta on tuotteen hankkinut.

29 §

Vastuu takuuajana

1. Urakoitsija vastaa suorituksensa sopimuksenmukaisuudesta takuuajan, jonka pituus on, ellei urakkasopimuksessa ole muuta määrätty, kaksi vuotta. Urakoitsijan suoritukseen, jota takuu koskee, luetaan myös lisä- ja muutostyöt.

2. Urakoitsija on velvollinen kustannuksellaan korjaamaan ne urakkasuorituksessaan takuuajana ilmenneet virheet, joita urakoitsija ei näytä hänestä riippumattomasta syystä aiheutuneiksi esimerkiksi osoittamalla, että kyseessä on normaali kuluminen tai virheellisen käytön taikka tilaajan vastuulle kuuluvien huolto- ja toimenpiteiden laiminlyönnin aiheuttama vaurio. Sellaiset virheet, jotka vaikeuttavat työntuloksen käyttöä tai aiheuttavat vaaraa tahi rappeutumista, on urakoitsijan viivymättä korjattava tai poistettava. Jos urakoitsija viivyttelee edellä tarkoitettujen töiden tekemisessä, on tilaajalla oikeus tehdä työ urakoitsijan kustannuksella ilmoitettuaan asiasta sitä ennen kirjallisesti urakoitsijalle.

3. Virheet, jotka eivät olennaisesti haittaa työntuloksen käyttöä, voidaan sopia hyvitettäväksi arvovähennyksenä.

4. Takuuajaa alkaa sinä päivänä, jolloin rakennuskohde tai sen erikseen vastaanotettavaksi sovittu osa vastaanotto- ja tarkastuksessa hyväksytään vastaanotetuksi, tai mikäli vastaanottotarkastusta ei pidetä, sinä päivänä, jolloin rakennuskohde otetaan käyttöön.

5. Ennen rakennuskohteen valmistumista vastaanotetun urakkasuorituksen osalta takuuajaa alkaa urakkasuorituksen 70 §:n mukaisesta tarkastuksesta, mutta kestää sovitun takuuajan rakennuskohteen vastaanotosta lukien. Mikäli rakennuskohteen vastaanotto viivästyy tilaajasta tai muusta urakoitsijasta johtuvasta syystä, takuuajaa pidennetään tämän johdosta enintään 3 kuukautta.

6. Niissä tapauksissa, joissa urakoitsijan aliurakoitsijalla tai tavarantoimittajalla on urakoitsijan takuuajaa pidempi takuuajaa, urakoitsija vapautuu vastuusta ylimeinevältä ajalta, mikäli tilaaja hyväksyy aliurakoitsijan tai tavarantoimittajan sitoumuksen suorasta vastuusta tilaajalle.

30 §

Vastuu takuuajan jälkeen

Urakoitsija vastaa takuuajan jälkeenkin sellaisista virheistä, joiden tilaaja näyttää aiheutuneen urakoitsijan törkeästä laiminlyönnistä, täyttämättä jääneestä suorituksesta tai olevan seurausta sovitun laadunvarmistuksen olennaisesta laiminlyönnistä ja joita tilaaja ei ole kohtuuden mukaan voinut havaita vastaanotto- ja tarkastuksessa eikä takuuajana. Tästäkin vastuustaan urakoitsija on vapaa, kun kymmenen vuotta on kulunut rakennuskohteen vastaanottamisesta tai, mikäli vastaanottotarkastusta ei ole pidetty, siitä päivästä, jolloin rakennuskohde on otettu käyttöön.

31 §

Vastuu kolmannelle henkilölle

Urakan toteuttamisessa kolmannelle henkilölle sekä tämän omaisuudelle mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta ja haitasta vastaa urakoitsija. Urakoitsija ei ole kuitenkaan vastuussa vahingosta ja haitasta, joka on tehtävän toteuttamisen väistämätöntä seurausta ja jota hän ei ole voinut kaikkea mahdollista huolellisuutta noudattamalla välttää. Urakoitsija vastaa kuitenkin vahingosta, jos ta korvausvelvollisuus lain mukaan syntyy tuottamuksesta riippumatta.

32 §

Vastuu rakennusalueesta hankituista tiedoista

Urakoitsijan edellytetään ennen tarjouksen antamista hankkineen rakennusalueesta ja siellä työn suorittamiseen vaikuttavista olosuhteista sellaiset tiedot, jotka saadaan tutustumalla paikalla rakennus-

alueeseen. Tämä ei kuitenkaan vähennä tilaajan oikeutta eikä 34 §:ssä mainittua vastuuta.

33 §

Huomautuksetekovelvollisuuden täyttämisen vaikutus vastuuseen

1. Kun urakoitsija havaitsee rakennus-suorituksessa käytettäväksi määrättyissä rakennustavaroissa, rakennusosissa tai tilaajan antamissa määräyksissä virheellisyksiä, jotka saattavat vaarantaa rakennustyön sopimuksen mukaisen täyttämisen, hänen on tehtävä tästä viivymättä todistettavasti ilmoitus tilaajalle. Jos tilaaja tästä huolimatta vaatii sopimusmääräyksiä noudatettavaksi, urakoitsija tehdessään työn sopimuksen mukaisesti vapautuu vastuusta niihin seikkoihin nähden, joista hän on sanotulla tavalla tehnyt huomautuksen.

2. Jos urakoitsija ei ole havainnut sanotunlaisia virheitä, jotka kuitenkin ovat niin ilmeisiä, että hänen olisi kohtuuden mukaan pitänyt ne havaita ja ilmoittaa niistä 1. momentissa sanotulla tavalla tilaajalle, urakoitsija vastaa omaa tuottamustaan vastaavalta osin näistä virheellisyyksistä. Todistamisvelvollisuus vastuun urakoitsijalle siirtymisestä on tilaajalla.

TILAAJAN VASTUU

34 §

Vastuun laajuus

1. Tilaaaja vastaa oman myötävaikutusvelvollisuutensa sopimuksenmukaisesta täyttämisestä 24–25 §:ien mukaisessa laajuudessa.

2. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, ovat yksikköhintaurokoissa ilmoitetut määrät likimääräisiä. Mahdollisesta poikkeaman aiheuttamasta muutoksesta urakkahintaan määrätään 45 §:ssä tarkoitettu tavoin.

35 §

Vastuu tilaajan aiheuttamasta viivästyksestä

1. Mikäli urakkasuoritus on tilaajasta aiheutuvasta syystä kokonaan tai osittain keskeytyksissä tai viivästynyt urakkasopimuksessa sovitusta valmistumisajan kohdasta taikka takuuajaa on mainitusta syystä pidennetty, tilaaja on velvollinen korvaamaan urakoitsijan osoittamat lisäkustannukset tai suorittamaan ennalta sovitun sopimussakon.

2. Elleivät sopijapuolet ole tehneet urakoitsijoiden keskinäistä vastuuta koskevaa sopimusta töiden yhteensovittamiseksi, tilaaja vastaa aikataulun noudattamisesta 8 § 2. momentin mukaisen myötävaikutusvelvollisuutensa osalta.

3. Tilaaaja ei ole vastuussa ylivoimaisen esteen aiheuttamasta aikataulun viivästyttämisestä lukuunottamatta 50 §:n mukaista osallistumista kustannusten korvaamiseen.

Luku 4 VAKUUKSET JA VAKUUTUKSET

VAKUUKSET

36 §

Urakoitsijan vakuudet tilaajalle

1. Urakkasopimuksen kaikinpuolisesta täyttämisestä ja ennakkomaksujen takaisinmaksamisesta urakoitsija on velvollinen antamaan tilaajalle vakuuden. Vakuuden tulee kattaa myös lisä- ja muutostyöt. Vakuudeksi hyväksytään joko raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus, rahalaitokseen tehty rahatalletus tai muu tilaajan hyväksymä vakuus. Talletustodistukseen tai muuhun irtaimen panttiin on liitettävä pantinantajajan panttaussitoumus ja talletustodistukseen lisäksi pankin sitoumus säilyttää tilaajalle panttioikeus talletukseen.

2. Mikäli urakkasopimuksessa ei ole toisin sanottu, rakennusajan vakuus on arvoltaan 10 % ja takuuajan vakuus 2 % urakkahinnasta. Vakuudet lasketaan arvonlisäverottomasta urakkahinnasta.

3. Rakennusajan vakuus on annettava tilaajalle ennenkuin urakoitsijalle suoritetaan osakaana urakkahinnasta, kuitenkin viimeistään 21 vuorokauden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta. Takuuajan vakuus on annettava viipymättä, kun urakoitsijan suoritus tai rakennuskohde on 70 tai 71 §:n mukaisesti hyväksytty vastaanotetuksi, kuitenkin ennen rakennusajan vakuuden voimassaolon päättymistä.

4. Tilaajan suostumuksella urakoitsija voi aloittaa omalla vastuullaan työt jo ennen vakuuden luovuttamista. Jos vakuutta ei sitten anneta ja sopimus tämän vuoksi puretaan, tehdyistä töistä aiheutuneet kustannukset jäävät urakoitsijan vastattaviksi. Urakoitsijalle on kuitenkin korvattava tilaajan saama hyöty.

5. Jos urakoitsijalle sopimuksen mukaan maksetaan urakkahinnasta ennen oman suorituksensa saattamista vastaavaan vaiheeseen erityisenä enakkona määrä, joka ylittää 5 % urakkahinnasta, tästä ennakon osasta on asetettava vastaava vakuus. Tämä vakuus on palautettava sen jälkeen, kun ennakko on vähennetty maksueristä.

6. Jos annetun vakuuden arvo muuttuu, tai lisä- ja muutostöiden suorittamisesta sovitaan siinä määrin, että vakuus ei enää vastaa sovitua vakuuden määrää, on vakuutta sopijapuolen esittämästä vaatimuksesta tarkistettava vastaavasti.

7. Mikäli urakkasuorituksesta on osa vastaanotettu, alennetaan rakennusaikaista vakuutta sopijapuolten sopimalla määrällä edellyttäen, että urakkahintaa on vielä maksamatta urakoitsijan jäljellä olevia velvoitteita vastaavasti.

8. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, tulee rakennusajan vakuuden olla voimassa kolme kuukautta yli urakka-ajan sekä takuuajan vakuuden kolme kuukautta yli takuuajan. Vakuudet on palautettava välittömästi sen jälkeen, kun urakoitsija on täyttänyt vakuuden tarkoittamat velvoitteensa.

37 §

Tilaajan vakuudenantovelvollisuus

Urakkasopimuksesta johtuvan maksuvelvollisuutensa täyttämisestä tilaaja on velvollinen esittämään luotettavan selvityksen, jonka perusteella urakoitsijalla on tarvittaessa oikeus vaatia olosuhteiden edellyttämää vakuutta, jonka urakoitsija hyväksyy. Selvitys on esitettävä ennen sopimuksen allekirjoittamista ja tarvittava vakuus asetettava sopimusta allekirjoitettaessa tai sopimuksessa erikseen määrättyä aikana. Vakuuden on oltava 10 % arvonlisäverottomasta urakkahinnasta, ellei sen määrästä ole muuta sovitua.

VAKUUTUKSET

38 §

Rakennuskohteen vakuuttaminen

1. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, työmaan johtovelvollisuuksista vastaava urakoitsija on velvollinen huolehtimaan kustannuksellaan rakennuskohteen sekä työtä varten hankittujen rakennustuotteiden ja käyttötarvikkeiden vakuuttamisesta niiden jälleenhankinta-arvosta. Vakuutuksen tulee kattaa myös sivu- ja aliurakat sekä rakennuttajan hankinnat ja sopimusasiakirjoissa mainitut muut vakuutuskohteet. Milloin kohteessa ei ole työmaan johtovelvollisuuksista vastaava urakoitsijaa, kukin urakoitsija vastaa oman suorituksensa vakuuttamisesta.

2. Tilaaja on velvollinen tarjouspyynnössä ilmoittamaan työmaan johtovelvollisuuksista vastaavalle urakoitsijalle vakuutukseen sisältyvien sivu-urakoiden, rakennuttajan hankintojen ja muiden vakuutuskohteiden arvioidun arvon.

Jos vakuutuskohteen arvo muuttuu merkittävästi, vakuutusmäärää tarkistetaan kohteen arvoa vastaavasti. Vastava vakuutusmaksun muutokset korvattava tai hyvitettyä sopijapuolelle.

3. Vakuutus otetaan rakennustyövakuumuutuksena tai muuna vahinkovakuutuksena, joka kattaa kohteelle ennalta-arvaamattomasta tapahtumasta kuten tulipalosta ja vahingonteosta aiheutuneet vahingot purku- ja raivauskustannuksineen. Vakuutuksen tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes koko vakuutettu rakennuskohde on vastaanotettu siten, että vakuutus kattaa myös vastaanoton jälkeen suoritettavista takuutöistä aiheutuvat vahingot. Vastaanonon jälkeen vas-

tuu rakennuskohteen muusta vakuuttamisesta on rakennuttajalla.

4. Vakuutus on otettava rakennuttajan nimiin rakennuskohteen sijaintimaassa yleisesti vakuutuslaitosta harjoittavasta vakavaraisesta vakuutuslaitoksesta. Vakuutusmäärän tulee joka hetki vastata vakuutuskohteen täyttää arvoa lisä- ja muutostöineen. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, vakuutuksen omavastuu saa olla korkeintaan 0,5 % vakuuttamisvelvollisen urakoitsijan urakkahinnasta.

5. Vakuutuskirja tai vakuutuslaitoksen antama todistus voimassa olevasta vakuutuksesta on luovutettava rakennuttajalle ennen kuin työstä tai hankinnasta maksettavat erät ovat nostettavissa.

6. Sivu- ja aliurakoitsija on velvollinen vakuuttamaan rakennuskohteen siinä laajuudessa, kuin siitä on erikseen sovitua.

7. Kukin urakoitsija vastaa itse rakennusvälineidensä vakuuttamisesta sekä 9. momentin tarkoittamissa korjaustöissä rakennustuotteidensa ja käyttötarvikkeidensa vakuuttamisesta.

8. Urakoitsijan on noudatettava vakuutusehtoihin liittyviä suojeluohjeita. Vakuuttamisvelvollisen urakoitsijan on saatettava vakuutusehtoihin liittyvät suojeluohjeet muiden urakoitsijoiden tietoon.

9. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, vanhojen rakenteiden korjaustöissä urakoitsijan vakuutusvelvollisuus rakennuskohteen osalta rajoittuu korjauksen arvoon. Rakennuttajan on ilmoitettava mahdollisesta kiinteistövaikutuksesta urakoitsijalle ja korjaustöistä vakuutusyhtiölle.

10. Työmaalla toimivalla urakoitsijalla tulee olla voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus.

Luku 5 MAKSUVELVOLLISUUS

39 § Urakkahinta

Urakkahinta on urakkasopimuksessa sovitettu urakoitsijalle maksettava vastike. Urakkahinnassa on eroteltava arvonlisäveroton hinta ja arvonlisävero.

40 § Urakkahinnan maksaminen

1. Sopimukseen perustuvat laskut on maksettava, kun lasku on esitetty tilaajalle ja vastaava sopimuksen mukainen työvaihe on todettu tehdyksi tai lasku muuten on todettu maksukelpoiseksi.

2. Ellei sopimuksessa ole maksuerätaulukkoa tai muuta määräystä maksujärjestelyistä, tilaajan on suoritettava urakoitsijalle urakkahinnasta osamaksuja, joiden suuruutta määrättäessä on pidettävä periaatteena, että osamaksut ovat oikeassa suhteessa urakkahintaan ja toteutettuun urakkasuoritukseen.

3. Urakkahinnan loppuerä on suoritettava maksuerätaulukon määräysten mukaisena ajankohtana. Ellei maksuerätaulukossa tai sopimuksessa toisin määrätä, tämä erä on suoritettava 70 §:n tai 71 §:n mukaisen vastaanoton jälkeen kuitenkin viimeistään silloin, kun jäljempänä olevien määräysten mukainen loppuselvitys on toimitettu tai sopijapuolten taloudelliset välit muuten on selvitetty.

4. Mikäli urakoitsija on työn aikana ilmenneestä hänestä riippumattomasta syystä estynyt pitkähkön ajan jatkamasta suoritustaan siihen valmiusasteeseen, jossa sovittu maksu erääntyy, ja mikäli sovittu valmiusasteesta ei puutu enempää kuin 10 %, urakoitsijalla on oikeus veloittaa sovittu maksu vähennettynä puuttuvan suorituksen arvolla.

5. Jos tilaaja urakoitsijan ja takaajien kanssa asiasta kirjallisesti sovittuaan suorittaa urakoitsijan puolesta urakkasuoritusta koskevia maksuja, tilaajalla on oikeus vähentää nämä maksut seuraavista tällaisen maksun tapahtumisen jälkeen suoritettavista maksueristä tai niistä maksueristä, joihin sanotut maksut liittyvät.

6. Urakkasopimuksen mukaisia maksueriä ei voida sopia muutettavaksi 4. momentissa mainittuja tapauksia ja muita vähäisiä poikkeamia lukuunottamatta ilman takaajien kirjallista suostumusta.

7. Muutos- ja lisätöistä urakkahintaan aiheutuva lisäys tai vastaavasti hyvitys on suoritettava toiselle sopijapuolelle sopimusasiakirjoissa mainittua maksutapaa ja -aikaa noudattaen, kun muutos- tai

lisätyö on toteutettu ja lasku esitetty sekä tilaajan puolesta todettu oikeaksi. Korvaus suurehkoista muutos- ja lisätyöstä voidaan sopia maksettavaksi useamassa erässä töiden edistymisen mukaan.

41 § Viivästyskorko

Ellei urakkasopimuksessa ole toisin sovitettu, tilaaja on velvollinen maksamaan urakoitsijalle korkolain mukaisen vuotuisen viivästyskoron, mikäli tilaaja ei täytä maksuvelvollisuuttaan 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun maksukelpoinen lasku on esitetty tilaajalle.

42 § Pidätykset

1. Tilaja on edellä olevien ehtojen estämättä kuitenkin oikeutettu pidättämään maksamattomasta urakkahinnasta:

- urakoitsijan vastattavaksi kuuluvan virheen korjaustyötä vastaavan määrän, kunnes korjaus on suoritettu;
- viivästysmaksun ja muun sopimussakon, jonka tilaaja on oikeutettu urakoitsijalta saamaan;
- sovitun takuuaian vakuutta vastaavan määrän kunnes sanottu vakuus on annettu tilaajalle;
- määrän, jolla urakoitsijan tulee tarkistaa vakuuden arvoa 36 § 6. momentin mukaan;
- tilaajan kolmannelle osapuolelle suoritettavan vahingonkorvauksen, jos urakoitsija lain tai sopimuksen nojalla on vahingosta vastuussa;
- tilaajan muun erääntyneen saatavan;
- aliurakoitsijan riidattomat saatavat hyväksytystä työsuorituksesta.

2. Ennenkuin tilaaja käyttää e–g -kohtien mukaista pidätysoikeutta, hänen on varattava urakoitsijalle mahdollisuus antaa lausuntonsa pidätyksen perusteista ja määrästä.

Luku 6 SUUNNITELMA- JA HINTA- MUUTOKSET

43 § Muutostyövelvollisuus

1. Urakoitsija on velvollinen toteuttamaan tilaajan vaatimat muutostyöt, elleivät ne olennaisesti muuta urakkasuoritusta toisen luonteiseksi.

2. Muutokset on selvästi osoitettava urakoitsijalle. Urakoitsijan on tehtävä ja tilaajan on käsiteltävä muutostyötä koskeva tarjous viipymättä. Muutosta ei saa ryhtyä toteuttamaan ennenkuin sen sisällöstä ja vaikutuksesta urakkaan on kirjallisesti sovittu.

3. Edellisen momentin estämättä pienistä ja kiireellisistä muutoksista voi ilman kirjallista sopimusta antaa määräyksen tilaajan 59 §:n 4. momentissa mainitulla tavalla asianmukaisesti valtuuttama henkilö. Määräys on merkittävä työmaapäiväkirjaan. Muutoksen vaikutuksesta urakkahintaan on niin pian kuin mahdollista kirjallisesti sovittava.

44 § Rakennussuunnitelman muuttamisen vaikutus urakkahintaan ja urakka-aikaan

1. Rakennussuunnitelman muuttamisesta, joka ottamalla huomioon toisaalta muutoksen aiheuttaman urakoitsijan velvollisuuksien lisääntymisen ja toisaalta näiden vähentymisen johtaa kustannusten nousuun, tulee urakoitsijan saada urakkahintaan muutosta vastaava lisäys. Jos muutos sitä vastoin johtaa kustannusten vähentymiseen, tulee tilaajan saada vastaava hyvitys. Mikäli kustannusten vähentyminen johtuu urakoitsijan tekemästä innovaatiosta, hyvitystä voidaan alentaa sopijapuolten sopimalla määrällä.

2. Urakoitsijan tulee antaa rakennussuunnitelmien muutoksen vaikutuksesta urakkahintaan yksilöity tarjous tai eritelty laskelma. Muutostöissä noudatetaan sopimusasiakirjoissa määritellyjä tai näiden puuttuessa vastaavien perustein sovittuja hintoja. Jos sopimusasiakirjoista ei saada vastaavaa hintaa tai hinnan määräämisperusteita eikä hinnasta voida muuten sopia, on työ tehtävä omakustannushintaan, ellei tilaaja ota sitä toteuttaakseen.

3. Jos rakennussuunnitelman muutos vaikuttaa urakka-aikaan pidentävästi, on urakoitsijalla oikeus saada kohtuullinen pidennys urakka-aikaan. Pidennyksestä on ennakolta sovittava ja vaatimus urakka-ajan pidentämisestä on tullakseen huomioonotetuksi esitettävä kirjallisesti muutostyötarjoituksen yhteydessä, kui-

tenkin viimeistään ennen kuin rakennussuunnitelman muutosta ryhdytään toteuttamaan.

45 §

Yksikköhintaurakan määrämuutokset

1. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, yksikköhintaurakassa määrämuutokset korvataan tai hyvitetään sopimuksen mukaisilla yksikköhinnoina ottaen kuitenkin huomioon, mitä 2–4. momenteissa on sanottu.

2. Hinnoitellun määräluettelon yksikköhinnat pätevät määrien muuttuessa sellaisenaan, jos urakassa on sovittu kiinteät kustannukset maksettavaksi erikseen.

3. Mikäli kiinteät kustannukset sisältyvät yksikköhintaan, niin määräluettelon nimikkeen mukaisen määrän lisääntyessä tai vähentyessä enemmän kuin 25 % sopimuksessa olevasta määrästä, nimikkeen yksikköhintaa tarkistetaan siten, että nimikkeeseen sisältyvien kiinteiden kustannusten määrä ei lisäännä tai vähenny enempiä kuin neljänneksen nimikkeeseen sisältyvien alkuperäisten kiinteiden kustannusten määrästä. Tarkistusta ei suoriteta, jos määrämuutoksen aiheuttama nimikkeen kustannusmuutos on vähemmän kuin 1 % urakkahinnasta. Ellei yksikköhintaan sisältyvien kiinteiden kustannusten määrää ole sovittu, niiden osuudeksi oletetaan 12 % yksikköhinnasta.

4. Mikäli 3. momentin mukaisessa tapauksessa nimikkeen määrä lisääntyy tai vähentyy enemmän kuin 50 % sopimuksen mukaisesta määrästä ja muutos on samalla vähintään 5 % urakkahinnasta, niin sopijapuolella on oikeus vaatia yksikköhinnan perusteltua tarkistusta.

46 §

Lisätyöt

Muista kuin 43 § 1. momentin mukaisista lisäyksistä sekä niiden hinnasta, suoritustajasta ja vaikutuksesta urakka-aikaan on sovittava kirjallisesti ennen niihin ryhtymistä.

47 §

Omakustannushinta

1. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin mainittu, omakustannushintaan sisältyy:

- välittömän työnjohdon ja työntekijöiden palkat lakiin tai työehtosopimukseen perustuvine sosiaalikuluneen, matkakustannukset ja päivärahat sekä työkalukorvaukset;
- rakennustuotteiden ja käyttötarvikkeiden hinnat kuljetuskustannuksineen;
- aliurakoitsijoille tilaajan hyväksymän sopimuksen perusteella suoritettavat kustannukset;
- rakennusvälineiden kustannukset;
- muut välittömästi työhön kohdistuvat yksilöidyt kustannukset;

f) 12 %:n yleiskustannuslisä muille kustannuksille paitsi niille, joissa yleiskustannuslisä sisältyy jo käytettyyn veloitus hintaan. Sivu- ja aliurakoissa yleiskustannuslisäprosentista on sovittava erikseen;

g) arvonlisävero verottomista hinnoista laskettuna.

2. Urakoitsijan tulee antaa tilaajan vaatimat tarpeelliset tiedot omakustannushinnan perusteena olevista palkoista, laskuista ja muista näihin verrattavista seikoista.

3. Työn suorittamisesta vastuussa olevan jäljempänä 56 §:n 1. momentissa mainitun henkilön palkkaus sekä keskuskonttorin kulut sisältyvät yleiskustannuslisään. Mikäli sopimusasiakirjoissa ei ole työntekijöiden palkoista eikä työvälaineiden vuokrasta sovittu, käytetään senhetkistä kyseisen työalan yleistä palkkatasoa sekä työvälaineiden vuokratasoa

48 §

Indeksin vaikutus urakkahintaan

1. Mikäli urakkahinta on urakkasopimuksessa sidottu indeksiin, suoritetaan kukin maksuerä sopimuksessa mainitun suoruisena, mutta tarkistetaan jälkepäin heti, kun on saatu lasketuksi sen kuukauden indeksi, jonka aikana maksuerään tai sen osaan oikeuttava työ on valmistunut. Tarkistus suoritetaan siten, että maksuerä suurenee tai pienenee samassa suhteessa, kuin valmistumiskuukauden indeksiluku on suurempi tai pienempi sen kuukauden indeksi lukua, johon urakkahinta on sidottu.

2. Ennakkomaksu tarkistetaan erääntymispäivän kuukauden indeksin mukaan ja viimeinen maksuerä sen kuukauden indeksin mukaan, jonka aikana vastaanottotarkastus on toimitettu. Maksuerästä mahdollisesti vähennettävälle ennakkomaksun takaisinperintäosalle ei lasketa indeksihyvitystä. Tarkistuksen perusteella urakoitsijalle tulevalle lisäykselle tai tilaajan saamalla hyvitykselle ei lasketa korkoa.

3. Milloin maksuerän tai muun urakoitsijalle tulevan sopimuksen perustuvan maksun suorittaminen on lykkääntynyt syystä, joiden johdosta urakoitsijalla ei ole oikeutta saada urakka-ajan pidennystä, suoritetaan maksuerän tarkistus sen kuukauden indeksin mukaan, jona sanottuun maksuerään oikeuttavan urakkavaiheen olisi katsottava voineen tulla normaalesti suoritetuksi ilman mainittua viivästystä, mikäli indeksi viivästymisaikana on noussut. Jos sen sijaan indeksi sanottuna aikana on laskenut, tarkistetaan maksuerä työvaiheen valmistumiskuukauden indeksin mukaan.

4. Jos indeksin laskemisperusteita urakkasopimuksen voimassaoloaikana muutetaan, ryhdytään uutta indeksia sovelta- maan heti, kun vanhan indeksin julkaiseminen on lopetettu, ja indeksiluku, johon

urakkahinta on sidottu, korjataan uusien laskemisperusteiden mukaisesti.

49 §

Hintojen ja palkkojen muuttamisen vaikutus urakkahintaan

1. Ellei urakkasopimuksessa nimenomaan ole toisin sanottu, hinta- ja palkkatason muutokset eivät lisää eivätkä vähennä urakkahintaa.

2. Arvonlisävero lasketaan urakkahintaan kulloinkin todellisena maksettavana verona.

3. Ellei urakkasopimuksessa ole toisin sanottu muista kuin 2. momentin mukaisista valtiovallan lainsäädännöllisistä toimenpiteistä (laki, asetus, valtioneuvoston tai ministeriön päätös) johtuvat kustannusmuutokset otetaan huomioon urakkahintaa lisäävänä tai vähentävänä tekijänä vain, jos niiden yhteisvaikutus on vähintään 0,5 % arvonlisäverottomasta urakkahinnasta. Muutoksen huomioonottamisen edellytyksenä on lisäksi, että

- niiden peruste on syntynyt sopimukseen johtaneen tarjouksen antamisen tai muissa tapauksissa sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen,
- niitä ei ole tarjousta tai vastaavasti sopimusta tehtäessä voitu ottaa huomioon ja
- ne ovat sopimuksen käsittämään urakkasuoritukseen välittömästi vaikuttavia.

4. Kustannusmuutoksia koskevat vaatimukset on perusteiltaan esitettävä viimeistään urakkaa koskevassa 70 tai 71 §:n mukaisessa tarkastuksessa. Urakoitsijan on tositteilla tai muulla luotettavalla tavalla ilmoitettava kustannusmuutoksen laskemiseksi tarvittavat tiedot tilaajalle.

5. Oikeutta 3. momentissa mainittuun urakkahinnan muutokseen ei sanotulla perusteella kuitenkaan ole kummallakaan sopijapuolella siltä osin, kun se tulee korvatuksi urakkasopimuksen indeksiehdon perusteella, eikä laajemmalti kuin kulloinkin voimassa olevat lainsäädännökset sen sallivat. Jos edellä tarkoitettu kustannusmuutos tapahtuu urakka-ajan päätyttyä, ei viivästyksestä vastuussa olevalla sopijapuolella ole tämän kohdan määräysten perusteella oikeutta vaatia hyväkseen urakkahinnan lisäystä tai vähennystä.

50 §

Ylivoimaisen esteen vaikutus urakkahintaan

1. Jos urakkasuoritus osittain tai kokonaan keskeytyy sopijapuolista riippumattomasta 20 §:ssä mainitusta syystä, lukuunottamatta sanotun pykälän 1. momentin c-kohdassa mainittua syytä ja siitä aiheutuu urakoitsijalle vahinkoa, tilaaja korvaa urakoitsijalle keskeytyksestä aiheutuneet vartiointikustannukset, lämmitys- ja muut energiakustannukset

sekä työmaan suojaus-, huolto- ja hoitokustannukset.

2. Lisäksi tilaaja osallistuu urakoitsijalle aiheutuneisiin muihin kustannuksiin keskeytysajan työpäivää kohti ensimmäisiltä 5 työpäivältä 2 prosentilla ja sen jälkeisiltä työpäiviltä 1 prosentilla urakan keskimääräisestä päiväkustannuksesta, joka lasketaan jakamalla arvonlisäveroton urakkahinta urakka-ajan työpäivien määrällä.

3. Keskeytyksestä aiheutuneita kustannuksia laskettaessa otetaan huomioon urakka-ajan siirtyminen epäedullisempaan tai edullisempaan vuodenaikaan.

4. Urakoitsijalla ei ole oikeutta saada tilaajalta muuta korvausta keskeytyksestä.

Luku 7 OMISTUSOIKEUS JA VAHINGON- VAARA

51 § Maksun vaikutus

Rakennustyömaalla olevat urakoitsijan yksilöidyt rakennustavarat ja rakennusosat siirtyvät tilaajan omistukseen niiltä osin, kuin niitä vastaava maksu on suoritettu.

52 § Kiinnittämisen vaikutus

Rakennuskohteeseen kiinnitettyt rakennustuotteet ovat rakennuskohteen tai kiinteistön osana rakennuttajan tai muun kiinteistönomistajan omaisuutta.

53 § Irrotettavat ainekset, purku- ja ongelmajäte

1. Mikäli kaupallisissa asiakirjoissa ei ole toisin sanottu, kuuluu urakkasuoritukseen tarpeeton, urakka-alueelta irrotettava maa-, kivi- ja puuaines sekä rakennuksen, rakenteiden ja rakennelmien purkujäte poiskuljetuksineen, jäteveroineen ja kaatopaikkamaksuineen urakoitsijalle.

2. Sopimusasiakirjoissa rakennustyöhön käytettäväksi osoitetut tai varastoitavaksi esitetyt ainesosat säilyvät tilaajan omaisuutena.

3. Ongelmajäte siirtyy 1. momentin osalta urakoitsijalle vain siltä osin kuin sen laatu ja määrä ilmenee sopimusasiakirjoissa tai asiasta sovitaan erikseen kirjallisesti.

54 § Tekijänoikeus

Kumpikin sopijapuoli säilyttää tekijänoikeuden tekemiinsä piirustuksiin ja muihin suunnitelma-asiakirjoihin eivätkä sopijapuolet saa käyttää haltuunsa saamiaan toisen sopijapuolen laatimia suunnitelma-asiakirjoja muissa kohteissa.

55 § Vahingonvaara

1. Jos rakennuskohde tai sen osa vahingoittuu tai tuhoutuu ennen kuin tilaaja on ottanut sen vastaan, vahinko kohtaa, luonnonkatastrofiksi katsottavan ylivoimaisen tapahtuman aiheuttamaa vahinkoa lukuunottamatta, urakoitsijaa siitä riippumatta, onko urakoitsijalle maksettu urakkahinta osittain tai kokonaan. Tilaajan rakennuskohteeseen toimittaman urakkasuoritukseen kuulumattoman omaisuuden osalta vahingonvaara kuuluu tilaajalle.

2. Korjaustöissä sekä sivu- ja aliurakoissa urakoitsijan vahingonvaara rakennuskohteen osalta rajoittuu tämän suoritukseen.

3. Tilaajan vastaanotettua 70 tai 71 §:n mukaisesti urakkasuorituksen vahingonvaara siirtyy tilaajalle.

4. Siltä osin kuin vahinko tulee korvatuksi rakennuttajan nimiin otetulla vakuutuksella, rakennuttaja on velvollinen maksamaan urakoitsijalle korvauksen, jolla jo suoritettu maksamaton urakan osa tulee korvatuksi. Jos vahingoittunut tai tuhoutunut rakennuskohde tai sen osa tehdään vakuutussummalla uudelleen, urakoitsija saa tästä suorituksesta maksun suorituksen edistymisen mukaan, jolloin soveltuvin osin on noudatettava, mitä urakkahinnan maksamisesta on alun perin määrätty.

5. Mikäli vahinko kohtaa urakoitsijaa ylivoimaisen tapahtuman aiheuttamana, urakoitsija ei kuitenkaan ole vastuussa siitä, että rakennuskohdetta ei rakennuskustannusten nousun vuoksi voida vakuutuskorvauksella uudelleen aikaansaada.

Luku 8 ORGANISAATIOT

TYÖNJOHTO

56 § Urakoitsijan työnjohto

1. Työmaan johtovelvollisuuksista vastaavalla urakoitsijalla tulee olla rakennustyömaalla vastaava työnjohtaja, joka johtaa rakennustyötä ja vastaa sen suorittamisesta rakennuslain ja -asetuksen sekä rakentamismääräysten mukaisesti.
2. Jokaisella urakoitsijalla tulee olla urakkasuoritustaan varten riittävä ja ammattitaitoinen työnjohto sekä työn toteuttamisen ajaksi nimetty sellainen työn suorittamisesta vastuussa oleva henkilö, joka hallitsee sopimuksen alaisen tehtävän ja jolle tilaaja tai hänen edustajansa voi antaa urakkasuoritusta koskevia määräyksiä yhtä pätevästi, kuin jos määräykset olisi annettu suoraan urakoitsijalle. Tehtävään asetetusta henkilöstä on urakoitsijan viipymättä kirjallisesti ilmoitettava tilaajalle. Urakoitsijan edustajan tulee olla tilaajan tavoitettavissa ja aina tarvittaessa työmaalle saatavissa.

57 § Työsuojelu

1. Työmaan johtovelvollisuuksista vastaavan urakoitsijan on nimettävä pätevä vastuuhenkilö huolehtimaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tarpeellisesta työmaan yleisjohdosta ja osapuolten välisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun järjestämisestä, toimintojen yhteensovittamisesta sekä rakennusalueen yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä.
2. Ellei kohteessa ole nimetty työmaan johtovelvollisuuksista vastaavaa urakoitsijaa, 1. momentin velvollisuuksista vastaa rakennuttaja tai muu, joka ohjaa ja valvoo rakennushanketta.
3. Jokaisen urakoitsijan on nimettävä työnsä johtoa ja valvontaa varten siihen pätevä ja vastuunalainen henkilö, joka vastaa työsuojelua koskevien säännösten noudattamisesta.

58 § Urakoitsijan henkilöstöä koskevat muut määräykset

1. Urakoitsijalla tulee olla urakkasuoritusta varten riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö.
2. Urakoitsijan tulee vaadittaessa antaa tilaajalle tiedot rakennustyötä varten omassa ja aliurakoitsijoidensa palveluksessa olevan henkilöstön määrästä.
3. Kaikilla urakoitsijan palveluksessa työmaalla olevilla henkilöillä tulee olla henkilön ja työnantajan yksilöivä tunniste.

4. Mikäli urakoitsijan palveluksessa oleva henkilö osoittautuu siinä määrin epäpäteväksi tai sopimattomaksi, että töiden suorittaminen siitä kärsii, eikä asia tilaajan kirjallisestakaan huomautuksesta korjaannu, on tällainen henkilö korvattava toisella henkilöllä.

VALVONTA

59 § Tilaajan edustajat ja heidän valtuutensa

1. Tilaajan tulee kirjallisesti ilmoittaa urakoitsijalle toimivaltaiset edustajansa sekä heidän valtuutensa.
2. Urakoitsija voi kääntyä urakkasuoritusta koskevissa asioissa tilaajan toimivaltaisen edustajan puoleen yhtä pätevästi, kuin jos asiassa olisi käännetty suoraan tilaajan puoleen.
3. Rakennussuunnitelmien muuttamista koskevia tahdonilmaisuja ovat oikeutetut antamaan vain ne henkilöt, jotka on nimenomaan tätä tehtävää varten urakoitsijalle ilmoitettu. Tilaajan tai rakennuttajan palveluksessa olevalla henkilöllä ei asemansa perusteella ilman erityistä valtuutusta ole oikeutta antaa tällaista määräystä.
4. Pienistä ja kiireellisistä muutoksista voi ilman kirjallista sopimusta antaa määräyksen tilaajan 1. momentissa mainitulla tavalla asianmukaisesti valtuuttama henkilö.

60 § Rakennustyön valvojat

1. Rakennuttajan puolesta urakkasuoritusta valvovat rakennuttajan tähän tehtävään asettamat pätevät valvojat. Valvojana ei ilman urakoitsijan suostumusta saa toimia saman alan urakoitsija tai tämän palveluksessa oleva henkilö.
2. Rakennuskohteen suunnittelijat suorittavat laatimiensa suunnitelmien toteuttamisen yleisvalvontaa sekä suunnitelmia täydentävien ja täsmentävien ohjeiden antamista. Heillä ei ole oikeutta määrätä tai sopia muutoksista urakkaan.

61 § Valvonnan toteuttaminen

1. Tilaajan edustajalla ja valvojalla on oikeus milloin tahansa käydä rakennustyömaalla ja kohteissa, joissa urakkaan kuuluvia töitä suoritetaan. Heillä on myös oikeus suorittaa valvonta- ja tarkastuskäyntejä urakoitsijan käyttämissä rakennustarvikkeiden ja rakennusosien valmistuskohteissa.
2. Tilaajan edustajalla ja valvojalla on myös oikeus valvontaa varten tarpeellisten kokeiden, mittauksen ja muiden tämän laatuisten tehtävien suorittamiseksi korvauksetta käyttää urakoitsijalle kuuluvia tarkastuskohteessa olevia laitteita, kojeita ja tarvikkeita sekä saada tähän tarpeellista apua. Muiden kokeiden ottamisesta on säädetty 11 §:ssä.

3. Tilaajan edustajalla ja valvojalla on oikeus saada käyttöönsä urakoitsijan laadunvarmistuksen edellyttämät mitaustulokset ja muut laadunvarmistustiedot.

4. Jos tilaajan edustaja tai valvoja havaitsee urakkasuorituksessa virheen, hänen on huomautettava tästä urakoitsijalle, jonka on korjattava virhe viipymättä.

5. Jos tilaajan edustaja tai valvoja havaitsee urakkasuorituksessa vakavan virheen, jota ei välittömästi korjata ja jonka korjaamatta jättäminen aiheuttaisi huomattavia lisäkustannuksia, vaaraa tai vahinkoa, hänen on työmaapäiväkirjaan tai työmaakokouksen pöytäkirjaan tehtävällä merkinnällä taikka muulla tavoin kirjallisesti huomautettava tästä urakoitsijalle. Jos urakoitsija pitää huomautuksen sisältämää vaatimusta sopimuksen vastaisena tai epätarkoituksenmukaisena, hänen on mahdollisimman pian kirjallisesti esitettävä vaatimuksensa tai vasta-huomautuksensa tilaajalle.

6. Mikäli osoittautuu, että valvoja on siinä määrin epäpätevä tai sopimaton, että rakennustyön toteuttaminen siitä kärsii, urakoitsijan tulee kirjallisesti ilmoittaa tästä tilaajalle. Ellei asiaan tule korjausta, on tällainen henkilö korvattava toisella henkilöllä.

62 § Valvonnan vaikutus vastuuseen

1. Tilaajan taholta tapahtuva valvonta ei rajoita eikä vähennä urakoitsijan sopimuksenmukaista vastuuta.
2. Mikäli tilaaja ei kuitenkaan ole huomauttanut urakkasuorituksen vakavasta virheestä, joka on ollut niin ilmeinen, että tilaajan olisi tullut se kohtuuden mukaan havaita ja ilmoittaa siitä urakoitsijalle 61 § 5. momentissa sanotulla tavalla, tilaaja vastaa omaa tuottamustaan vastaavalta osin virheen aiheuttamista lisäkustannuksista ja vahingoista. Vastuu ei kuitenkaan siirry, jos virhe aiheutuu urakoitsijan törkeästä laiminlyönnistä, täyttämättä jääneestä suorituksesta tai on seurausta sovitun laadunvarmistuksen olennaisesta laiminlyönnistä. Todistamisvelvollisuus vastuun siirtymisestä tilaajalle on urakoitsijalla.

Luku 9 YHTEISET KOKOUKSET JA TOIMITUKSET

KOKOUKSET JA TARKASTUKSET

63 § Urakkaneuvottelu

Milloin sopijapuolet käyvät ennen sopimuksen allekirjoittamista urakkaneuvottelun, laaditaan neuvottelusta pöytäkirja, jonka tilaaja ja urakoitsija allekirjoittavat.

64 § Suunnitelmakatselmus

Siinä tapauksessa, että jompikumpi sopijapuolista haluaa ennen töiden aloittamista saada suunnitelmien sisältöön tai toimittamiseen liittyvän seikan taikka töiden aloittamiseen liittyvän suunnitelma- valmiuden pätevästi todetuksi, toimitetaan suunnitelmakatselmus, ellei asia ole muutoin selvitetävissä. Katselmuksen osalta noudatetaan muutoin 65 § 2. ja 3. momentin määräyksiä.

65 § Urakkasuorituksen liittyvät katselmuks

1. Siinä tapauksessa, että jompikumpi sopijapuolista haluaa joko rakennusaikana tai sen jälkeen saada jonkin rakennus- suorituksen liittyvän seikan tai olosuhteen pätevästi todetuksi, rakennuskoh- teessa toimitetaan katselmus, ellei asia ole muutoin selvitetävissä.

2. Katselmus on pidettävä sitä pyytäneen sopijapuolen ilmoittamana tai yhteisesti sovittuna aikana. Katselmus voidaan pitää sopijapuolen poissaolosta huolimatta, ellei poissaololle ole pätevää syytä.

3. Katselmuksen pitävät tilaaja ja urakoit- sija yhdessä. Kummallakin sopijapuolella on oikeus kutsua toimitukseen asian- tuntijoita. Katselmuksiin nähden on nou- datettava soveltuvin osin 76–77 §:issä tarkastuksista annettuja määräyksiä.

66 § Työmaakokoukset

1. Sopijapuolten yhteisesti pitämistä työ- maakokouksista pidetään pöytäkirjaa, jonka tilaaja ja urakoitsija tai heidän edustajansa allekirjoittavat. Työmaako- kouksissa toimii tilaaja tai hänen edusta- jansa puheenjohtajana ja erikseen sovit- tu henkilö pöytäkirjan pitäjänä.

2. Työmaakokouksessa tehty pöytäkir- jaan otettu huomautus tai ilmoitus, joka muutoin olisi tehtävä kirjallisesti, katso- taan mainitunlaista kirjallista ilmoitusta vastaavaksi.

67 § Mittaukset

Määrien selvittämiseksi tai suorituksen muun sisällön toteamiseksi tarpeelliset mittaukset on tehtävä molempien sopija- puolten läsnäollessa, ellei toisin sovita. Urakoitsijan on riittävän ajoissa ilmoitet- tava tilaajalle mittauksen tarpeellisuu- desta. Mikäli jompikumpi sopijapuoli lai- minlyö osallistua sovittuna ajankohtana pidettävään mittaustoimitukseen, sitoo toisen tekemä mittaus, ellei siinä voida osoittaa ilmeistä virhettä.

68 § Tarkastustoimitusten lajit

1. Rakennuskohteen tai sen erikseen vastaanotettavaksi sovitun osan valmis- tuttua on rakennuskohteessa pidettävä 71 §:n mukainen vastaanottotarkastus, ellei muunlaisesta vastaanottomenette- lystä ole sovittu.

2. Urakkasuorituksen tai sen erikseen vastaanotettavan osan valmistuttua en- nen rakennuskohteen valmistumista, on tästä suorituksesta toimitettava 70 §:n mukainen tarkastus.

3. Takuuajan päättyessä rakennuskoh- teessa suoritetaan 74 §:n mukainen ta- kuutarkastus.

4. Edellä mainituissa tarkastuksissa voi- daan määrätä pidettäväksi jälkitarkas- tuksia.

69 § Säädösten edellyttämät tarkastukset

1. Urakoitsija on velvollinen huolehti- maan siitä, että ne katselmuks

2. Urakoitsijan on ilmoitettava tarkastuk- sista tilaajalle. Mikäli tilaajan läsnäolo tar- kastuksessa on tarpeellinen, ilmoitus tu- lee tehdä riittävän ajoissa ennen tarkas- tusta.

3. Viranomaisten suorittama tarkastus ei rajoita tilaajan urakkasopimukseen pe- rustuvaa oikeutta.

VASTAANOTTO

70 § Urakkasuorituksen tarkastus

1. Jos urakkasuoritus tai sen osa on so- vittu tai sovitaan valmistuvaksi ennen ra- kennuskohteen vastaanottoa, suorituk- sen vastaanottamiseksi tilaajalle pide- tään suorituksen valmistuttua urakka- suorituksen tarkastus.

2. Tarkastuksen osalta noudatetaan so- veltuvin osin vastaanottotarkastusta kos- kevia 71 §:n määräyksiä.

71 § Rakennuskohteen vastaanotto- tarkastus

1. Sekä urakoitsijalla että rakennuttajalla on oikeus pyytää vastaanottotarkastus pidettäväksi, kun sopimuksen tarkoitta- ma rakennuskohte on siinä valmiudes- sa, että mahdollisesti kesken tai suoritta- matta olevat työt ehditään suorittaa val- miiksi ennen vastaanottotarkastusta.

2. Pyyntö on tehtävä kirjallisesti ja tar- kastus on sen jälkeen aloitettava viimeis- tään 14 vuorokauden kuluessa pyynnön tiedoksisaamisesta, joko sovittuna tai ellei siitä voida sopia rakennuttajan mää- rämänä päivänä.

3. Urakoitsijan on ennen vastaanottotar- kastusta itse varmistettava, että raken- nustyö on valmis ja täyttää sopimuksen mukaiset vaatimukset.

4. Vastaanottotarkastuksessa on todet- tava, onko aikaansaatu työntulos sopi- musasiakirjojen määräysten mukainen. Suorittamatta olevat vähäiset viimeiste- lytyöt eivät estä vastaanottoa, jos niistä ei aiheudu estettä tai haittaa työntulok- sen käyttöönotolle.

5. Tarkastuspöytäkirjaan on tehtävä merkinnät siitä, onko urakkaan kuuluvia velvollisuuksia jätetty suorittamatta tai missä määrin niitä ei ole suoritettu sopi- muksen mukaisesti. Lisäksi pöytäkirjaan on merkittävä ainakin seuraavat seikat:

- hyväksytäänkö ja missä laajuudessa työntulos vastaanotettavaksi;
- jos työntulosta ei hyväksytty vas- taanotetuksi, hyväksymättä jättämisen syyt;
- urakoitsijan vastattavaksi katsottavat virheet sekä aika, jonka kuluessa ne on korjattava tai poistettava, sekä rahamää- rä, joka pidätetään maksamatta olevasta urakkahinnan osasta, siksi kunnes vir- heet on korjattu tai poistettu;
- virheet, joista voidaan sopia arvonvä- hennys urakkahinnasta;
- virheet, joiden ei katsota aiheuttavan seuraamuksia urakoitsijalle, sekä syy tä- hän;
- muistutukset, joiden ei katsota vaati- van välittömiä toimenpiteitä, vaan jotka on lopullisesti käsiteltävä takuutarkas- tuksessa;
- virheet, joihin perustuvia vaatimuksia ei tarkastuksessa voida tämentää, sekä mihin mennessä ja millä tavalla ne selvi- tetään;
- tarkastuksessa syntyneet mielipide- eroavuudet;
- ajankohta, jolloin urakoitsijoiden otta- mat sopimuksen edellyttämät vakuutus- set saadaan lakkauttaa;
- ajankohta, josta lukien rakennuttaja vastaa vastaanotetun rakennuskohteen hoito- ja käyttökustannuksista;
- takuuajkojen alkamis- ja päättymis- ajankohdat;
- määräykset jälkitarkastuksen toimitta- misesta sekä siinä tarkastettavista vir- heistä;

m) urakoitsijan suorituksen mahdollinen myöhästyminen;
 n) selvitys viranomaisten tai säädösten edellyttämistä tarkastuksista ja niiden pöytäkirjoista sekä näiden pöytäkirjojen luovuttamisesta rakennuttajalle;
 o) rakennusluvan sekä viranomaisten käsittelemien piirustusten ja sopimuksen edellyttämien muiden luovutusasiakirjojen toimittaminen rakennuttajalle;
 p) sopijapuolten toisiinsa kohdistamat muut vaatimukset ja mahdolliset vastineet.

6. Ennen kuin pöytäkirjaan tehdään merkintä virheestä, on urakoitsijalle varattava tilaisuus antaa siitä lausuntonsa, jonka sisältö on otettava pöytäkirjaan.

7. Kummankin sopijapuolen on esitettävä toisiinsa kohdistuvat vaatimuksensa perusteiltaan yksilöityinä viimeistään vastaanottotarkastuksessa sillä uhalla, että oikeus näiden vaatimusten tekemiseen on muutoin menetetty. Vastaanottotarkastuksessa vain perusteiltaan esitetyt vaatimukset voidaan kuitenkin määrittää ottaa käsiteltäväksi vielä loppuselvitystilaisuudessa siten kuin jäljempänä 73 §:ssä on mainittu.

72 §

Tarkastuksen perusteella urakoitsijalle jäävät toimenpiteet

Urakoitsijan on sovitussa ajassa tai mahdollisimman nopeasti suoritettava ne toimenpiteet, jotka tarkastuksessa on todettu urakoitsijan vastattaviksi. Virheet, joista urakoitsijan ei sopimusasiakirjojen mukaan ole vastattava, tämän on kuitenkin erikseen sovittavaa korvausta vastaan korjattava tai poistettava, jos tilaaja sitä viipymättä vaatii.

73 §

Taloudellinen loppuselvitys

1. Ellei 70 tai 71 §:n mukaisessa tarkastuksessa jo ole lopullisesti selvitetty kaikkia sopijapuolten välisiä tilisuhteita ja ellei määräajoista muuta sovita, urakoitsijan tulee kahden viikon kuluessa tarkastuspöytäkirjan saatuaan lähettää tilaajalle yksilöity lopputilitys kaikista sopijapuolten välisistä epäselvistä asioista. Tilitys ja siihen annettava tilaajan vastine käsitellään loppuselvityksessä, joka on pidettävä kuukauden kuluessa tilityksen luovuttamisesta tilaajalle.

2. Loppuselvityksestä on pidettävä pöytäkirjaa, jonka pitäjän samoin kuin tilaisuuden puheenjohtajankin määräämisessä noudatetaan mitä 76 §:ssä tarkastustoimitusten osalta on määrätty. Pöytäkirjasta tulee ilmetä:

- urakoitsijan laatima lopputilitys ja tilaajan siihen antama vastine;
- ne tilaajan vaatimusten määrät, jotka eivät sisälly edellä mainittuun vastineeseen;
- muut mahdolliset tilisuhteisiin vaikuttavat asiat.

3. Sopijapuolten on esitettävä toisiinsa kohdistuvien vaatimustensa määrät puhevaltansa menettämisen uhalla viimeistään loppuselvitystilaisuudessa. Mene-tysseuraamus ei kuitenkaan koske sellaisia vaatimuksia, joista on määrältäänkin aikaisemmin sovittu.

74 §

Takuutarkastus

1. Ellei toisin sovita, sopijapuolten on toimitettava rakennuskohteessa takuutarkastus aikaisintaan kuukautta ennen vastaanottotarkastuksessa ilmoitettua takuujaan päättymispäivää ja viimeistään sanottuna päättymispäivänä. Mikäli jompikumpi sopijapuoli ei ole ajoissa pyytänyt tarkastusta pidettäväksi määräaikaan mennessä, jatkuu takuu-aika vielä yhden kuukauden, jonka aikana tilaaja edelleen on oikeutettu esittämään urakoitsijan takuujaan vastuuseen perustuvat vaatimuksensa.

2. Takuutarkastukseen nähden on noudatettava soveltuvin osin vastaanottotarkastuksesta annettuja määräyksiä.

KIRJAUKSET

75 §

Työmaapäiväkirja ja siihen tehtävät huomautukset

1. Ellei toisin sovita, työmaan johtovelvollisuuksista vastaavan urakoitsijan on huolehdittava, että työmaalla pidetään työmaapäiväkirjaa, johon päivittäin merkitään työtä koskevat tiedot ja tapahtumat.

2. Päiväkirjaan on pyydettyessä merkitävä tilaajan, viranomaisen ja kenen tahansa työmaan urakoitsijan, asiantuntijan tai tavarantoimittajan esittämä työmaata koskeva huomautus.

3. Työmaapäiväkirjan pitäjän on kuittauksella tai muulla tavalla osoitettava, että jollekin muulle osapuolelle päiväkirjassa osoitettu huomautus on saatettu tämän tiedoksi.

4. Työmaapäiväkirja on esitettävä työmaan valvojalle, joka kuittauksellaan osoittaa saaneensa sen tiedoksi.

5. Mikäli asiasta erikseen sovitaan, myös muut sopijapuolet ovat velvollisia pitämään työmaapäiväkirjaa.

76 §

Tarkastuspöytäkirjat

1. Kaikista tarkastustoimituksista on pidettävä pöytäkirjaa, josta tulee ilmetä ainakin seuraavat tiedot:

- mikä tarkastus on kysymyksessä ja tarkastuksen kohde;
- milloin, missä ja kenen pyynnöstä tarkastus pidetään;
- tarkastuksen sopimuksen mukaisuu- den toteaminen;
- tarkastuksessa läsnäolleet sopijapuolet, heidän mahdolliset edustajansa ja asiantuntijansa sekä tarpeen vaatiessa

muutkin tarkastukseen osallistuneet henkilöt;

e) tarkastuksen tulos;

f) asianomaisten vaatimukset ja vastineet;

g) suoritettaviksi määrätty toimenpiteet määräänoikeineen;

h) miten pöytäkirja tarkistetaan ja allekirjoitetaan.

2. Tarkastustoimituksessa toimii puheenjohtajana tilaaja tai tämän edustaja, elleivät sopijapuolet sovi jäävittömän henkilön valitsemisesta tähän tehtävään. Pöytäkirjan pitäjän määrää puheenjohtaja.

3. Ennalta sovittu tai ilmoitettu tarkastus voidaan pitää urakoitsijan poissaolosta huolimatta.

4. Tarkastuksen sopijapuolen on toimitettava tarkastuspöytäkirja tarpeellisilta osilta neljäntoista vuorokauden kuluessa sen saatuaan sellaiselle sopijapuolelle, jonka oikeutta tai velvollisuutta tarkastuksen kohteena ollut seikka koskee.

77 §

Pöytäkirjan tarkastaminen

Sopijapuolten vaatimuksesta voidaan pöytäkirja tarpeellisilta osiltaan tarkistaa heti tarkastus- tai muussa toimituksessa, jolloin pöytäkirja annetaan sopijapuolille. Muuten on tilaajan huolehdittava siitä, että pöytäkirja viipymättä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa toimituksen päättymisestä, toimitetaan urakoitsijalle, jonka tulee, jos katsoo, ettei pöytäkirja joltakin osalta vastaa toimituksen kulkua, toimittaa tilaajalle perusteltu vastalauseensa neljäntoista vuorokauden kuluessa pöytäkirjan saatuaan.

Luku 10 SOPIMUKSEN PURKAMINEN JA SIIRTÄMINEN

TILAAJAN OIKEUS PURKAA SOPIMUS

78 §

Urakoitsijan sopimusrikkomus

1. Tilajalla on oikeus purkaa sopimus:
a) jos urakoitsija ei noudata sovittua työn alkamisajankohtaa tai jos työtä tehdään niin hitaasti, ettei se ilmeisesti valmistu sopimuksen mukaisessa ajassa paitsi jos tämä aiheutuu syistä, jotka oikeuttaisivat urakoitsijan saamaan urakka-ai-kaan pidennystä;
b) jos rakennustyö muodostuu rakennus- tavaroiden, rakennusosien tai työn osalta tahi muuten olennaisesti sopimuksen vastaiseksi taikka, jos urakoitsija ei muuten noudata sopimusasiakirjoissa olevia määräyksiä;
c) jos urakoitsija ei ole 21 vuorokauden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta antanut sovittua vakuutta tai jos urakoitsija ei ole antanut 36 §:n 6. momen- tissa tarkoitettua lisävakuutta tilaajan määräämässä ajassa.

2. Ennen sopimuksen purkamista tilaa- jan tulee kirjallisesti huomauttaa urakoit- sijaa ja ilmoittaa urakkasopimuksen pur- kamisen uhasta, ellei laiminlyöntiä tilaa- jan vaatimassa kohtuullisessa ajassa korjata.

79 §

Urakoitsijan konkurssi tai suoritusky- vyttömyys

Tilajalla on oikeus purkaa sopimus, jos urakoitsija asetetaan konkurssiin tai ura- koitsijan muuten havaitaan olevan sellai- sessa tilassa, ettei voida odottaa hänen täyttävän sopimuksen mukaisia velvolli- suuksiaan, eikä jälkimmäisessä tapauk- ssa luotettavaa selvitystä näiden vel- voitusten täyttämisestä anneta.

80 §

Ylivoimainen este

Tilajalla on oikeus purkaa sopimus, mi- käli rakennustyö puolustustila- tai val- miuslaissa tarkoitettujen poikkeuksellisten olojen tai vastaavan ylivoimaisen esteen vuoksi on pakko keskeyttää pitkäk- si, epämääräiseksi ajaksi.

81 §

Urakoitsijan kuolema

Jos urakoitsijana toimiva henkilö kuolee, on tilajalla oikeus purkaa sopimus. Ti- laajan tulee kuitenkin tarjota urakoitsijan kuolinpesälle tilaisuus jatkaa töitä, jos kuolinpesällä katsotaan olevan edelly- tykset urakkasuorituksen loppunsaatta- miseen. Kuolinpesän on tällöin viipymät-

tä ja viimeistään kahden viikon kuluessa ilmoitettava, aikooko kuolinpesä käyttää hyväkseen tätä tarjousta. Samalla kuol- inpesän on ilmoitettava se henkilö, joka kuolinpesän edustajana tulee johtamaan urakkasuorituksen sopimuksen mukais- ta täyttämistä ja jonka tilaaja voi kohtuu- della hyväksyä. Urakoitsijan kuoleman johdosta aiheutuvat järjestelyt eivät ai- heuta muutosta sovittuun urakka- aikaan.

82 §

Työmaan haltuunotto sekä tavarain ja välineiden käytön korvaaminen

1. Jos tilaaja purkaa urakkasopimuksen edellä 78–81 §:ien tarkoitamissa tapa- uksissa, on tilajalla, tai jos urakan jatka- minen siirtyy urakoitsijan takaajan tehtä- väksi, takaajalla oikeus välittömästi ottaa rakennustyömaa haltuunsa kaikkine siel- lä olevine rakennuksineen ja rakennusta- varoineen sekä käyttää niitä töiden jatka- miseen. Urakoitsijalle, hänen oikeuden- omistajilleen tai konkurssipesälle kuulu- van omaisuuden käyttämisestä tilaajan hyväksi on tilaajan tai työtä jatkavan ta- kaajan suoritettava urakoitsijalle, hänen oikeudenomistajilleen tai konkurssipe- sälle käypä korvaus joko käytetyn raken- nustavarain hintana tai vuokrana siltä osin kuin tämä ei ole sisällynyt urakka- hintaan tai tullut muulla tavoin huomioon otetuksi. Tilajalla on oikeus käyttää tämä korvaus jäljempänä 83 § 1. momen- tin tarkoittaman vahingonkorvaussaata- vansa kuittamiseen.

2. Tilajain purettua edellä mainitulla ta- valla sopimuksen, työmaalla on toimitet- tava katselmus, johon voivat osallistua myös työmaan muut urakoitsijat. Katsel- muksessa todetaan työn valmiusvaihe ja laaditaan mahdollisuuksien mukaan luet- telo työmaalla olevista rakennustavarois- ta ja niiden omistajista. Työmaan töitä voidaan edellä olevan estämättä jatkaa ennen katselmusta siltä osin, kuin se on rakennusteknisistä tai muista syistä vält- tämätöntä.

3. Jos edellä 1. momentissa mainituista maksuista ei päästä yksimielisyyteen en- nen kuin tilaajan tai takaajan toimesta ryhdytään työtä jatkamaan, ei tämä eri- mielisyys saa viivyttää työn jatkamista, vaan tilajalla tai takaajalla on sanotut oikeudet riippumatta siitä, päästäänkö yksimielisyyteen maksukysymyksistä.

4. Jos urakoitsija, hänen oikeudenomis- tajansa tai konkurssipesä estävät työn jatkamisen, tilajalla tai takaajalla on oi- keus saada tältä korvaus kaikesta siitä, mitä tilaajan tai takaajan vahinko on kas- vanut sen vuoksi, että työn jatkaminen on viivästynyt.

5. Urakoitsija, hänen oikeudenomistajan- sa tai konkurssipesä ovat lisäksi velvolli- set myötävaikuttamaan siihen, että tilaa- ja tai takaaja saa ottaa haltuunsa urakoit- sijan toimesta laaditut suunnitelmat sekä urakoitsijan tekemät sopimukset, jotka koskevat urakkasuoritusta.

83 §

Tilaisuhteiden selvittäminen

1. Jos tilaaja edellä 78–79 §:ien ja 81 §:in tarkoitamissa tapauksissa purkaa sopi- muksen, on urakoitsija velvollinen kor- vaamaan tilaajalle kaikki ne sopimuksen purkamisen johdosta aiheutuvat kustan- nukset, jotka rakennustyötä loppuun saatettaessa syntyvät yli sovitun urakka- hinnan, samoin kuin kaikki muutkin tilaa- jalle sopimuksen purkamisesta aiheutu- vat, urakoitsijan tahallisesta tai tuotta- muksellisesta menettelystä aiheutuvat vahingot.

2. Urakoitsijan hyväksi on laskettava suoritettua työtä vastaava korvaus otta- en kuitenkin huomioon vähennyksenä työn loppunsaattamiskustannukset ja urakkasopimuksen purkamisesta tilaa- jalle mahdollisesti aiheutuvat vahingot samoin kuin maksettavat viivästyssakot.

3. Tilajain ja urakoitsijan tilaisuudet jär- jestetään lopullisesti rakennustyön val- mistuttua, jolloin tilaaja antaa selvityk- sensä siitä, mitä työ kaikkine kustannuk- sineen ja urakoitsijan vastattavaksi kuu- luvine vahinkoineen on tullut tilaajalle maksamaan. Tällaisessa selvityksessä noudatetaan soveltuvin osin edellä ole- via loppuselvitystoimitusta koskevia määräyksiä. Siihen asti, kunnes näin on tapahtunut, tilajalla on oikeus pidättää edellä mainitun tavoin määrätty urakoit- sijan osuus urakkahinnasta. Ellei työtä kuitenkaan saateta loppuun kohtuulli- sessa ajassa, on kummallakin sopija- puolella oikeus vaatia, että sopijapuolten väliset tilaisuudet järjestetään lopullisesti katselmustoimituksen tulosten ja koh- tuusnäkökohtien perusteella.

URAKOITSIJAN OIKEUS PURKAA SOPIMUS

84 §

Tilajain velvollisuuksien laiminlyönti

1. Urakoitsijalla on oikeus purkaa sopi- mus, ellei tilaaja täytä sopimuksen mu- kaisesti maksuvelvollisuuttaan tai ura- kan suorittamiseen olennaisesti vaikut- tavaa muuta velvollisuuttaan taikka jos tilaaja toimenpiteillään estää urakkasuorituksen täyttämisen sopimuksen mukai- sesti. Ennen sopimuksen purkamista urakoitsijan tulee kirjallisesti huomauttaa tilaajaa ja ilmoittaa urakkasopimuksen purkamisen uhasta, ellei laiminlyöntiä kohtuullisessa ajassa korjata.

2. Urakoitsijalla on oikeus purkaa sopi- mus, jos tilaaja asetetaan konkurssiin tai jos tilaajan havaitaan olevan sellaisessa tilassa, ettei hänen voida odottaa asian- mukaisesti täyttävän sopimuksen mukai- sia velvollisuuksiaan, eikä luotettavaa li- sävakuutta tai selvitystä näiden velvoi- tusten täyttämisestä ole annettu tai an- neta viikon kuluessa siitä, kun sitä on kirjallisesti vaadittu.

3. Edellä mainituissa tapauksissa ura- koitsijalla on purkamisen sijasta oikeus

väliaikaisesti keskeyttää työt, kunnes nähdään, johtaako este väistämättä sopimuksen purkamiseen. Urakoitsijan tulee ilmoittaa asiasta kirjallisesti tilaajalle ennen töiden keskeyttämistä.

85 §

Ylivoimainen este

Urakoitsijalla on oikeus purkaa sopimus, mikäli puolustustila- tai valmiuslaissa tarkoitettujen poikkeuksellisten olojen tai vastaavan ylivoimaisen esteen vuoksi on pakko keskeyttää rakennustyö pitkäksi epämääräiseksi ajaksi.

86 §

Urakoitsijan suorittaman purkamisen tai keskeyttämisen vaikutus

1. Urakoitsijan purettua edellä mainitulla tavalla sopimuksen on rakennustyömaalla toimitettava katselmus, jonka perusteella todetaan työn valmiusvaihe ja määrätään sen osuus urakkasopimuksen käsittämästä työstä. Katselmukseen nähdessä on noudatettava, mitä 82 §:n 2. momentissa on määrätty.

2. Jos sopimus puretaan 84–85 §:ien tarkoittamissa tapauksissa, urakoitsijalla on oikeus saada urakan suoritettua osaa vastaava vastike sekä 84 §:n tarkoittamassa tapauksessa lisäksi korvaus sopimuksen purkamisesta hänelle aiheutuneista todistettavista vahingoista, niihin luettuna myös kohtuullinen korvaus saamatta jääneestä voitosta.

3. Siinä tapauksessa, että urakoitsija edellä 84 §:n 3. momentissa mainitulla tavalla on keskeyttänyt työt keskeytyksen kuitenkin johtamatta sopimuksen purkamiseen, urakoitsijalla on oikeus saada keskeyttämisen johdosta tarvittava pidennys suoritusajansa sekä korvaus keskeyttämisestä aiheutuneista lisäkustannuksista.

TAKAAJAN OIKEUS

87 §

Urakan saattaminen loppuun takaajan toimesta

1. Jos tilaaja 78–79 §:issä ja 81 §:ssä mainituissa tapauksissa purkaa sopimuksen, jonka täyttämistä on asetettu takausvakuus, takaajalla on ensisijainen oikeus suorittaa jäljellä oleva rakennustyö loppuun, mikäli työ suoritetaan sellaisen johdon alaisena, että tilaaja voi sen kohtuudella hyväksyä. Takaajan on kuitenkin tällöin otettava omavelkaisesti ja mikäli työtä jatkavia takaajia on useampia, kunkin takaajan lisäksi yhteisvastuullisesti vastatakseen kaikista urakoitsijan sopimuksenmukaisista, vielä täyttämättä olevista velvollisuuksista. Ellei tilaaja viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa siitä, kun tilaaja kirjallisesti on ilmoittanut sopimuksen purkamisesta takaajalle tämän ilmoittamalla tai tilaajan muuten tuntemallaan osoitteella, ole saa-

nut ilmoitusta, että takaaja haluaa näillä ehdoilla saattaa urakan loppuun, tämä takaajan oikeus on menetetty.

2. Takaajan edellä mainittu oikeus ei estä tilaajaa heti sopimuksen purettuaan ottamasta työtä 82 § 1. momentissa mainitulla tavalla haltuunsa.

SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN

88 §

Sopimuksen siirtäminen

Kummallakaan sopijapuolella ei ole oikeutta siirtää sopimusta ilman toisen sopijapuolen suostumusta.

Luku 11

ERIMIELISYYDET JA NIIDEN RATKAISEMINEN

89 §

Yleinen periaate

Sopijapuolten välillä syntyvissä erimielisyyksissä on ratkaisu pyrittävä löytämään sopimusasiakirjojen määräyksistä ja niistä ilmenevistä periaatteista silloinkin, kun asiakirjoista ei saada suoraa vastausta syntyneisiin riitakysymyksiin. Riitaisuudet ja erimielisyydet on pyrittävä ratkaisemaan keskinäisin neuvotteluin sitä mukaa, kun niitä ilmenee.

90 §

Riidanalainen suoritus

Jos sopijapuolet eivät pääse yksimielisyyteen siitä, kuuluuko jokin suoritus urakkaan, tai jos he eivät sovi 43 §:n tarkoittaman muutostyön vaikutuksesta urakkahintaan, urakoitsijan on tilaajan vaatimuksesta kuitenkin täytettävä tällaiset suoritukset oikeaan aikaan. Jos havaitaan, että riidanalainen suoritus aiheuttaa muutoksia urakkahintaan tai -aikaan, määrätään nämä muutokset 44 §:n mukaisesti. Tilaajan tulee kuitenkin urakoitsijan vaatimuksesta suorittaa riidanalaisesta suorituksesta välittömästi työn valmistuttua maksu siltä osalta, jota voidaan pitää riidattomana.

91 §

Oikeus urakoitsijan laiminlyönnin korjaamiseen

1. Jos urakoitsija laiminlyö jonkin hänelle sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuutensa täyttämisen, tilaajalla on oikeus huolehtia velvoitteen täyttämistä urakoitsijan kustannuksella, ellei urakoitsija ole sitä tilaajan kehotuksesta tehnyt

asetetun tai sovitun kohtuullisen määräjän kuluessa. Näin syntyneet kulut tilaaja saa periä urakoitsijalta joko kuittaamalla vastaavan määrän urakkahintaa maksetuksi tai veloittamalla ne erikseen urakoitsijalta.

2. Laiminlyönnistä johtuva korvausvelvollisuus on määritelty 25 §:ssä.

92 §

Riitaisuuksien ratkaiseminen

1. Ellei urakkasopimuksessa ole toisin määrätty, tämän sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista sekä muutos- ja lisätoita ja niiden kustannuksia koskevat riitaisuudet, joista asianomaiset eivät pääse keskenään sopimukseen samoin kuin sopimuksesta johtuvien saatavien perimistä koskevat asiat on jätettävä käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

2. Jos erimielisyyksien ratkaisemiseksi on sovittu käytettäväksi välimiesmenettelyä, asianomaiset voivat sopia, että välimiesoikeuden muodostaa yksi puolueeton välimies.

ASIASANAHAKEMISTO

Numeroviittaukset:
pykälännumero ja momentit

Lihavoidut

sanat viittaavat Käsitteistöön.

- aikataulu
2 § 1; 5 § 2; 8 § 2; 35 § 2, 3
- aitaaminen
3 § 2
- alihankkija
7 § 4
- aliurakka
18 §; 38 § 1; 47 § 1; 55 § 2
- aliurakoitsija**
7 § 3-5; 10 § 3; 20 § 1, 3;
29 § 6; 38 § 6; 42 § 1; 47 § 1;
58 §
- arvonalennus, arvonvähennys
27 § 2; 29 § 3; 71 § 5
- arvonlisävero
18 §; 36 § 2; 37 §; 39 §; 47 § 1;
49 § 2-3; 50 § 2
- asiakirja**
- ennakko, ennakkomaksu
7 § 5; 36 § 1, 5; 48 § 2
- erimielisyys; *katso myös riidan-
alainen suoritus, riitaisuuksien
ratkaiseminen*
82 § 3; 89 §; 92 § 2
- hintataso
49 § 1
- huolto-ohjeet; *katso käyttö- ja
huolto-ohjeet*
huomautuksentekovelvollisuus;
katso myös valvonta
33 §
- huonetilojen käyttö
6 § 1
- hyvitys
40 § 7; 44 § 1; 48 § 2
- hyvä rakennustapa
1 § 3; 8 § 2
- indeksi
48 § 1-4; 49 § 5
- jälkitarkastus
71 § 5; 68 § 4
- jälleenhankinta-arvo
38 § 1
- jätehuolto; *katso myös jätteiden
lajittelu, ongelmajäte, purkujäte*
3 § 2
- jätteiden lajittelu
2 § 1; 16 §; 64 §
- katselmus
8 § 1; 16 §; 64 §; 65 § 1-3;
69 § 1; 82 § 2; 83 § 3; 86 § 1
- kaupallinen asiakirja**
2 § 1; 3 § 1-3; 4 § 1-2; 7 § 1;
8 § 1-2; 10 § 3; 13 § 1; 14 §;
24 § 3; 34 § 2; 36 § 8;
38 § 1, 4, 9; 45 § 1; 47 § 1;
53 § 1
- keskeytys, keskeytysaika
50 § 2
- kiinteistövakuutus, *katso myös
rakennustyövakuutus*
38 § 9
- kiireellinen muutos; *katso pieni ja
kiireellinen muutos*
- koe; *katso myös käyttökoee, toi-
mintakoe*
11 § 4, 6; 61 § 2
- koekäyttö
3 § 3; 5 § 2
- kokonaishinta
14 §
- konkurssi
79 § 1; 82 § 1, 4-5; 84 § 2
- korjaustyö
38 § 7, 9; 42 § 1; 55 § 2
- kuolinpesä
81 §
- kustannusmuutos
45 § 3; 49 § 3-5
- käyttö- ja huolto-ohjeet
2 § 1
- käyttökoee
11 § 3
- käyttötarvike**
käyttöönotto
11 § 3; 71 § 4
- laadunvalvonta; *katso myös val-
vonta*
11 §
- laadunvarmistus
7 § 3; 9 § 1; 10 § 1, 3; 30 §;
61 § 3; 62 § 2
- laatu; *katso myös laadunvarmistus,
laatuvaatimus*
10 § 1; 11 § 1, 4; 15 §; 53 § 3
- laatuvaatimus
13 § 1
- laiminlyönnin korjaus
91 §
- laiminlyönti; *katso myös laimin-
lyönnin korjaus, törkeä laimin-
lyönti*
7 § 3; 19 §; 78 § 2; 84 § 1;
91 § 2
- lakko; *katso myös työtaistelutoi-
menpide*
20 § 1, 3
- lasku
40 § 1, 7; 41 §; 47 § 2
- lisäaika
23 § 3
- lisäkustannus
20 § 2; 22 § 2; 23 § 4
- lisätyö**
26 § 2; 36 § 6; 38 § 4; 40 § 7;
46 §; 92 § 1
- lisäys; *katso myös hyvitys*
40 § 7; 44 § 1; 46 §; 48 § 2;
49 § 5
- loppuselvitys
40 § 3; 71 § 7; 73 § 1-3; 83 § 3
- lopputilitys
73 § 1, 2
- luovutusasiakirja
71 § 5
- lupa; *katso myös rakennuslupa*
2 § 1; 8 § 1; 71 § 5
- maksuerä; *katso myös maksu-
erätaulukko*
36 § 5; 40 § 5, 6; 48 § 1-3
- maksuerätaulukko
40 § 2, 3
- maksuvelvollisuus
37 §; 41 §; 84 § 1
- mielipide-eroavuus
71 § 5
- mittaluettelo
13 § 1
- mittaus; *katso myös paikalleen-
mittaus*
2 § 1; 8 § 1; 24 § 2; 61 § 2, 3;
67 §
- muutostyö**; *katso myös pieni ja
kiireellinen muutos, rakennus-
suunnitelmien muuttaminen*
13 § 1; 26 § 2; 29 § 1; 36 § 1, 6;
38 § 4; 40 § 7; 43 § 1, 2;
44 § 2, 3; 90 §; 92 § 1
- myötävaikutusvelvollisuus
19 § 1; 34 § 1; 35 § 2; 8 § 1, 2
- määräluettelo
13 § 1; 45 § 2, 3
- omakustannushinta
3 § 3; 44 § 2; 47 § 1, 2
- omistusoikeus; *katso myös va-
hingonvaara*
51 §
- ongelmajäte
53 § 3
- paikalleenmittaus
24 § 2
- palkkataso
47 § 3; 49 § 1
- pidätys, pidätysoikeus
42 § 2
- pieni ja kiireellinen muutos
43 § 3; 59 § 4
- piirustus; *katso myös rakennus-
suunnitelmien muuttaminen*
2 § 1; 6 § 4; 13 § 1, 7; 54 §;
71 § 5
- puhevalta
73 § 3
- puhtaanapito
2 § 1; 3 § 2
- purkaminen
8 § 1
- purkujäte
53 § 1
- puute; *katso myös virhe*
11 § 1
- pääsuoritusvelvollisuus
1 §
- päätoteuttaja
4 § 2
- pääurakoitsija**
4 § 1
- pätevyysjärjestys
13 § 1, 2
- pöytäkirja; *katso myös tarkastus-
pöytäkirja, urakkaneuvottelupöy-
täkirja*
13 § 1; 61 § 5; 63 §; 66 § 1, 2;
71 § 5, 6 §; 73 § 1, 2; 76 § 1, 2, 4;
77 §
- rakennusaika**
rakennusajan vakuus
36 § 2, 3, 7, 8
- rakennusalue; *katso myös työ-
maa-alue*
32 §; 57 § 1
- rakennusaputyö
3 § 3
- rakennuskohde**
- rakennusosa**
rakennussuunnitelmat; *katso ra-
kennussuunnitelmien muuttami-
nen, suunnitelma-aikataulu, suun-
nitelmakatselmus, suunnittelija*
rakennussuunnitelmien muutta-
minen
44 § 1-3; 59 § 3
- rakennustavara**; *katso myös ra-
kennustuote*
6 § 2; 8 § 2; 10 § 3; 11 § 3-5;
20 § 1, 2; 26 § 2; 33 § 1; 51 §;
78 § 1; 82 § 1, 2
- rakennustuote**; *katso myös ra-
kennustavara*
10 § 2; 38 § 1, 7; 47 § 1; 52 §
- rakennustyö**
rakennustyövakuutus; *katso myös
vahinkovakuutus*
38 § 3
- rakennusväline**
2 § 1; 38 § 7; 47 § 1
- rakennuttaja**
riidanalainen suoritus
90 §
- riitaisuuksien ratkaiseminen
92 §
- ristiriitaisuus; *katso myös erimie-
lisyys*
13 § 2
- sakko; *katso sopimussakko, viiväs-
tyssakko*
- sivu-urakka
18 §; 38 § 1, 2; 47 § 1; 55 § 2
- sivu-urakoitsija**
20 § 1; 38 § 6
- sivuvelvollisuus
2 § 2
- sopijapuolen vastuu
25 § 1
- sopimuksen purkaminen
36 § 4; 78 § 1, 2; 79 § 1; 80 §;
81 §; 82 § 1, 2; 83 § 1, 2;
84 § 1-3; 84 § 2, 3; 85 §; 86 §
1-3; 87 § 1, 2
- sopimuksen siirtäminen
88 §
- sopimus; *katso sopimuksen pur-
kaminen, sopimussensiirtäminen,
sopimusrikkomus, sopimussakko,
sopimusvelvoitteet*
- sopimussasiakirjat**
sopimussasiakirja
78 §
- sopimussakko
35 § 1; 42 § 1
- sopimusvelvoitteet
9 § 1

Numeroviittaukset:
pykälännumero ja momentit

Lihavoidut

sanat viittaavat Käsitteistöön.

sosiaalitila 3 § 3	tuotevastuu 28 § 1-3	vahingonkorvaus 42 § 1	vastuu 7 § 4; 25 § 1, 3; 25 § 3;
suojaaminen 2 § 1; 3 § 2	tuottamus 18 §; 31 §; 33 § 2; 62 § 2;	vahingonvaara 55 § 1-3	29 § 2, 6; 30 §; 31 §; 32 §;
suojeluohje 38 § 8	83 § 2	vahinko; <i>katso myös vahingon-</i>	33 § 1, 2; 35 § 2, 3; 38 § 3;
suoritus aika; <i>katso myös urakka-</i>	työaikataulu 4 § 2; 5 § 1, 2; 17 § 3	<i>vaara; vahinkovakuutus</i>	62 § 1, 2; 74 § 1
<i>aika</i>	työehtosopimus 22 § 1; 47 § 1	23 § 2; 25 § 1	vastuu kolmannelle henkilölle 31 § 1
6 § 1; 16 §; 17 §; 46 §; 86 § 3	työkohtainen selostus	vahinkovakuutus 38 § 3	vastuu takuuaajan jälkeen 30 §
suunnitelma-aikataulu 8 § 2	työmaa-alue ; <i>katso myös raken-</i>	vaihtoehto 14 §	vastuun sisältö 25 §
suunnitelma-asiakirja	<i>nusalue</i>	vakava virhe 11 § 2; 61 § 5	vastuuvakuutus 38 § 10
suunnitelmakatselmus 64 §	6 § 3	vakuus; <i>katso myös rakennus-</i>	viivästyminen, viivästys
suunnittelija 60 § 2	työmaakokous 66 §	<i>ajan vakuus; takausvakuus; ta-</i>	19 § 1-3; 22 § 1; 23 § 1, 4, 5;
sääolosuhde 20 § 1	työmaan haltuunotto 82 §	<i>kuuajan vakuus</i>	25 § 3; 29 § 5; 35 § 1, 3;
takaaja; <i>katso myös takaajan oi-</i>	työmaan johtovelvollisuus 4 § 1, 2; 5 § 1; 7 § 2; 38 § 1, 2;	36 § 1, 4, 5; 37 §; 78 § 1	48 § 3; 49 § 5; 82 § 4
<i>keus</i>	56 § 1; 57 § 1, 2; 75 § 1	vakuuttaminen; <i>katso myös va-</i>	viivästytkorko 41 §
40 § 5, 6; 82 § 1, 3-5; 87 § 1, 2	työmaapäiväkirja 43 § 3; 75	<i>kuutus</i>	viivästyssakko, <i>katso myös sopi-</i>
takaajan oikeus 87 § 1	työmaapalvelu, työmaapalveluis-	4 § 2; 38 § 1, 6, 7	<i>mussakko</i>
takausvakuus 87 § 1	ta vastaava urakoitsija 3 § 1-3	vakuutuksen omavastuu 38 § 4	18 §; 25 § 3; 42 § 1; 83 § 2
takuu aika ; <i>katso myös takuuaajan</i>	työn keskeyttäminen 84 § 3	vakuutus; <i>katso myös kiinteistö-</i>	viranomaisten luvat 8 § 1; 71 § 5
<i>vakuus</i>	työnaikainen rakennelma 3 § 2	<i>vakuutus; rakennustyövakuutus;</i>	viranomaisten tarkastus 8 § 1; 69 § 3; 71 § 5
10 § 2; 29 § 1, 2, 4-6; 30 §;	työnjohto 47 § 1; 56 § 2	<i>vahinkovakuutus; vakuuttaminen;</i>	virhe ; <i>katso myös puute, vakava</i>
35 § 1; 36 § 2, 3, 8; 42 § 1;	työpäivä 18 §; 50 § 2	<i>vakuutuksen omavastuu; vakuu-</i>	<i>virhe</i>
68 § 3; 74 § 1	työselostus 13 § 1	<i>tusehdot; vakuutusmäärä; vas-</i>	11 § 1, 6; 28 § 2; 29 § 2, 3;
takuuajan vakuus 36 § 2, 3; 42 § 1	työsuojaus 4 § 2; 57 §	<i>tuuvakuutus</i>	30 §; 33 § 1, 2; 42 § 1;
takuutarkastus 68 § 3; 74 § 1	työsuunnitelma 5 § 2	38 § 2-5; 55 § 4; 71 § 5	61 § 4, 5; 62 § 2; 67 §; 71 § 5, 6;
tarjous 13 § 1	työtaistelutoimenpide; <i>katso myös</i>	vakuutusmäärä 38 § 2, 4	72 §
tarjouspyyntö 13 § 1; 38 § 2	<i>lakko</i>	vakuutusmäärä 38 § 2, 4	välitavoite 18 §; 23 § 5
tarkastus; <i>katso jälkিতarkastus,</i>	töiden yhteensovittaminen 35 § 2	valmistumisajankohta 20 § 4; 35 § 1	yhteiskunnalliset maksuvelvoitteet 2 § 1
<i>takuutarkastus, urakkasuorituk-</i>	törkeä laiminlyönti 30 §	valtiovalnan lainsäädännöllinen toimenpide 49 § 3	yhteistoiminta 7 § 1; 57 § 1
<i>sen tarkastus, vastaanottotarkas-</i>	urakka	valtuutus 43 § 3; 59 § 3	yksikköhintaluettelo 13 § 1
<i>tus, viranomaisten tarkastus</i>	urakka-aika	valvoja	yksikköhintaurakan määräraamus 45 § 1
tarkastuspöytäkirja 71 § 5; 73 § 1; 76 § 4	urakka-ajan pidennys 20 § 4	60 § 1; 61 § 1-6; 75 § 4	yksikköhintaurakka 34 § 2
tarkastustoimitus 76 § 2	urakka-alue	valvonnan vaikutus vastuuseen 62 §	yleiskustannus, yleiskustannuslisä 47 § 1, 3
tavarantoimittaja 19 § 2	urakkahinta	valvonta; <i>katso myös valvoja, val-</i>	yleisvalvonta 60 § 2
tekijänoikeus 54 §	1 § 1; 39 §	<i>vonnan vaikutus vastuuseen,</i>	ylivoimainen este 20 §; 35 § 3; 50 §; 80 §; 85 §
tekninen asiakirja	urakkaneuvottelu 13 § 1; 63 §	<i>yleisvalvonta, laadunvalvonta</i>	
13 § 1	urakkaohjelma	9 § 2; 57 § 3; 61 § 1, 2; 62 § 1	
tilaaja	13 § 1	varasto 3 § 3	
tilaajan valvonta 9 § 2	urakkajaliite	varaus 6 § 4	
tilaajan vastuu 25 §; 29 § 2; 32 §; 34 § 1;	13 § 1	vartiointi 3 § 2; 50 § 1	
35 § 1-3; 62 § 2	urakkasopimus	vastaanotto 11 § 3; 17 § 3; 29 § 4, 5;	
tilisuhteet 83 § 3	urakkasuorituksen tarkastus 29 § 5; 68 § 2; 70 §	36 § 3, 7; 38 § 3; 40 § 3;	
tilisuhteiden selvittäminen 83 §	urakoitsija	48 § 2; 55 § 3; 68 § 2;	
toimintakoe 5 § 2	urakoitsijan edustaja 56 § 2	70 § 1, 4; 68 § 1; 70 § 2;	
		71 § 1, 3-5, 7; 74 § 1, 2	

Satamien, matonpesupaikkojen ja vesiaiheiden
kunnossapitourakka

Tarjous Tampereen Infra Oy:n kunnossapitourakan tarjouskilpailuun jätetään tällä lomakkeella. Välilehdille täytetään tarjoushinnat, laatulupaukset sekä alihankkijat. Tarjoajan on ilmoitettava, aikooko se käyttää urakan toteuttamisessa alihankkijaa.

Tarjoajan yhteystiedot	
Nimi (kaupparekisterissä oleva nimi)	Pimara Oy
Y-tunnus	1839402-8
Osoite	Kolmenkulmantie 16 33470 Ylöjärvi
Sopimusyhteyshenkilö, puh. ja email	Vesa-Matti Mäkinen 0400779120 vesa-matti.makinen@pimara.fi
Hankintasopimuksen allekirjoittaja, puh. ja email (allekirjoittajalla oltava kaupparekisteriin merkitty nimenkirjoitusoikeus tai valtakirja, joka oikeuttaa allekirjoittamaan sopimuksen)	Vesa-Matti Mäkinen 0400779120 vesa-matti.makinen@pimara.fi
Liikesalaisuudet (Mahdolliset liikesalaisuudet ja mitä kohtaa tarjouksesta koskevat, on ilmoitettava selkeästi. Tarjoaja yksilöi tässä mahdolliset liikesalaiset tiedot ja liitteet.)	liikesalaisuuksia on kaikki mahdollinen

Vastaava työjohtaja	
Nimi	Markku Siukola
Koulutus	Rakennusmestari
Työkokemus	25 vuotta

Tarjousyhteenvedo	
Vertailuhinta	179480
Laatupisteet	100

ESPD-vastaus

Tarjoaja

Rooli

- Tarjoaja tarjoaa yksin

Yrityksen koko

- Keskisuuri yritys

Organisaation nimi

- pimara oy

Yrityksen ALV-tunniste tai kansallinen yritystunniste

- FI18394028

Postinumero

- 33470

Postitoimipaikka

- ylöjärvi

Maa

- Suomi

Sähköpostiosoite

- vesa-matti.makinen@pimara.fi

Puhelinnumero

- +358 400779120

Yhteyshenkilö

- vesa-matti mäkinen

URL

- <https://www.pimara.fi>

Yrityskoko

Onko tarjoaja mikroyritys tai pieni tai keskisuuri yritys?

Mikroyritys: alle 10 työntekijää, vuosiliikevaihto enintään 2 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa

Pienyritys: alle 50 työntekijää, vuosiliikevaihto enintään 10 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 10 miljoonaa euroa

Keskisuuri yritys: alle 250 työntekijää, vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa

Vastauksesi

- Kyllä

Työntekijöiden määrä

- 70

Liikevaihto

- 19000000

Tarjoaja on rekisteröity esikarsintajärjestelmään (ei käytössä Suomessa)

Onko tarjoaja rekisteröity viralliseen hyväksytyjen tarjoajien luetteloon vai onko sillä vastaava todistus? (ei käytössä Suomessa)

Vastauksesi

- Ei

Voiko tarjoaja toimittaa todistuksen sosiaaliturvamaksujen ja verojen maksamisesta tai antaa tietoja, joiden avulla ostaja voi saada sen suoraan jonkin jäsenvaltion ilmaisesta kansallisesta tietokannasta?

- Ei

Tarjoajan edustajat (yhteyshenkilöt)

Tarjoajan edustajia koskevat tiedot

Etunimi

- vesa-matti

Sukunimi

- mäkinen

Sähköpostiosoite

- vesa-matti.makinen@pimara.fi

Puhelinnumero

- +358 400779120

Katuosoite

- kolmenkulmantie 16

Postinumero

- 33470

Postitoimipaikka

- ylöjärvi

Maa

- Suomi

Tarjousmenettelyyn osallistumista koskevat tiedot

Tarjoaja jättää tarjouksen yhdessä muiden kanssa (esim. yritysten muodostamana ryhmittymänä)

Osallistuuko tarjoaja tähän tarjouskilpailuun yhdessä muiden tarjoajien kanssa (ryhmittymänä)?

Vastauksesi

- Ei

Muut organisaatiot, joiden kyvykkyyksiin tarjoaja tukeutuu

Käyttääkö tarjoaja hyväkseen muiden yritysten voimavaroja täyttääkseen tarjoajan valintaperusteet ja tarjoajan soveltuvuuteen liittyvät vaatimukset?

Vastauksesi

- Ei

Muut yritykset, joiden voimavaroja tarjoaja ei käytä täyttääkseen tarjoajan valintaperusteet ja tarjoajan soveltuvuuteen liittyvät vaatimukset

Aikooko tarjoaja antaa jonkin osan sopimuksesta alihankintana kolmansille osapuolille?

Vastauksesi

- Ei

Tuomioihin liittyvät perusteet

Osallistuminen rikollisjärjestön toimintaa

Onko tarjoajalle tai henkilölle, joka on sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai jolla on siinä päätös-, edustus- tai valvontavaltaa, annettu rikollisjärjestön toimintaan osallistumisesta lainvoimainen tuomio, joka on annettu enintään viisi vuotta sitten tai jolla suoraan vahvistettu poissulkeminen on edelleen voimassa?

Sellaisena kuin se määritellään järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta 24 päivänä lokakuuta 2008 annetun neuvoston puitepäätöksen 2008/841/YOS 2 artiklassa (EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42).

Vastauksesi

- Ei

Korruptio

Onko tarjoajlle tai mille tahansa henkilölle, joka on sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenenä annettu

tuomio lahjonnasta? Sellaisena kuin se määritellään sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisena Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen 3 artiklassa (EUVL C 195, 25.6.1997, s. 1) ja lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla 22 päivänä heinäkuuta 2003 annetun neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS 2 artiklan 1 kohdassa (EUVL L 192, 31.7.2003, s. 54). Tämä poissulkemisperuste kattaa myös hankintaviranomaisen (-yksikön) tai tarjoajan kansallisen lainsäädännön määritelmän mukaisen korruption.

Vastauksesi

- Ei

Petokset

Onko tarjoajalle tai mille tahansa henkilölle, joka on sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen annettu tuomio petoksesta?

Sellaisina kuin ne määritellään Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen 1 artiklassa (EUVL C 316, 27.11.1995, s. 48).

Vastauksesi

- Ei

Terrorismirikokset tai terroritoimintaan liittyvät rikokset

Onko tarjoajalle tai henkilölle, joka on sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen annettu tuomio terrorismirikoksesta tai terroritoimintaan liittyvästä rikoksesta?

Sellaisina kuin ne määritellään terrorismin torjumisesta 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 1 ja 3 artiklassa (EUVL L 164, 22.6.2002, s. 3). Tämä poissulkemisperuste kattaa myös kyseisen puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitetun rikoksiin yllyttämisen tai niissä avun antamisen tai rikoksen yrityksen.

Vastauksesi

- Ei

Rahanpesu tai terrorismin rahoitus

Onko tarjoajalle tai henkilölle, joka on sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen annettu tuomio rahanpesusta tai terrorismin rahoituksesta?

Sellaisina kuin ne määritellään rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen 26 päivänä lokakuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY 1 artiklassa (EUVL L 309, 25.11.2005, s. 15).

Vastauksesi

- Ei

Lapsityövoima ja muut ihmiskaupan muodot

Onko tarjoajalle tai henkilölle, joka on sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen annettu tuomio lapsityövoiman käytöstä tai muista ihmiskaupan muodosta?

Sellaisina kuin ne määritellään ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta 5 päivänä huhtikuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/36/EU 2 artiklassa (EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1).

Vastauksesi

- Ei

Verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamiseen liittyvät perusteet

Verojen maksaminen

Onko tarjoaja rikkonut verojen maksamiseen liittyviä velvoitteitaan sijoittumismaassaan tai ostajan maassa?

Vastauksesi

- Ei

Sosiaaliturvamaksujen maksaminen

Onko tarjoaja rikkonut sosiaaliturvamaksujen maksamiseen liittyviä velvoitteitaan sijoittumismaassaan tai ostajan maassa?

Vastauksesi

- Ei

Suomen lainsäädännön mukaiset perusteet

Kansallisen lainsäädännön mukaiset pakolliset poissulkuperusteet

Onko tarjoajan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu työturvallisuusrikoksesta, työaika-suojelurikoksesta, työsyrynnästä, kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamisesta tai luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä.

Vastauksesi

- Ei

Sosiaalsiin velvoitteisiin liittyvät perusteet

Ympäristölainsäädäntö

Onko tarjoaja rikkonut ympäristölainsäädännön mukaisia velvoitteitaan?

Vastauksesi

- Ei

Sosiaalilainsäädäntö

Onko tarjoaja rikkonut sosiaalilainsäädännön mukaisia velvoitteitaan?

Vastauksesi

- Ei

Työlainsäädäntö

Onko tarjoaja rikkonut työlainsäädännön mukaisia velvoitteitaan?

Vastauksesi

- Ei

Liiketoiminnan harjoittamiseen liittyvät perusteet

Konkurssi

Onko tarjoaja konkurssissa?

Vastauksesi

- Ei

Maksukyvyttömyys

Onko tarjoajan osalta käynnistetty maksukyvyttömyys- tai likvidaatiomenettelyä?

Vastauksesi

- Ei

Järjestelyt velkojien kanssa

Onko tarjoajalla järjestelyjä velkojien kanssa?

Vastauksesi

- Ei

Kansallisesta lainsäädännöstä johtuva yllämainittuja vastaava tilanne

Onko tarjoaja kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuen yllämainittuja tilanteita vastaavassa samankaltaisessa menettelyssä?

Vastauksesi

- Ei

Varat selvitysmiehen hallinnassa

Ovatko tarjoajan varat selvitysmiehen tai tuomioistuimen hallinnassa?

Vastauksesi

- Ei

Liiketoiminnan keskeyttäminen

Onko tarjoajan liiketoiminta keskeytetty?

Vastauksesi

- Ei

Väärinkäyttöihin liittyvät perusteet

Ammatin harjoittamiseen liittyvät vakavat virheet

Onko tarjoaja syyllistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen?

Vastauksesi

- Ei

Kilpailun vääristäminen

Onko tarjoaja tehnyt muiden kanssa sopimuksia, joilla pyritään vääristämään kilpailua?

Vastauksesi

- Ei

Eturistiriitihin liittyvät perusteet

Eturistiriidat

Aiheutuuko tarjoajan osallistumisesta hankintamenettelyyn eturistiriitoja?

Vastauksesi

- Ei

Välitön tai välillinen osallistuminen hankintamenettelyn valmisteluun

Onko tarjoaja tai siihen liittyvä yritys antanut ostajalle neuvoja tai muulla tavoin osallistunut hankintamenettelyn valmisteluun?

Vastauksesi

- Ei

Sopimuksen enneaikainen irtisanominen, vahingonkorvaukset tai muut vastaavat seuraamukset

Onko tarjoajan aikaisempia hankintasopimuksia tai käyttöoikeussopimuksia irtisanottu enneaikaisesti tai onko kyseisen aikaisemman sopimuksen yhteydessä vaadittu vahingonkorvauksia tai määrätty muita vastaavia seuraamuksia?

Vastauksesi

- Ei

Värien tietojen antaminen, tietojen antamatta jättäminen, valmiudet toimittaa vaaditut asiakirjat ja tätä menettelyä koskevien tietojen luottamuksellisten tietojen hankkiminen

Koskeeko tarjoajaa jokin seuraavista tilanteista?

a) onko tarjoaja syyllistynyt väärän tiedon antamiseen poissulkemis- tai valintaperusteiden osalta?

b) onko tarjoaja jättänyt antamatta tällaisia tietoja?

c) onko tarjoaja toimittanut viiveellä tai ei lainkaan ostajan vaatimia tietoja, ja

d) onko tarjoaja yrittänyt vaikuttaa ostajan päätöksentekoprosessiin asiattomalla tavalla tai onko tarjoaja hankkinut luottamuksellista tietoa, joista voisi olla sille hankintamenettelyssä asiaankuulumatonta etua, taikka onko tarjoaja toimittanut harhaanjohtavia tietoja, joilla voi olla merkittävä vaikutus poissulkemista, tarjoaja valintaa tai hankintaa koskeviin päätöksiin?

Vastauksesi

- Ei

Soveltuvuuteen liittyvät vaatimukset

Kaupparekisteriin merkitseminen

Tarjoaja on rekisteröity sijoittumismaansa kaupparekisteriin.

Vastauksesi

- Kyllä

Rekisteröintinumero

- 1839402-8

Yritysraportin tiedot	
Raportin hakupäivämäärä	20.01.2023
Raportti voimassa asti	06.03.2023
Arkistointitunnus	1674156992392
FIN yritystiedot	
Yrityksen nimi	Pimara Oy
Y-tunnus	1839402-8

Tietolähteiden perusteella yritys on hoitanut tilaajavastuulain edellyttämät velvoitteet.

Tarkista koko raportin sisältö.

Symbolien selitteet

- Tietolähteiden perusteella tilaajavastuutiedot eivät ole kunnossa!
- Yrityksen tiedoista puuttuu tieto tai tietoa odotetaan tietolähteestä. Pyydä lisäselvitys ja pyydä toimittajaa ilmoittamaan tieto raportin täydentämiseksi.
- Tietolähteiden perusteella tilaajavastuutiedot ovat kunnossa.
- Tietolähteiden perusteella tilaajavastuutiedoissa on selvittävää!
- Yrityksen ilmoituksen mukaan ei velvollisuutta kuuluu rekisteriin.

Tarkista koko raportin sisältö.

Kaupparekisteriote (Tarkastettu: 30.12.2022)

Jos kaupparekisteriotteen luontiajankohta ja tarkastuspäivämäärä poikkeavat toisistaan, olemme tarkastaneet Suomen Asiakastieto Oy:ltä mainittuna tarkastuspäivämääränä, ettei kaupparekisteriotteen tiedoissa ole tapahtunut muutoksia luontiajankohdan jälkeen.

Patentti- ja rekisterihallitus
Kaupparekisteri
00091 PRH
puh. 029 509 5000
kirjaamo@prh.fi
Y-tunnus: 1839402-8
Luontiajankohta: 30.12.2022 19:25:36

REKISTERIOTTEEN TIEDOT

Toiminimi: Pimara Oy
Y-tunnus: 1839402-8
Yritys rekisteröity: 09.07.2003
Yritysmuoto: Osakeyhtiö
Kotipaikka: Ylöjärvi
Otteen sisältö: 30.12.2022 19:25:32 rekisterissä olleet tiedot.

Yhteystiedot:

Postiosoite: Kolmenkulmantie 16 33470 Ylöjärvi
Käyntiosoite: Kolmenkulmantie 16 33470 Ylöjärvi
Puhelin: 0400779120
Sähköposti: vesa-matti.makinen@pimara.fi
Kotisivun osoite: www.pimara.fi

Rekisterimerkinnät:

TOIMINIMI (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Pimara Oy

TOIMIALA (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Yhtiön toimialana on ammattimaisen kuljetusliiketoiminnan harjoittaminen Suomessa ja ulkomailla, kuljetuskaluston vuokraus, maanrakennustyöt sekä muu laillinen liiketoiminta.

APUTOIMINIMI (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Pirkan Maanrakennus

APUTOIMINIMEN TOIMIALA (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Maanrakennustyöt.

APUTOIMINIMI (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Kuljetusliike Juha Niemenmaa

APUTOIMINIMEN TOIMIALA (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Kuljetusliiketoiminta.

KOTIPAIKKA (Rekisteröity 31.01.2008)
Ylöjärvi.
Y-tunnus: 1839402-8

TILIKAUSI (Rekisteröity 27.08.2015 10:04:01)
01.01. - 31.12.

PERUSTAMINEN (Rekisteröity 31.01.2008)
Yhtiöjärjestys on hyväksytty 10.01.2008.

YHTIÖJÄRJESTYKSEN MUUTOS (Rekisteröity 27.05.2014 14:38:38)
Yhtiöjärjestyksen muutoksesta on päätetty 09.05.2014.

OSAKEPÄÄOMA (Rekisteröity 02.02.2015 10:45:38)
2 500,00 EUR

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ (Rekisteröity 02.02.2015 10:45:38)
1 300 kpl

HALLITUS (Rekisteröity 21.12.2011)
Varsinaiset jäsenet:
11.12.1973 Mäkinen Vesa-Matti Tapani
Varajäsenet:

Vastuu Group Oy

Tayonsalmenkatu 17 B

02600, Espoo

www.vastuugroup.fi

asiakaspalvelu@vastuugroup.fi

Puhelin: 0600 301 339 (1,52€/min + pvm. ark 8-16)

Y-tunnus: 2327327-1

Kotipaikka: Vespa sign

ALV rek

Pimara Oy

Y-tunnus	1839402-8
Osoite	Kolmenkulmantie 16, 33470 Ylöjärvi
Verkkosivut	www.pimara.fi
Puhelin	0400 779 120
Pätevyys voimassa	31.10.2023 saakka.
Toimialue	Pääkaupunkiseutu Keski-Suomi

TILAAJAVASTUULAIN TIEDOT

Tietolähteiden perusteella tilaajavastuutiedot ovat kunnossa. Yrityksen tiedoissa ei ole yhtään huomioitavaa, selvittävää tai puuttuvaa tietoa.

Luotettava Kumppani -raportti	Voimassa 12.1.2023–6.3.2023
YTJ-tiedot	Ok. Päivitetty 12.1.2023. Lähde: Suomen Asiakastieto Oy
Päätöimiala kaupparekisterissä	Tieliikenteen tavarankuljetus
Verohallinnon perustiedot	Rekisterissä (alkaen 4.7.2003)
Arvonlisäverovelvollisuus	Rekisterissä (alkaen 1.7.2003)
Ennakkoperintärekisteri	Rekisterissä (alkaen 1.7.2003)
Kaupparekisteri	Rekisterissä (alkaen 9.7.2003)
Työnantajarekisteri	Rekisterissä (alkaen 1.7.2003)
Liiketoimintakiellot	Ei liiketoimintakieltoja

ASIAKKAAN ILMOITTAMAT JA TIETOPYYNTÖJEN KAUTTA SAADUT TIEDOT

Veromaksutiedot	Maksettu (päivitetty 2.1.2023, lähde: Verohallinto)
Eläkevakuutus (TyEL)	Maksettu (päivitetty 30.12.2022, lähde: Eläkevakuutusyhtiö)
Noudatettavat työehtosopimukset	INFRA-ALAN TYÖEHTOSOPIMUS
Tapaturmavakuutus	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia(Lakisääteinen tapaturmavakuutus)
Työterveyshuolto	Finla Työterveys

TEKNINEN OSAAMINEN

Erikoiskalusto ja menetelmät	Tienhoidon työt tie- ja katuympäristössä sekä kesä- että talvikunnossapidossa. Kalustona tienhoitoautoja sekä erilaisia työkoneita monenlaisella varustuksella. Maanrakennuskoneita, roudansulattimia ja vesistöarakentamiseen liittyviä työkoneita.
------------------------------	--

Lisätietoja

Vesistö rakentaminen

REFERENSSIT TOIMIALOITTAIN

Ikonien merkitykset: ✓ Lautakunnan varmentama ✓ Tilaaajan varmentama 🗨️ Palaute annettu

5 Kone- ja laitevuokrauspalvelut sekä muut rakentamisen palvelut

5.5 Konepalvelut

tampereen kaupunki	2018 • 200 000 €	✓
tampereen kaupunki	2018 • 50 000 €	✓
tampereen kaupunki	2018 • 40 000 €	✓

5.7 Kuljetuspalvelut

rudus tampere	2018 • 2 000 000 €	✓
mattokuljetus	2018 • 500 000 €	✓
ylöjärvi ruokakuljetus	2018 • 500 000 €	✓

7 Väylärakentamisen pääurakointi

7.1 Tiet, kadut ja kunnallistekniikka

Kanervalahdenkujan infran rakentaminen	2019 • 220 000 €	✓
Pihtisulunkadun ja tehtaan pääportin muutostyöt	2020 • 510 000 €	✓
Eteläntien asemakaava-alueen kunnallistekniikan ja katujen rakentaminen	2020 • 230 000 €	✓
Ryödintie-Torkontie rakentaminen	2021 • 440 000 €	✓
Uudenkylän asemakaava-alueen jatkorakentamisen rakennusurakka	2022 • 640 000 €	✓
Köyvärintien rakentaminen	2022 • 240 000 €	✓
Hulevesi- ja kadunrakennusurakka 2022	2022 • 580 000 €	✓
Kolunkadun rakennusurakka 2022	2022 • 330 000 €	✓
PIRELY pienet parantamistoimenpiteet KU, 2021	2022 • 720 000 €	✓

10 Putki- ja johtolinjojen rakennus- ja saneeraustyöt

10.1 Rakennuksen ulkopuoliset tontilla olevat vesi- ja viemärijärjestelmät

As Oy Pirkkalaan Pereen Lobelia	2017 • 500 000 €	✓
As Oy Tampereen Niemenrannan Ruislintu	2016 • 230 000 €	✓
As Oy Tampereen Charmi	2018 • 200 000 €	✓

Nokian Raskaat Renkaat, rakennuslaajennus	2019 • 300 000 €	✓
Lamminpään hautausmaan laajennuksen salaojitus	2018 • 80 000 €	✓
UPM Raflatac raskaanliikenteenliittymä	2018 • 300 000 €	✓
Huurretie 13 - Piha-alueen viemärointi- ja asfaltointimuutokset sekä pilaantuneen maan kunnostus	2021 • 1 000 000 €	✓

10.2 Vesi- ja viemärijohtolinjat

Suvitien vesiosuuskunta, Vesijohto- ja viemäriverkoston rakentaminen	2017 • 210 000 €	✓
Sarankulmankadun jalankulku - ja polkupyörätie Nuolialantiestä 300 metriä etelään ja Sarankulmankadun alitus betoniviemärillä	2019 • 250 000 €	✓
Eteläntien asemakaava-alueen kunnallistekniikan ja katujen rakentaminen	2020 • 230 000 €	✓
Nokiantien kevyenliikenteenväylän parantaminen ja vesijohdon saneeraus	2021 • 430 000 €	✓
Uudenkylän asemakaava-alueen jatkorakentamisen rakennusurakka	2022 • 640 000 €	✓

10.7 Kaapeloinnit

Essity piha-alueen muutos	2018 • 200 000 €	✓
DB Schenker Tampereen terminaalin pihamuutokset	2018 • 330 000 €	✓
Urho Kekkosen Kuntoinstituuttisäätöön pysäköintialue	2017 • 100 000 €	✓
UPM Raflatac raskaanliikenteenliittymä	2018 • 300 000 €	✓

11

Putkilinjojen ja johtoverkkojen pääurakointi

11 Putkilinjojen ja johtoverkkojen pääurakointi

Suvitien vesiosuuskunta, Vesijohto- ja viemäriverkoston rakentaminen	2017 • 210 000 €	✓
Kanervalahdenkujan infran rakentaminen	2019 • 220 000 €	✓
Sarankulmankadun jalankulku - ja polkupyörätie Nuolialantiestä 300 metriä etelään ja Sarankulmankadun alitus betoniviemärillä	2019 • 250 000 €	✓
Pihtisulunkadun ja tehtaan pääportin muutostyöt	2020 • 510 000 €	✓
Eteläntien asemakaava-alueen kunnallistekniikan ja katujen rakentaminen	2020 • 230 000 €	✓
Louhostien ja hyötyjätekentän vesihuoltolinjat	2020 • 210 000 €	✓
Nokiantien kevyenliikenteenväylän parantaminen ja vesijohdon saneeraus	2021 • 430 000 €	✓
Ryödintie-Torkontie rakentaminen	2021 • 440 000 €	✓
Uudenkylän asemakaava-alueen jatkorakentamisen rakennusurakka	2022 • 640 000 €	✓
Kolunkadun rakennusurakka 2022	2022 • 330 000 €	✓

13

Maarakennustyöt

13.1 Maanleikkaus ja -kaivu sekä pengerrys

As Oy Pirkkalaan Pereen Lobelia	2017 • 500 000 €	✓
As Oy Tampereen Niemenrannan Ruislintu	2016 • 230 000 €	✓
Essity piha-alueen muutos	2018 • 200 000 €	✓
As Oy Tampereen Charmi	2018 • 200 000 €	✓
DB Schenker Tampereen terminaalin pihamuutokset	2018 • 330 000 €	✓
Nokian Raskaat Renkaat, rakennuslaajennus	2019 • 300 000 €	✓
Asuntilantien linja-autopysäkit	2017 • 50 000 €	✓
UPM Raflatac raskaanliikenteenliittymä	2018 • 300 000 €	✓
Mt 13791 Pinsiöntien parantaminen	2017 • 200 000 €	✓
koy vehmaantie 12 teollisuushalli	2016 • 100 000 €	✓
Pihtisulunkadun ja tehtaan pääportin muutostyöt	2020 • 510 000 €	✓
Eteläntien asemakaava-alueen kunnallistekniikan ja katujen rakentaminen	2020 • 230 000 €	✓
Louhostien ja hyötyjätekentän vesihuoltolinjat	2020 • 210 000 €	✓
Vaitinaron uppopuiden poisto- ja suojaverhourakka	2021 • 1 640 000 €	✓
Nokiantien kevyenliikenteenväylän parantaminen ja vesijohdon saneeraus	2021 • 430 000 €	✓
Ryödintie-Torkontie rakentaminen	2021 • 440 000 €	✓
Huurretie 13 - Piha-alueen viemärointi- ja asfaltointimuutokset sekä pilaantuneen maan kunnostus	2021 • 1 000 000 €	✓
Ahvenpolun perusparannus	2020 • 90 000 €	✓
Pajuojantien rakentaminen	2021 • 40 000 €	✓
Uudenkylän asemakaava-alueen jatkorakentamisen rakennusurakka	2022 • 640 000 €	✓
Lahdensivunkadun hulevesiverkoston rakentaminen	2022 • 170 000 €	✓
Köyvärintien rakentaminen	2022 • 240 000 €	✓
Ylöjärven Mannin alueen hulevesien hallintaan liittyvät työt, aluesuunnitelman 1. osan rakentaminen	2021 • 200 000 €	✓
Ylöjärven Mannin alueen hulevesien hallintaan liittyvät työt, aluesuunnitelman 2. osan rakentaminen	2022 • 200 000 €	✓
Hulevesi- ja kadunrakennusurakka 2022	2022 • 580 000 €	✓
Kolunkadun rakennusurakka 2022	2022 • 330 000 €	✓
PIRELY pienet parantamistoimenpiteet KU, 2021	2022 • 720 000 €	✓
13.1.1 Maarakennustyöt - Erilliset pengerrystyöt		
As Oy Pirkkalaan Pereen Lobelia	2017 • 500 000 €	✓
koy vehmaantie 12 teollisuushalli	2016 • 100 000 €	✓
laskeutusallas	2017 • 50 000 €	✓

13.3 Kiinteistöjen alue- ja pihatyöt

As Oy Pirkkalaan Pereen Lobelia	2017 • 500 000 €	✓
Essity piha-alueen muutos	2018 • 200 000 €	✓
As Oy Tampereen Charmi	2018 • 200 000 €	✓
DB Schenker Tampereen terminaalin pihamuutokset	2018 • 330 000 €	✓
Urho Kekkosen Kuntoinstituuttisäätiön pysäköintialue	2017 • 100 000 €	✓
UPM Raflatac raskaanliikenteenliittymä	2018 • 300 000 €	✓
Huurretie 13 - Piha-alueen viemärinti- ja asfaltointimuutokset sekä pilaantuneen maan kunnostus	2021 • 1 000 000 €	✓

15 Viher- ja ympäristörakentaminen

15.1 Kasvillisuusrakennetyöt

As Oy Pirkkalaan Pereen Lobelia	2017 • 500 000 €	✓
Ryödintie-Torkontie rakentaminen	2021 • 440 000 €	✓
Pajuojantien rakentaminen	2021 • 40 000 €	✓

18 Ympäristönsuojelliset rakenteet (rakentaminen)

18.2 Tulva- ja vesiensuojelutyöt

As Oy Pirkkalaan Pereen Lobelia	2017 • 500 000 €	✓
As Oy Tampereen Charmi	2018 • 200 000 €	✓

26 Väylien ja alueiden kunnossapitotyöt

26.1 Taajama-alueiden ja kiinteistöjen hoito- ja ylläpitotyöt

lielahti/ylöjärvi kauppakeskusten pihat	2018 • 900 000 €	✓
lielahti/ylöjärvi kauppakeskusten pihat	2018 • 200 000 €	✓

26.2.1 Väylien ja alueiden kunnossapitotyöt - Talvikunnossapitotyöt

ely-tampere	2018 • 277 000 €	✓
ely-tampere	2017 • 2 600 000 €	✓
kalkun alueurakka	2018 • 600 000 €	✓

26.2.2 Väylien ja alueiden kunnossapitotyöt - Kesäkunnossapitotyöt

ely-tampere	2018 • 245 000 €	✓
ely-tampere	2017 • 1 600 000 €	✓
ely-tampere	2018 • 100 000 €	✓

27 Hoito- ja ylläpitotöiden pääurakointi

27.1 Tiet

maanteiden hoitourakka parkano 2020-2025	2020 • 8 900 000 €	✓
maanteiden hoitourakka virrat 2020-2025	2020 • 8 200 000 €	✓
maanteiden hoitourakka Orivesi 2021-2026	2021 • 11 000 000 €	✓

27.2 Taajama-alueet ja kadut

tasanteen alueurakka	2018 • 650 000 €	✓
lempäälän kunta	2018 • 410 000 €	✓
puhtaanapito-urakka	2018 • 210 000 €	✓
tasanteen alueurakka 2021-2026	2021 • 2 000 000 €	✓
puhtaanapito-urakka	2021 • 600 000 €	✓

27.3 Erityisalueet

essity paperitehdas	2018 • 245 000 €	✓
rudus	2018 • 250 000 €	✓
porkka finland	2018 • 300 000 €	✓

28 Muun infrarakentamisen pääurakointi

28 Muun infrarakentamisen pääurakointi

Essity piha-alueen muutos	2018 • 200 000 €	✓
DB Schenker Tampereen terminaalin pihamuutokset	2018 • 330 000 €	✓
UPM Raflatac raskaanliikenteenliittymä	2018 • 300 000 €	✓
Sorateiden parantaminen, Pirkanmaa 2018, KU	2019 • 850 000 €	✓
Vaitinaron oppopuiden poisto- ja suojaverhourakka	2021 • 1 640 000 €	✓
Ylöjärven Mannin alueen hulevesien hallintaan liittyvät työt, aluesuunnitelman 1. osan rakentaminen	2021 • 200 000 €	✓
Ylöjärven Mannin alueen hulevesien hallintaan liittyvät työt, aluesuunnitelman 2. osan rakentaminen	2022 • 200 000 €	✓
PIRELY pienet parantamistoimenpiteet KU, 2021	2022 • 720 000 €	✓

31 Kivi- ja muihin maa-aineksiin liittyvät työt

31.1 Murskaustyöt

murskaustyöt	2018 • 200 000 €	✓
koukkujärvi	2017 • 300 000 €	✓
kolmenkulma hallityömaa	2018 • 100 000 €	✓

Murskaustyöt	2019 • 200 000 €	✓
31.2 Kivi- ja maa-ainestoimitukset		
murskeiden toimitus	2018 • 150 000 €	✓
hämeenkyrön kunta	2018 • 20 000 €	✓
iss tampere	2018 • 60 000 €	✓

MYÖNNETYT SERTIFIKAATIT

BUREAU VERITAS

ISO 9001

TALOUSTIEDOT

Saatavilla olleet tilinpäätöstiedot on katselmoitu RALA-pätevyyden uusinnan yhteydessä.

Tilikausi	1.1.2021–31.12.2021	1.1.2020–31.12.2020	1.1.2019–31.12.2019
Tilinpäätös	Valmis	Valmis	Valmis
Tilikaudella toimintaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Tuloslaskelma			
Liikevaihto	15 095 000 €	12 298 000 €	11 160 000 €
Bruttotulos	5 995 000 €	5 359 000 €	5 990 000 €
Maksetut palkat	2 964 000 €	2 508 000 €	3 190 000 €
Henkilöstökulut	3 600 000 €	3 031 000 €	3 890 000 €
Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja	105 000 €	137 000 €	120 000 €
Tase			
Taseen loppusumma	7 722 000 €	8 326 000 €	8 540 000 €
Maksuvalmius (Quick Ratio)	0,60	0,60	0,40
Omavaraisuusaste	22 %	21 %	21 %
Oma pääoma	–	–	–
Tilintarkastus	Tehty	Ei tehty	Tehty

HENKILÖSTÖTIEDOT

Tilikausi	1.1.2021–31.12.2021	1.1.2020–31.12.2020	1.1.2019–31.12.2019
Toimihenkilöiden lukumäärä	–	12	10
Vastuullisten toimihenkilöiden lukumäärä	–	8	5

Työntekijöiden lukumäärä	75	62	70
Tapaturmien lukumäärä	–	–	–

VASTUUVAKUUTUSTIEDOT

Myöntäjä: Pohjola Vakuutus Oy

Voimassa: 1.12.2022–31.12.2023

Vakuutussumma: 1 000 000 €

Toimialat: Tieliikenteen tavarankuljetus, ulkotilojen hoito ja auraus, puun korjuu, soran ja hiekan otto, rakennuspaikan valmistelutyöt, nostokonepalvelut, kiinteistön hoito, säiliöautoliikenne, jätehuolto, hinauspalvelu, muuttokuljetukset, jätepaperin-lasin yms. keräily, maantie- ja ulkoilualueiden sekä venesatamien yms. huolehtiminen, linja-autoliikenne, lokakaivojen tyhjennys, ja lokakuljetus, lastinkäsittely, puunkaato ja teiden rakentaminen. Vastuuvakuutus kattaa Tampereen Autokuljetus Oy:n kanssa sopimussuhteessa olevat osakasautoilijat ja tämän lisäksi Tampereen Autokuljetus Oy:n kautta toimivat liikennöitsijät, joiden laskutus tapahtuu Tampereen Autokuljetus Oy:n kautta.

Myöntäjä: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia

Voimassa: 1.1.2023–31.12.2023

Vakuutussumma: 1 000 000 €

Toimialat: Maa-, tie- ja vesirakentaminen; Ulkotilojen hoito (kiinteistöhuoltotoimistojen)

LISÄTIETOJA TALOUDESTA

Ei merkintöjä.

Tampereen Infra

TURVALLISUUSASIAKIRJA

2023 – 2026

SATAMIEN, MATONPESUPAIKKOJEN JA VESIAIHEIDEN KUNNOSSAPITOURAKKA

Sisällys

1.	YLEISTÄ	3
1.1	Turvallisuusasiakirjan tarkoitus	3
1.2	Päätoteuttaja	3
1.3	Töiden yhteensovitus	3
1.4	Yhdyshenkilöt	4
2.	Urakan turvallisuusperiaatteet	4
2.1	Yleistä	4
2.2	Turvallisuusasioiden dokumentointi	4
2.3	Turvallisuussuunnittelu ja -seuranta	4
2.4	Tilajan valvontaoikeudet	5
2.5	Määräykset ja ohjeet liikenneturvallisuudesta	5
3.	TYÖALUE JA SEN OLOSUHTEET	5
3.1	Urakka-alue	5
3.1.1	Ympäristö, rakenteet, laitteet ja johdot	6
3.1.2	Liikenne	6
3.2	Sääolot	6
4.	VAARAA AIHEUTTAVAT TYÖT	6
4.1	Kuvaus tehtävistä töistä	6
4.2	Kohteen tyypilliset turvallisuusriskit	6
4.3	Sähkötyöt	7
4.4	Sukellustyöt	7
5.	RAKENNUSTYÖN SUORITUSVAATIMUKSIA	7
5.1	Yleistä työn suorituksesta	7
5.2	Työnjohdon pätevyys	7
5.3	Työalueet	7
5.4	Henkilösuojaimet	8
5.5	Rakennustyövälineet, koneet ja laitteet	8
5.6	Terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet ja materiaalit	8
5.7	Melua aiheuttavat työt	8
6.	YMPÄRISTÖN SUOJAUS	8
6.1	Työalueiden suojaaminen	8
6.2	Ympäristön puhtaanapito	8

1. YLEISTÄ

1.1 Turvallisuusasiakirjan tarkoitus

Tämä turvallisuusasiakirja on rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 205/2009 mukainen rakennustyön suunnittelua ja valmistelua, rakennustyön toteuttamista ja kunnossapitoa varten laadittu asiakirja.

Asiakirjan tarkoituksena on antaa satamien ja matonpesupaikkojen vesiaiheisten töiden kunnossapitourakan ominaisuuksista ja luonteesta aiheutuvat ja sen toteuttamiseen liittyvät tarpeelliset turvallisuustiedot. Tämä asiakirja on urakkaohjelman liite ja se täydentää muiden asiakirjojen työsuoritusta koskevia määräyksiä.

Jokaisen työmaalla toimivan urakoitsijan ja itsenäisen työsuorittajan on noudatettava tilaajan laatimaa turvallisuusasiakirjaa ja siinä esitettyjä turvallisuusmääräyksiä ja muita velvoitteita. Urakoitsijan tulee ottaa huomioon tämän turvallisuusasiakirjan tiedot urakkahintaa laskiessaan ja urakoitsijan turvallisuussuunnitelmaa laatiessaan.

Tilaajalla on oikeus antaa myöhemminkin urakkaa koskevia tarkempia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita.

1.2 Päätoteuttaja

Urakoitsija toimii tässä urakassa pääurakoitsijana ja lainsäädännön tarkoittamana päätoteuttajana ja vastaa päätoteuttajan velvollisuuksista tässä urakassa. Päätoteuttajan tulee huolehtia työnantajia velvoittavan riskikartoituksen tekemisestä, työntekijöiden perehdyttämisestä ja lakisääteisten tarkastusten suorittamisesta.

Tilaajalle ei siirry tämän turvallisuusasiakirjan perusteella mitään päätoteuttajan tätä urakkaa koskevia velvoitteita.

1.3 Töiden yhteensovitus

Urakkakohteessa urakka-aikana samanaikaisesti muiden urakoitsijoiden, tilaajan tai kolmansien osapuolten toimesta tehtävät työt on esitetty urakkaohjelman kohdissa 3 "Urakoitsijan suoritusvelvollisuus" ja 4 "Tilaajan suoritusvelvollisuus". Urakkasuhteet on esitetty urakkaohjelman kohdassa 2 "Urakkamuoto ja suoritusvastuun laajuus".

1.4 Yhdyshenkilöt

Työmaan turvallisuudesta vastaavista henkilöistä sekä tilaajan turvallisuusasioista vastaavista henkilöistä pidetään työmaakokouksissa ajan tasalla olevaa luetteloa. Yhdyshenkilöluetteloon merkitään kaikkien työmaalla toimivien urakoitsijoiden ja kolmansien osapuolten turvallisuudesta vastaavat henkilöt.

2. Urakan turvallisuusperiaatteet

2.1 Yleistä

Urakan sopimuskatselmuksessa käydään läpi turvallisuusasiakirjan tiedot ja urakan turvallisuuden kannalta muut oleelliset seikat. Urakoitsijan (pää toteuttajan) velvollisuus on huolehtia näiden turvallisuusasioiden tiedottamisesta ja varmistamisesta myös aliurakoitsijoidensa ja itsenäisten työnsuorittajiensa osalta.

Tilaajalla on oikeus antaa myöhemminkin urakkaa koskevia tarkempia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita.

2.2 Turvallisuusasioiden dokumentointi

Pää toteuttajaksi valittu urakoitsija ylläpitää työturvallisuusmääräysten mukaisia tiedostoja urakkaan liittyvistä turvallisuusdokumenteista, mm. vaarallisiksi luokiteltujen töiden suunnitelmista, tarkastuksista, kokouksista ja perehdyttämisistä. Urakoitsijan on dokumentoitava lisäksi hankkeella sattuneet liikennevahingot ja työtapaturmat sekä kaikki vaaratilanteet.

Tilaajalla on oikeus saada nähtäväkseen urakkaan liittyvät turvallisuusdokumentit.

2.3 Turvallisuussuunnittelu ja -seuranta

Urakoitsija laatii koko urakkaa koskevan turvallisuussuunnitelman osana tarjousasiakirjoihin kuuluvaa toiminta- ja laatusuunnitelmaa.

Urakan turvallisuussuunnittelussa tarvittavat lähtötiedot käyvät ilmi pääasiassa suunnitelma-asiakirjoista ja muusta tarjouspyyntöaineistosta.

Urakoitsijaksi valittu tarjoaja laatii tarkentavan laatusuunnitelman sopimuskatselmukseen mennessä.

Urakoitsijan laatimat muut työturvallisuusmääräyksissä mainitut suunnitelmat on saatettava urakan valvojalle tiedoksi. Urakan valvojalla on oikeus esittää muutosvaatimuksia suunnitelmien sisältöön.

Urakoitsijan on varmistettava urakassa käytettävien koneiden ja laitteiden kunto sekä soveltuvuus kulloinkin kyseessä oleviin käyttötarkoituksiin.

Urakoitsijan on tehtävä koneille, laitteille, teline- ja nostokalustolle sekä nostoapuvälineille lakisääteiset vastaanotto- ja käyttöönottotarkastukset.

Urakoitsijan on huolehdittava myös jatkuvasta turvallisuusseurannasta ja -valvonnasta niin, että mm. työmenetelmien, -ympäristön, liikennejärjestelyjen, työkoneiden ja -laitteiden turvallisuudesta voidaan olla varmoja koko urakan ajan.

Päätoteuttajan (pääurakoitsijan) on huolehdittava periaatteista, joilla varmistetaan kaikkien urakan tehtävissä (pääurakoitsijan omien, sivu- ja aliurakoitsijoiden sekä itsenäisten työsuorittajien) työskentelevien työntekijöiden tunnistettavuus työkohteessa työskennellessään (esim. RTK / kulkulupa).

2.4 Tilaajan valvontaoikeudet

Tilaajan nimeämällä edustajilla, kuten urakan valvojalla ja liikenneturvallisuusasiantuntijoilla on oikeus milloin tahansa pitää turvallisuuteen liittyviä tarkastuksia ja katselmuksia niissä työkohteissa, joissa tehdään urakkaan kuuluvia töitä.

Tilaajan edustajalla on oikeus asettaa määräaika liikenne- tai työturvallisuutta vaarantavien laiminlyöntien korjaamiseksi. Jos laiminlyöntiä ei korjata annetussa määräajassa, tilaaja voi keskeyttää työt ja antaa asian työsuojeluviranomaisten käsiteltäväksi.

Tilaajan edustajan tai liikenteen valvojan esille tuoma liikenneturvallisuutta vaarantava puute on korjattava välittömästi, samoin puute, joka voi aiheuttaa vaaraa tai vakavaa haittaa muille työkohteen vaikutuspiirissä oleville osapuolille.

Liikenteenjärjestelytehtävien ja turvallisuusvelvoitteiden laiminlyöntien seuraamukset on esitetty urakkaohjelman kohdassa 6.3 Tehtäväkohtaiset sanktiot.

2.5 Määräykset ja ohjeet liikenneturvallisuudesta

Tässä urakassa noudatetaan Tampereen kaupungin julkaisuja "Työt katu- ja muilla yleisillä alueilla", "Katuluvan lupaohjeet ja -ehdot", "Työturvallisuus rakennushankkeissa", "Työmaan turvallisuusjohtaminen" ja "työmaan turvallisuusohje", sekä Suomen kuntatekniikan yhdistyksen julkaisua 2013 "Tilapäiset liikennejärjestelyt katualueella".

Tilaajan edustajalla on oikeus antaa soveltamisohjeita ja tulkintoja ohjeisiin liittyvistä asioista.

3. TYÖALUE JA SEN OLOSUHTEET

3.1 Urakka-alue

Työalueet sijaitsevat tarjouspyyntökirjeen liitteissä esitetyissä kartoissa.

3.1.1 Ympäristö, rakenteet, laitteet ja johdot

Työalueella ja sen välittömässä läheisyydessä on erilaisia työtä rajoittavia ja haittaavia liikennemerkkejä, satamalaitteita, veneitä ja laivoja, katuvalaistusta (avojohtolinjoja) sekä puita ja istutuksia.

3.1.2 Liikenne

Matkustajasatamissa, Viikinsaarella, Naistenlahdessa ja Kortelahdessa laiva-vene- ja jalankulkuliikenne on erittäin vilkasta klo 9.00 – 20.00 välisenä aikana kesäkuun alusta elokuun loppuun. Lisäksi muina aikoina on useita yksittäisiä tapahtumia, mitkä aiheuttavat erittäin vilkasta liikennettä. Työt on suunniteltava niin, että ne voidaan suorittaa ruuhka-aikojen ulkopuolella tai työalueet on rajattava tai toteutettava niin, että siitä ei aiheudu vaara muulle liikenteelle tai se ei vaaranna työn toteutusta.

Muissa venesatamissa vene- ja jalankulkuliikenne on vilkasta klo 9.00 – 20.00 välisenä aikana kesäkuun alusta elokuun loppuun. Työt on suunniteltava niin, että siitä ei aiheudu vaara muulle liikenteelle tai se ei vaaranna työn toteutusta.

3.2 Sääolot

Muuttuvat sääolosuhteet tuulisiksi on huomioitava korjaustoimenpiteitä suunniteltaessa.

4. VAARAA AIHEUTTAVAT TYÖT

4.1 Kuvaus tehtävistä töistä

Työalueilla tehtävät työt käsittävät tavanomaisia tarkastus-, korjaus- ja puhtaanapitotöitä sekä ajoittain hankalissa olosuhteissa (paikoissa) toteutettavia korjaustöitä.

4.2 Kohteen tyypilliset turvallisuusriskit

E erityisiä työturvallisuuden kannalta tärkeitä asioita ovat työskentely veden äärellä. Työskentely voi tapahtua lautalta, laiturilta, jään päältä tai veneestä. Veden äärellä työskenneltäessä on pidettävä pelastusliivejä aina päällä ja huolehdittava, että mahdollisesti veden varaan joutunut voidaan välittömästi pelastaa. Korjaustöitä, missä on pienikin riski, joutua veden varaan (esim. laiturin kylkilaudoituksia korjattaessa) ei yksin työskentelyä sallita.

E erityisesti jään päällä työskenneltäessä on aina varmistuttava jään riittävästä kantavuudesta. Riskien ottamista ei sallita lainkaan.

Satama-alueella on sähkölaitteita. Alueella ja laitureilla voi olla sähkökaapeleita.

Urakka-alueella voi olla haitallisia tai vaarallisia aineita tai esineitä (esim. käytettyjä huumeneuloja roska-astioissa). Työskenneltäessä on tarvittaessa pidettävä turvajalkineita ja -käsineitä yms. henkilökohtaisia suojavälineitä.

Työskentelyssä on otettava huomioon vesiliikenne. Tarvittaessa vesiliikennettä on varoitettava hyvin näkyvin varoitusvaloin.

4.3 Sähkötyöt

Urakoitsija vastaa siitä, että purettavat sähköasennukset ovat jännitteettömiä. Sähkökytkennät saa suorittaa ammattitaitoinen asentaja, jolla on ko. asennuksiin tarvittava pätevyys.

4.4 Sukellustyöt

Sukellustöistä on laadittava Valtioneuvoston asetuksen (VNA 1088/2011 rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevydestä ja turvallisuussuunnitelmasta) edellyttämät turvallisuussuunnitelmat.

5. RAKENNUSTYÖN SUORITUSVAATIMUKSIA

5.1 Yleistä työn suorituksesta

Urakoitsijan tulee ennen töiden aloittamista suunnitella eri töiden ja työvaiheiden tekeminen siten, että työt voidaan suorittaa turvallisesti vaaraa aiheuttamatta (Vna 205/09). Ennen työn aloittamista urakoitsijan on selvitettävä rakenteiden ja laitteiden tarkat sijainnit ja suunniteltava ajoreitit, siirrot, kuormaukset ym. siten, että em. varusteet säilyvät vahingoittumattomina.

5.2 Työnjohdon pätevyys

Työnjohdon tulee olla erittäin kokenut alan hoito- ja kunnossapitotöihin perehtynyt.

5.3 Työalueet

Päätoteuttajan on laadittava työsuunnitelma ja esitettävä ne rakennuttajan hyväksyttäväksi.

Toimintasuunnitelmassa on esitettävä käytettävät työkoneet, työkoneiden ominaisuudet ja sopivuus tarkoitettuun työhön, käsityövaiheet, jotta työalueilla työskentelevien työturvallisuus että ulkopuolisten turvallisuus on varmistettu.

Urakoitsijan on huolehdittava, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville, eikä muillekaan työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille.

5.4 Henkilösuojaimet

Päätoteuttaja vastaa, että työmaalla noudatetaan voimassa olevia työntekijöiden suojaamista koskevia asetuksia ja määräyksiä.

Työ on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville. Jos tapaturman tai sairastumisen vaaraa ei voi välttää tai rajoittaa riittävästi teknisillä työolosuhteisiin kohdistuvilla suojelutoimenpiteillä tai työn organisoinnilla.

Kuhunkin työvaiheeseen liittyvien henkilönsuojainten valinnan ja käytön tulee perustua urakoitsijan suorittamaan vaaranarviointiin.

5.5 Rakennustyövälineet, koneet ja laitteet

Työvälineiden ja koneiden sekä muiden rakennusvälineiden tulee olla tarkoituksenmukaisia ja niiden tulee täyttää työturvallisuudelle asetetut vaatimukset. Ne on tarvittaessa varustettava sellaisilla apulaitteilla, ettei käsiteltäville tarvikkeille, valmiille työnosalle tai ympäristölle aiheuteta vahinkoa.

Jokaiselle työmaalle tulevalle työkoneelle ja tekniselle laitteelle tehdään vastaanottotarkastus. Koneille ja laitteille tehdään vastaanottotarkastus ennen kuin ne otetaan käyttöön.

Nostokalustolle ja telineille tehdään käyttöönottotarkastus.

5.6 Terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet ja materiaalit

Vastuu käsittää myös työssä käytettävien aineiden ja materiaalien ympäristönsuojelun huomioonottamisen.

5.7 Melua aiheuttavat työt

Työstä ympäristölle aiheutuvan melun osalta päätoteuttajan on otettava huomioon ja huolehdittava meluntorjuntalain 13 §:n mukaisesta, erityisen häiritsevää melua aiheuttavia tilapäisiä toimintoja koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

6. YMPÄRISTÖN SUOJAUS

6.1 Työalueiden suojaaminen

Työalueiden ym. merkitsemisessä on otettava huomioon työn luonteen edellyttämät vaatimukset ja toteuttamisedellytykset sekä työntekijöiden turvallisuuden kannalta että ympäristön aiheuttamista lähtökohdista.

6.2 Ympäristön puhtaanapito

Työt on järjestettävä siten, että ympäristölle ei aiheudu tarpeettomia likaantumisia aiheuttavia haittavaikutuksia.

Antopäivä: 14.06.2021	Voimaantulopäivä: 01.07.2021	Voimassa: Toistaiseksi
--------------------------	---------------------------------	---------------------------

---

Lainsäädäntö, johon ohje perustuu:
Vesilaki (587/2011), 10 luku 2 §, 5 §, 12 §
Laki Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018), 2 §
Vesiliikennelaki (782/2019), 47 §, 48 §, 49 §

Muutostiedot:
Tämä ohje korvaa 01.06.2020 voimaan tulleen Yleisten kulkuväylien ylläpito-ohjeen TRAFICOM/202998/03.04.01.01/2020

Yleisten kulkuväylien ylläpito

Esipuhe

Tämän ohjeen tarkoituksena on kuvata vesiväylien ja merenkulun turvalaitteiden ylläpitäjän roolia ja vastuita sekä sitä, minkälaisilla toimenpiteillä turvallinen vesiliikenne voidaan väylänpidollisesti saavuttaa.

Ohje on laadittu virkatyönä Liikenne- ja viestintävirastossa.

Sisällysluettelo

1	YLEISTÄ	3
2	VÄYLÄN PERUSTAMINEN JA MERKITSEMINEN	5
2.1	Väylä	5
2.2	Yleinen kulkuväylä	5
2.2.1	Julkinen kulkuväylä	5
2.2.2	Yleinen paikallisväylä	5
2.3	Merenkulun turvalaitteet	7
2.4	Merenmittaukset	7
2.5	Haraukset	8
2.6	Kelluvan turvalaitteen asennusmenettely	8
2.7	Liikenne- ja viestintäviraston väyläpäätös	8
3	VESIVÄYLÄSTÖN LUOKITUKSET	9
3.1	Vesiväyläluokitus	9
3.2	Ylläpitoluokitus (turvalaitteiden toimivuus)	9
4	VÄYLÄNPITÄJÄN VASTUU JA TEHTÄVÄT VESIVÄYLILLÄ	11
5	TURVALAITTEIDEN VIKAILMOITUKSET SEKÄ MERIVAROITUKSET	12
6	VÄYLÄNPITOJA KOSKEVIA SÄÄDÖKSIÄ, MÄÄRÄYKSIÄ JA OHJEITA	12

LIITTEET

Liite 1 Vesiväyläluokitus (perusluokitus)

Liite 2 Ylläpitoluokitus (turvalaitteiden toimivuus)

Liite 3 Kelluvien turvalaitteiden asennustoleranssit

Liite 4 Kunto- ja Sijantiraportti lomake

1 YLEISTÄ

Tämä ohje on laadittu kaikkien yleisten kulkuväylien ja merenkulun turvalaitteiden ylläpito-ohjeeksi Suomen rannikko- ja sisävesiväylillä.

Suomen vesitieverkon pituus on yhteensä n. 20 248 km, joista kauppamerenkulun väyliä on n. 4 100 km ja muun vesiliikenteen väyliä n. 16 000 km.

Väylävirasto huolehtii valtion väylien ylläpidosta. Väyläviraston ylläpitämiä kauppamerenkulun väyliä on yhteensä noin 4 000 km ja muun vesiliikenteen väyliä noin 12 300 km eli yhteensä noin 16 300 km. Väyläviraston ylläpidossa merenkulun turvalaitteita (majakoita, loistoja, viittoja, linjatauluja jne.) on yhteensä noin 25 000 kpl.

Väyläviraston ylläpitämien vesiväylien lisäksi Suomen vesialueilla on noin 3 900 km muiden väylänpitäjien ylläpitämiä vesiväyliä. Näillä on noin 9 000 merenkulun turvalaitetta. Muita ylläpitäjiä voivat olla satamaosakeyhtiöt, kunnat, Ahvenanmaan maakuntahallitus sekä yksittäiset yritykset ja yhdistykset. Yleisten kulkuväylien määrät vuonna 2020 on esitetty taulukossa 1.

		Kauppamerenkulun väylät	Muun vesiliikenteen väylät	Yhteensä
Rannikko	Väylävirasto	3249	5118	8367
	Muut	174	1901	2075
	Yhteensä	3423	7019	10442
Sisävedet	Väylävirasto	754	7195	7949
	Muut	8	1849	1857
	Yhteensä	762	9044	9806
Kaikki	Väylävirasto	4003	12313	16316
	Muut	182	3750	3932
Yhteensä		4185	16063	20248

Taulukko 1. Yleisten kulkuväylien määrät vuonna 2020 (km).

Kansainväliset sopimukset

Vesiväylänpitoa ja merikartoitusta säätelee kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n (International Maritime Organisation) ja järjestön jäsenvaltioiden välinen SOLAS (Safety of Life at Sea) sopimus, jonka Suomi on ratifioinut.

Sopimuksen V luvun sääntö 13 toteaa, että jäsenvaltioiden tulee järjestää merenkulun avuksi turvalaitteita siten kuin liikenteen määrä edellyttää ja riskin taso vaatii. Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden tulee ottaa huomioon kansainväliset suositukset ja ohjeet turvalaittejärjestelmässään. Tiedot kaikista turvalaitteista ja niissä tapahtuvista muutoksista tulee olla kaikkien merenkulkijoiden käytettävissä.

Suomi noudattaa kansainvälisen turvalaittejärjestön IALAn (International Association of Aids to Navigation and Lighthouse Authorities) viitoitusjärjestelmän MBS (Maritime Buoyage System) järjestelmää A.

IMO sopimusvaltiot ovat sitoutuneet järjestämään turvallisen merenkulun edellyttämän merikartoitustiedon keräämisen, käsittelyn, julkaisemisen ja ajantasaisuuden yhteistyössä muiden valtioiden kanssa sekä mahdollisimman yhdenmukaisesti.

Suomi noudattaa kansainvälisen merikartoitusjärjestön IHO:n (International Hydrographic Organisation) julkaisemia standardeja ja ohjeita vesiväylien sekä muiden vesialueiden merenmittauksissa.

Suomen vesiväylänpitoon liittyvä lainsäädäntö

Vesilain (587/2011) 10 luvussa säädetään mm. yleisistä kulkuväylistä, niiden määrittämisestä ja ylläpidosta sekä turvalaitteen asettajan oikeuksista alueen omistajaan nähden.

Vesiliikennelaki (782/2019) säätää mm. merenkulun turvalaitteista ja niiden käytöstä merenkulullisesta turvallisuuskokulmasta.

Laki Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018) säätää Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä, joita ovat mm.:

- edistää liikenteen turvallisuutta ja häiriöttömyyttä
- huolehtii liikenteen sääntely-, lupa-, hyväksyntä-, rekisteri- ja valvonta-tehtävistä
- rajoittaa liikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja
- vastaa merikartoituksen järjestämisestä

Yhtenä Liikenne- ja viestintäviraston vesiväylänpidon sääntelytehtävänä on ohjeistaa vesiväylänpitäjiä. Tämän ohjeen tarkoituksena on kuvata niitä vastuita ja toimenpiteitä, joita väylänpitäjiltä odotetaan.

Liikenne- ja viestintäviraston sääntely-, lupa-, hyväksyntä-, rekisteri- ja valvonta-tehtäviä vesiväyläasioissa ovat:

- Kaikkien vesiväylänpitäjien valvonta

- Väylä- ja turvalaitetietojen sekä turvalaitteiden asettamisen, muuttamisen ja poistamisen hyväksyntä eli ns. väyläpäätökset
- Vesiväylänpitoa koskevien määräysten ja ohjeiden antaminen ja ylläpito
- Vesiväyliä koskevat vesiliikennelain mukaiset kielto- ja rajoituspäätökset
- Vesialueelle rakentamista koskeva vesiliikenteen toimintaedellytysten turvaaminen (rakentamista koskeva viranomaisyhteistyö ja lausunnot esim. vesilupahakemuksiin koskien mm. vesialueelle asetettavia kaapeleita ja ilmajohtoja, vesistösiltojen alikulkukorkeuksia, laitureita, tuulivoimaloita, kalankasvatusalaita yms.).

2 VÄYLÄN PERUSTAMINEN JA MERKITSEMINEEN

2.1 Väylä

Väylä on päätepisteittensä välille maastoon ja kartalle merkitty yhtenäinen kulureitti vesialueella.

2.2 Yleinen kulkuväylä

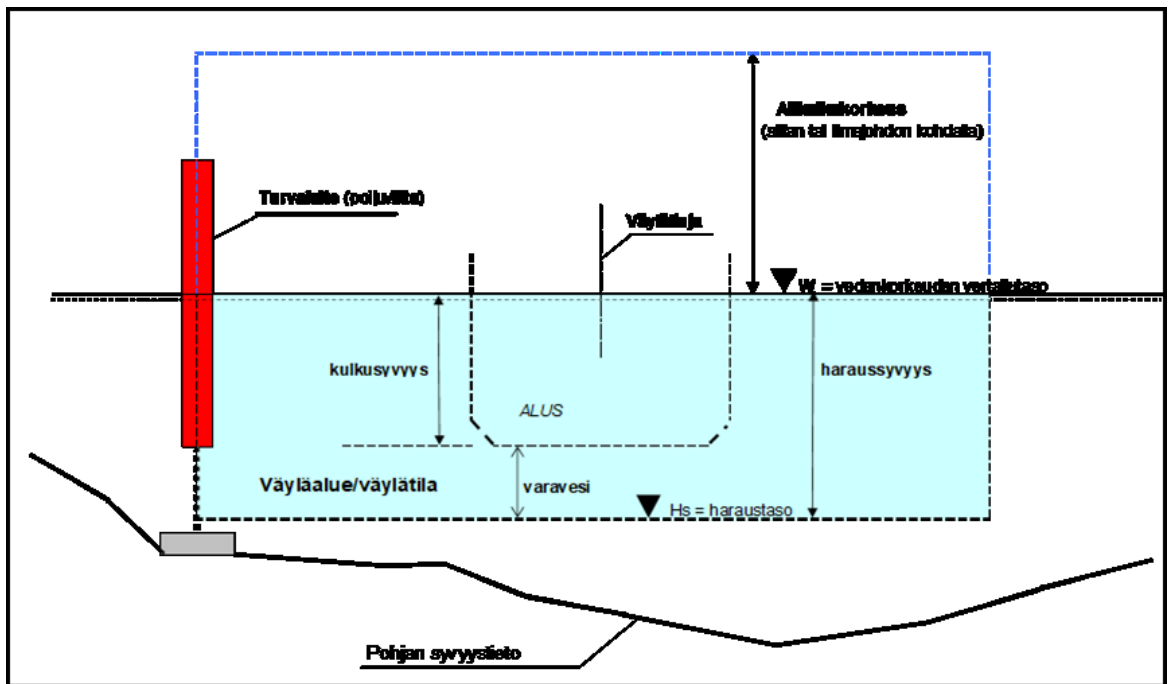
Vesilain (587/2011) mukaan yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan vesistössä tai messä olevaa väylää, joka on lain säännösten mukaan määrätty julkiseksi kulkuväyläksi tai yleiseksi paikallisväyläksi. Muut kulkuväylät ovat yksityisiä. Yleinen kulkuväylä merkitään Liikenne- ja viestintäviraston julkaisemaan merikarttaan.

2.2.1 Julkinen kulkuväylä

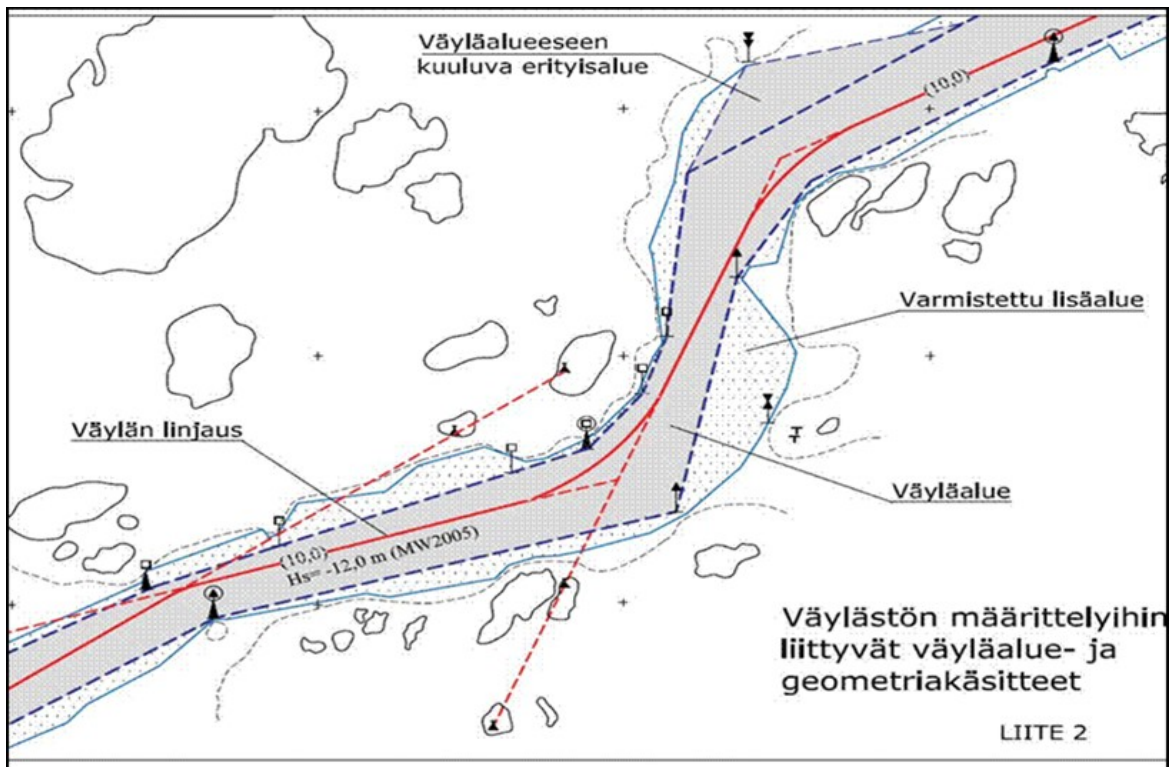
Aluehallintovirasto (AVI) voi Väyläviraston hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Päätöksessä määrätään mm. väylän sijainti. Käytännössä kaikki Väyläviraston ylläpitämät väylät ovat julkisia kulkuväyliä. Väylävirasto päättää julkisen väylän käyttöönotosta, mutta se edellyttää lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston väyläpäätöksen.

2.2.2 Yleinen paikallisväylä

Aluehallintovirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Yleisenä veneliikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä. Päätöksessä määrätään mm. väylän sijainti ja ulottuvuudet (väyläalue, ks. kuvat 1 ja 2).

Kuva 1. Väyläpoikkileikkaus, periaatepiirros

Kuva 2. Väyläalue- ja geometriakäsitteet

Muiden kuin Väyläviraston ylläpitämät yleiset väylät ovat yleisiä paikallisväyliä. Väylänpitäjän tulee hakea Aluehallintovirastolta väylän määräämistä yleiseksi paikallisväyläksi. Aluehallintovirasto päättää yleisen paikallisväylän käyttöönotosta. Liikenne- ja viestintäviraston väyläpäätöksellä vahvistetaan lisäksi väylä ja sen turvalaitteet.

2.3 Merenkulun turvalaitteet

Yleisen kulkuväylän ylläpitäjä saa asettaa toisen vesialueelle reuna- ja tutkamerkejä, kelluvia turvalaitteita, kuten poijuja ja viittoja sekä muita näihin verrattavia, vaikutuksiltaan vähäisiä laitteita (Vesilaki (VL) 10 luku 5 §).

Muiden kuin em. veteen tulevien turvalaitteiden sekä kaikkien maalle tulevien turvalaitteiden asettamiseen tarvitaan alueen omistajan suostumus. Jos asiasta ei ole sovittu alueen omistajan kanssa, vesilain mukainen lupaviranomainen voi hakeuksesta antaa luvan merenkulun turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle. Sama koskee myös turvalaitteiden näkymistä haittaavien esteiden poistamista (VL 10 luku 5 §).

Vesilain soveltamisesta vesiväylähankkeissa kerrotaan tarkemmin Väyläviraston julkaisussa "Vesilaki väylähankkeissa" (Liikenneviraston ohjeita 12/2013).

Vesiliikennelain (782/2019) mukaan virallisia merenkulun turvalaitteita ei saa rakentaa, asettaa tai ylläpitää ilman Liikenne- ja viestintäviraston lupaa. Luvan tarkoituksena on varmistaa, että turvalaitteet ovat turvalaitteita koskevien määräysten mukaisia ja muutenkin (mm. sijainniltaan) merenkulullisesti asianmukaisia. Lain tarkoittaman luvan myöntäminen tapahtuu käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tekemän väyläpäätöksen yhteydessä (kohta 2.7).

Yleisten kulkuväylien merkitsemisestä on annettu Liikenne- ja viestintäviraston määräys "Viitoitusjärjestelmä ja merenkulun turvalaitteet". Määräyksestä selviää vesiväylien merkitsemisessä käytettävä viitoitusjärjestelmä, turvalaitetyypit sekä turvalaitteissa käytettävät päivämerkki- ja valotunnukset.

Liikenne- ja viestintävirasto on lisäksi antanut ohjeen yksityisten kulkuväylien merkitsemisestä. Ohjeessa on esitetty merkkityypit, joita voidaan käyttää yksityisten väylien merkitsemisessä. Yksityisiä väyliä ei lueta yleisiksi kulkuväyliksi, eikä niillä siten ole lain määrittelemiä oikeuksia vesialueeseen. Yksityisen väylän ylläpitäjällä ei ole myöskään samanlaisia oikeuksia turvalaitteen asettamiseen kuin yleisen väylän ylläpitäjällä. Yksityisen väylän ylläpitäjällä ei ole väyläpidollisia vastuita. Yksityisiä väyliä ja niiden turvalaitteita ei merkitä virallisille merikartoille.

2.4 Merenmittaukset

Liikenne ja viestintävirasto on julkaissut ohjeen yleisten kulkuväylien turvallisuuden varmistamiseksi tehtäville merenmittauksille.

Ohjeen mukaisesti suoritettujen merenmittausten katsotaan täyttävän kansainvälisen merikartoitusjärjestön IHO:n (International Hydrographic Organization) voimassa olevan merenmittausstandardin S-44 sekä sen soveltamisesta annetun Suomen kansallisen ohjeen FIS44/2021 tarkkuus- ja laatuvaatimukset.

Väyliä vesisyvyyden varmistamisen käytettävien merenmittausten laatuvaatimusten mukaisuus sekä ajantasaisuus ovat merenkulun turvallisuuden varmistamisessa keskeisiä tekijöitä. Laatuvaatimusten mukaisia merenmittausaineistoja voidaan myös hyödyntää merikarttatietojen ajantasaistamisessa, jolloin ne palvelevat myös loppuasiakasta, eli merenkulkijaa.

Merenmittausten ajantasaisuutta arvioidaan merenkulun turvallisuuden kannalta. Väylä-alueilla joissa alusten käyttämä kölivara on vähäinen, on turvallisuuden varmistamiseksi tehtävä merenmittauksia useammin kuin syvemmillä väylän osilla. Ajantasaisuutta arvioitaessa huomioidaan paikalliset olosuhteet, jotka todennäköisesti heikentävät merenmittaustietojen luotettavuutta. Mitatun tiedon luotettavuutta ja ajantasaisuutta heikentää mm. potkurivirrat, virtaukset, kaivettujen penkkojen sortumat ja vesirakenteiden vauriot.

Väylänpitäjän on arvioitava väylätietojen ajantasaisuustarvetta huomioiden väylän olosuhteet. Kohtuullisen ajantasaisuuden varmistamiseksi mittaustietojen ei tulisi olla yli 10 vuotta vanhempia väylä-alueilla, joissa kölivara on vähäinen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi perustelluista syistä edellyttää väylän tai sen osan uudelleenmittausta.

2.5 Varmistusharaukset

Haraustoissa tulee käyttää henkilöitä, joille Väylävirasto on myöntänyt harausvaltuudet ja harauskalustoa, jonka Väylävirasto on hyväksynyt. Vanhat Liikenneviraston myöntämät harausvaltuudet ja harauskaluston hyväksynnät ovat voimassa niissä mainitun määräajan loppuun. Liikenne- ja viestintävirasto voi edellyttää uusien harausten suorittamista, mikäli väyläesityksissä annetut tiedot eivät täyty.

Harausvaltuuksia ja harauskaluston hyväksymistä on käsitelty tarkemmin Liikenneviraston ohjeessa **"Tankoharauksen** harausvaltuuksien myöntäminen ja harauskaluston hyväksyminen" (Liikenneviraston ohjeita 22/2014).

2.6 Kelluvan turvalaitteen asennusmenettely

Väyliin liittyvä kelluva turvalaite asennetaan aina väyläalueelle. Se ei saa missään olosuhteissa olla väylän ulkopuolella. Siksi se asennetaan turvalaitteen liikkumavaran verran väylän puolelle. Näin todellinen asennuspaikka eroaa turvalaitteen virallisesta paikasta, joka on väylän reunalinjalla. Eroa kutsutaan asennustoleranssiksi, jolla tarkoitetaan sitä sallittua poikkeamaa, joka on virallisen sijainnin ja todellisen sijainnin välillä. Asennustoleranssit on esitetty liitteessä 3. Tarkempia ohjeita **kelluvan turvalaitteen asennuksesta on esitetty ohjeessa "Pojujen ja viittojen asennuksen tuotevaatimukset"** (Liikenneviraston ohjeita 17/2017).

2.7 Liikenne- ja viestintäviraston väyläpäätös

Väyliä ja turvalaitteiden ja niitä koskevien muutosten hyväksyminen tapahtuu Liikenne- ja viestintäviraston tekemällä väyläpäätöksellä. Väyläpäätöksellä vahvistetaan yleinen kulkuväylä sekä väylä- ja turvalaite tiedot.

Väyläpäätökseen liittyvät menettelyt ja väyläpäättösasiakirjojen tietosisältö on ohjeistettu Liikenne- ja viestintäviraston ohjeessa "Väyläpäättösten valmistelu ja käsittely".

Uusien ja muutettujen väylä- ja turvalaitetietojen tarkastus tapahtuu väyläpäättösten yhteydessä. Väylä- ja turvalaitetietojen sisältö- ja tarkkuusvaatimukset (laatu-kriteerit) koskevat kaikkien väylänpitäjien ylläpitämiä, virallisille merikartoille merkittyjä väyliä. Väylänpitäjä vastaa tiedoista ja niiden oikeellisuudesta.

Perustiedot kaikista yleisistä väylistä ja turvalaitteista ylläpidetään Väyläviraston väylätietojen hallintajärjestelmässä.

Silloin kun kyse on uusien kiinteiden turvalaitteiden rakentamisesta tai muuten merkittävästä määrästä turvalaitteita, on väylänpitäjän suositeltavaa varmistaa väylän merkintäsuunnitelman toteutuskelpoisuus Liikenne- ja viestintävirastolta erikseen jo ennen rakentamista ja väyläesityksen tekemistä, jotta mahdolliset Liikenne- ja viestintäviraston esittämät muutostarpeet suunniteltuun merkintään ehditään ottaa huomioon riittävän ajoissa ennen toteutusvaihetta.

Väyläpäättöksen perusteella väylät ja turvalaitteet ja niitä koskevat muutokset voidaan esittää merikartoilla ja muissa navigointijulkaisuissa (sähköisissä ja painetuissa).

3 VESIVÄYLÄSTÖN LUOKITUKSET

3.1 Vesiväyläluokitus (Perusluokitus)

Kaikki yleiset kulkuväylät on luokiteltu vesiväyläluokituksen mukaisesti väyläluokkiin VL1–VL6. Väyläluokka määrittelee liikenteen merkittävyyttä ja tätä kautta väylänhoidollista tärkeyttä. Näistä kauppamerenkulun väyliin kuuluvat väyläluokat VL1 ja VL2. Muihin vesiliikenteen väyliin (matalaväylät) kuuluvat väyläluokat VL3–VL6. Vesiväyläluokitus (perusluokitus) on esitetty liitteessä 1.

3.2 Ylläpitoluokitus (Turvalaitteiden toimivuusluokitus)

Merenkulun turvalaitteiden toimivuuden arvioinnissa sovelletaan kansainvälisen turvalaittejärjestön IALAn (International Association of Aids to Navigation and Light-house Authorities) suositusta "**Categorisation and Availability Objectives for Short Range Aids to Navigation**", (R0130) ja siihen liittyvää ohjetta "**Availability and Reliability of Aids to Navigation – Theory and Examples**", (Guideline 1035).

Turvalaitteiden toimivuuden tulee täyttää kolmen vuoden laskentajaksolla seuraavat toimivuusprosentit:

Toimivuusluokka 1	99,8 %	VL 1 valaistut turvalaitteet
Toimivuusluokka 2	99,0 %	VL 1 muut turvalaitteet ja VL 2-6 valaistut turvalaitteet
Toimivuusluokka 3	97,0 %	VL 2-6 muut turvalaitteet

Jokaisen kiinteän turvalaitteen toimivuuden minimivaatimus on kuitenkin 95 %:n toiminta-aika purjehduskausittain. VL 1-6 kelluvilla turvalaitteilla ja VL 3-6 kiinteiden turvalaitteiden näkemäesteiden suhteen toimivuuden minimivaatimus on 90 % purjehduskausittain.

Toimimattomuusajan laskennassa ei huomioida turvalaitteiden peruskorjaustöitä, joista on asianmukaisesti ilmoitettu etukäteen Liikenne- ja viestintävirastolle.

Toimivuusprosentit lasketaan vuosittain vika-aikojen(h) ja toiminta-ajan (h) suhteena (%) koko turvalaitejärjestelmästä väylänpitäjittäin ja toimivuusluokittain. Kunkin turvalaitteen toimimattomuusajat lasketaan toimivuusluokittain yhteen kunkin vuonna tunnin tarkkuudella ja suhteutetaan toimivuusluokittain väylänpitäjän koko turvalaitekannan toiminta-aikaan. Esitettyjen toimivuusprosenttien tulee toteutua kolmen vuoden laskentajaksolla. Yksittäisenä vuotena toimimattomuusprosentti saa siten olla poikkeuksellisesti alhaisempi. Ei ole myöskään merkitystä sillä, kuinka monessa turvalaitteessa on havaittu vuoden aikana vikoja, vaan tarkastellaan toimivuusluokittain vikojen kokonaisuutta ja sen suhdetta väylänpitäjän turvalaitteiden yhteen laskettuun toiminta-aikaan. Kunkin yksittäisen kiinteän turvalaitteen vuosittaisen toimivuuden minimivaatimus on kuitenkin aina vähintään 95 %. Yksittäisillä kelluvilla turvalaitteilla ja väyläluokkien 2-6 kiinteiden turvalaitteiden näkemäesteiden suhteen vuosittaisen toimivuuden minimivaatimus on kuitenkin aina vähintään 90 %.

Esimerkiksi toimivuusluokan 1 toimivuusprosentti 99,8 % sallii kullekin turvalaitteelle keskimäärin 17,5 h toimimattomuusajan vuodessa. Sadalle turvalaitteelle tämä tarkoittaa 1750 tuntia eli lähes 73 päivää. Tämä vastaa 10 turvalaitteen n. yhden viikon korjausaikaa tai 24 turvalaitteen n. 3 vrk korjausaikaa.

Toimimattomuusajan laskennassa VL 2-6 väylillä huomioidaan alueittainen purjehduskausi. Alueittaiset purjehduskaudet on esitetty liitteessä 2. VL 1 väylillä laskenta-aika on koko vuosi.

Väylänpitäjien tulee raportoida kunkin vuoden kaikki turvalaitteiden vika-ajat toimivuusluokittain laskentavuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Traficom laskee kolmen vuoden tarkastelujakson prosentit ja huomauttaa tarvittaessa väylänpitäjiä havaituista laadun alituksista. Ylläpitoluokitus (Turvalaitteiden toimivuusluokitus) on esitetty liitteessä 2.

4 VÄYLÄNPITÄJÄN VASTUU JA TEHTÄVÄT VESI VÄYLI LLÄ

Vesilain mukaan väylänpitäjä on velvollinen pitämään kulkuväylän ja siihen tehdyt laitteet kunnossa. Liikenne- ja viestintävirasto edellyttää, että väylänpitäjät toimivat seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Väylänpitäjä tuntee vastuunsa ja tietää tehtävänsä.
- Väylänpitäjä on määritellyt vastuuorganisaationsa ja -tahonsa
- Väylänpitäjä ylläpitää tietoja väylästä ja turvalaitteista sekä ilmoittaa tiedot Liikenne- ja viestintävirastolle.
- Turvalaitteiden sijainti ja kunto tulee olla tarkastettu keväällä jäiden lähdettyä todennetusti ja tiedot tulee ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle. Tarkastuksissa

havaitut virheet ja puutteet korjataan mahdollisimman nopeasti. Liikenne- ja viestintävirasto edellyttää, että kuntotarkastukset on tehty seuraavien määräaikojen mukaisesti, ellei niistä ole perustellusta syystä aihetta poiketa:

Alue	VL 1–2	VL 3–6
Suomenlahden, Saaristomeren, Ahvenanmaan ja Selkämeren merialueet	15.5.	31.5.
Merenkurkun merialue	15.6.	20.6.
Perämeren merialue	20.6.	30.6.
Vuoksen, Kymijoen ja Kokemäenjoen vesistöalueet	31.5.	30.6.
Oulujoen, Kemijoen, Tornionjoen ja Paasjoen ym. vesistöalueet (Oulujoen vesistö ja sen pohjoispuoliset vesialueet)	-	30.6.

- Väylänpitäjän tulee vuosittain raportoida liitteen 4 mukaisella lomakkeella Liikenne- ja viestintävirastolle, kun turvalaitteet on tarkastettu ja korjattu asianmukaisesti. Ilmoitus tehdään Traficomien verkkosivuilla olevalla lomakkeella tai vastavalla lomakkeella sisältäen samat tiedot, jotka toimitetaan osoitteeseen

vaylatieto@traficom.fi

Raportti tulee olla toimitettuna viimeistään 15.7. Mikäli kaikkia turvalaitteiden tarkastuksia tai vikakorjauksia ei ole tuolloin toteutettu, tulee raporttiin liittää puuttuvien tarkastusten ja vikakorjausten toteutusaikataulu. Raportoinnin yhteydessä on hyvä varmistaa, että vastuuorganisaation tiedot ovat ajantasaiset.

- Mikäli väylällä on havaittu turvalaitevikaa suurempi ongelma, josta johtuen väylällä navigointiin voi aiheutua haittaa tai vaaraa, on tästä ilmoitettava välittömästi Liikenne- ja viestintävirastolle, joka tiedottaa asiasta merenkulkua sekä tekee tarvittaessa tilapäisen väyläpäätöksen väylän poikkeavasta merkitsemisestä tai väylän madaltamisesta, tai päätöksen liikenteen ohjaamisesta, tai väylän sulkemisesta. Väylänpitäjän vastuulla on ongelman poistaminen. Toimenpiteen päättymisestä/valmistumisesta voi olla syytä ilmoittaa tarpeen mukaan erikseen.

- Mikäli väylänpitäjällä on tiedossa, että väylällä tai sen välittömässä läheisyydessä tehdään sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat aiheuttaa vaaraa tai haittaa vesiliikenteelle, on näistä syytä ilmoittaa etukäteen Liikenne- ja viestintävirastolle, vaikka väylänpitäjällä ei vastuuta näistä toimenpiteistä olisikaan. Tällaisia voivat olla mm.

o Kaapeleiden, vesijohtojen ja viemäreiden asennustyöt

o Erilaiset vesirakennustyöt

o Muut poikkeukselliset alusoperaatiot tai muut operaatiot

Vesiliikenteen turvallisuuden kannalta on toivottavaa, että olosuhteiden mukaan kevättarkastus ja talveksi mahdollisesti poistettujen viittojen paikalleen asentaminen tehtäisiin mahdollisimman viipymättä ja hyvissä ajoin jättien lähdettyä ennen vilkkaamman vesiliikennekauden alkamista.

5 TURVALAITTEIDEN VIKAILMOITUKSET SEKÄ MERIVAROITUKSET

Väylänpitäjän tulee aina turvalaitteen vian havaitessaan ilmoittaa asiasta Liikenne- ja viestintävirastolle. Tämän ilmoituksen voi tehdä Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuston kautta, Reimari- järjestelmän kautta tai tekemällä ilmoituksen Turku Radiolle (vikailmoitusnumero 0800 181818). VTS-palvelun tarjoaja vastaa merenkulkijoilta tulleiden alueellisten sekä yksittäisten turvalaitteiden vikojen kirjauksesta tietojärjestelmiin. Vian kirjauksen yhteydessä huomioidaan myös mahdollisen merivaroituksen tekeminen. Merivaroitusjärjestelmän ylläpito kuuluu Liikenne- ja viestintäviraston viranomaistoimintoihin ja toiminta operoidaan Turku Radion kautta.

Turvalaitteiden vioista ilmoittaminen on erityisen tärkeää, sillä ilmoitusten kautta merenkulkijoille saadaan tieto väylän merkinnän puutteista. Ilmoitus myös vähentää osaltaan väylänpitäjän vastuuta vioista ja antaa kohtuullisen toiminta-ajan vikojen korjaamiseen.

Liikenne- ja viestintävirasto on julkaissut erillisen ohjeen vikailmoitusmenettelystä **”Yleisten kulkuväylien turvalaitteiden vikailmoitusmenettely”**.

6 VÄYLÄNPITOJA KOSKEVIA SÄÄDÖKSIÄ, MÄÄRÄYKSIÄ JA OHJEITA

Väylänpitoa koskee Suomen laki ja asetukset. Alla on lueteltu vesiväylänpitoa koskevia merkittävimpiä lakeja, asetuksia, määräyksiä ja ohjeita.

Lait ja asetukset:

- Vesilaki (27.5.2011/587, mm.10. luku) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2011/20110587?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Vesilaki>
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajan-tasa/2011/20110587?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Vattenlag>

- Vesiliikennelaki (19.6.2019/782) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190782#Pidp447624704>

Sovellettavia määräyksiä ja ohjeita:

- Liikenne- ja viestintäviraston määräys **”Viitoitusjärjestelmä ja merenkulun turvalaitteet”**.

- Liikenne- ja viestintäviraston määräys **”Vesiliikennemerkit ja valo-opasteet sekä johtojen ja kaapeleiden merkitseminen”**.

- Liikenne- ja viestintäviraston määräys " Vesiliikenne kanavilla ja avattavien siltojen kautta".
- Liikenne- ja viestintäviraston ohje "Väyläpäästösten valmistelu ja käsittely".
- Liikenne- ja viestintäviraston ohje "Yleisten kulkuväylien turvalaitteiden vikailmoitusmenettely".
- Liikenne- ja viestintäviraston ohje "Yksityisten kulkuväylien merkintä".
- Liikenne- ja viestintäviraston ohje " Ilmajohtojen sekä kaapeleiden ja putkijohtojen asettaminen vesialueella".
- Poijujen ja viittojen asennuksen tuotevaatimukset (Liikenneviraston ohjeita 17/2017)
- Vesilaki väylähankkeissa (Liikenneviraston ohjeita 12/2013)

Liikenne- ja viestintävirasto 14.06.2021

Juha Korsi
Päällikkö

Henrika Björkell-Virta
Ylitarkastaja

LIITE 1

VESI VÄYLÄLUOKITUS (Perusluokitus)

<u>PÄÄLUOKKA</u>			<u>VÄYLÄLUOKKA</u>		
1	Kauppamerenkulun väylät	Ensisijaisesti kauppamerenkulun käyttöön rakennettu ja kauppamerenkulkua varten ylläpidettävä väylä. Kauppamerenkululla tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaista rannikon alusliikennettä, joka maksaa väylämaksuja. Sisävesillä kauppamerenkulun väyläksi luetaan Saimaan syväväylästä.	VL1	Kauppamerenkulun 1-lk väylät (pääväylät)	Valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävät kauppamerenkulun pääväylät, joilla kulkee valtaosa vesiliikenteen tavara-irroista. Liikennöinti mahdollista ympärivuotisesti kaikissa näkyvyysolosuhteissa.
			VL2	Kauppamerenkulun 2-lk väylät	Lähinnä paikallista merkitystä omaava kauppamerenkulun väylä, tai pääväylään liittyvä rinnakkais- tai yhdysväylä.
2	Matalaväylät (Muun vesiliikenteen väylät)	Ensisijaisesti veneliikenteen tai muun hyötyliikenteen kuin kauppamerenkulun käyttöön rakennetut ja ylläpidettävät väylät	VL3	Hyötyliikenteen matalaväylät	Mm. yhteysliikennettä, kalastusaluksia, proomuliikennettä, uittoa ja alueellisesti merkittävää matkustajaliikennettä palvelevat väylät.
			VL4	Veneilyn runkoviälät	Veneilyn pääväylä, joka muodostaa yhtenäisen pidempijaksoisen reitin rannikolla tai sisävesillä kahden alueen välille.
			VL5	Paikallisveneväylät	Paikallinen veneväylä, esim. pistoväylä pääväylältä satamaan tai yhdysväylä kahden muun väylän välillä.
			VL6	Venereitit	Veneilyyn tarkoitettu alemman tason väylä, jonka syvyystiedot ovat suuntaa antavia.

LIITE 2

Ylläpitoluokitus (turvalaitteiden toimivuus)

Toimivuusluokka	Toiminta-aika (% purjehduskaudesta)	Toimivuusluokkaan kuuluvat väylät ja turvalaitteet	Purjehduskausi
1	99,8	VL 1 valaistut turvalaitteet	Koko vuosi
2	99,0	VL 1 ei valaistut turvalaitteet VL 2-6 valaistut turvalaitteet	VL 1 koko vuosi. VL 2-6 1.5.-30.11. Virolahden ja Merikarvian välinen merialue ja Oulujoen vesistön eteläpuoliset järviäalueet. VL 2-6 1.6.-15.11. Merikarvian ja Tornion välinen merialue ja Oulujoen vesistö ja sen pohjoispuoliset järviäalueet. Saimaan kanavalla ja syväväylillä Saimaan kanavan liikennekausi
3	97,0	VL 2-6 ei valaistut turvalaitteet	VL 2-6 1.5.-30.11. Virolahden ja Merikarvian välinen merialue ja Oulujoen vesistön eteläpuoliset järviäalueet. VL 2-6 1.6.-15.11. Merikarvian ja Tornion välinen merialue ja Oulujoen vesistö ja sen pohjoispuoliset järviäalueet. Saimaan kanavalla ja syväväylillä Saimaan kanavan liikennekausi
Minimivaatimus	95,0 90,0	VL 1-6 jokainen yksittäinen kiinteä turvalaite VL 1-6 jokainen yksittäinen kelluva turvalaite ja VL 3-6 kiinteiden turvalaitteiden näkemäesteet	VL 1 kokovuosi VL 2-6 1.5.-30.11. Virolahden ja Merikarvian välinen merialue ja Oulujoen vesistön etelä-puoliset järviäalueet. VL 2-6 1.6.-15.11. Merikarvian ja Tornion välinen merialue ja Oulujoen vesistö ja sen pohjoispuoliset järviäalueet. Saimaan kanavalla ja syväväylillä Saimaan kanavan liikennekausi

LIITE 3

KELLUVIEN TURVALAITTEIDEN ASENNUSTOLERANSSIT

Turvalaitetyyppi	Asennustoleranssit (sallitut enimmäispoikkeamat viralliseen sijaintiin nähden)	Sijaintimittauksen tarkkuusvaatimus
VIITAT	<p><u>Väylän leveyssuunnassa:</u> 5 % etäisyydestä väylälinjaan, kuitenkin aina vähintään 1,0 m tai enintään 10 m (väylälle päin).</p> <p><u>Väylän pituussuunnassa:</u> 10 – 25 m, paikasta riippuen (sisäkaarteessa toleranssialue määräytyy reunalinjan jatkeiden rajaaman alueen mukaan).</p>	1,0 m, kriittiset kapeikot 2,0 m, kapeikot yleensä 2,0 – 3,0 m, avoimet vesi-alueet
<p>POIJUT</p> <p>Jääpoijut (vapaasti kelluvat)</p> <p>Poijuviitat (jännitetysti ankkuroidut)</p>	<p><u>Väylän leveyssuunnassa:</u> Ääriasennon poikkeama virallisesta sijainnista väylälle päin 10 % etäisyydestä väylälinjaan, kuitenkin vähintään 5 m tai enintään 20 m.</p> <p><u>Väylän pituussuunnassa:</u> Ääriasennon poikkeama virallisesta sijainnista enintään 20 – 50 m (sisäkaarteessa toleranssialue määräytyy reunalinjan jatkeiden rajaaman alueen mukaan).</p> <p>Sovelletaan viittojen ohjearvoja</p>	<p>Ankkurointipaikan sijainti, ääriasennon sijainti: 2,0 – 3,0 m</p> <p>Sovelletaan viittojen ohjearvoja</p>

KUNNOSSAPITOLUOKAT, KOHTEET JA TARKASTUKSET

Kunnossapitoluokka	Kohteet	Tarkastukset	
Satamat		1.5.-31.10.	1.11.-30.4.
I	Laukontorin ja Mustalahden matkustajasatamat sekä Tammerkosken vesiturvallisuusvälineet	joka päivä	3 kertaa viikossa
II	Halkoniemen, Perkiönlahden, Santalahden, Naistenlahden, Tasanteen, Kortelahden, Ratinan, Härmälänsaaren, Viinikanlahden, Viikinsaaren, Soutukeskuksen, Uittotunnelin venesatamat, Ratinannokan pelastusvene ja Eteläpuiston laivannostopaikka sekä Viikinsaaren, Rosendalin, Naistenlahden, Koukkuniemen, Härmälänsaaren, Hiedanrannan ja Arboretumin laivalaiturit, Ranta-Tampellan kanava	3 kertaa viikossa	kerran viikossa
III	Kämmenniemen, Maisansalon, Sisaruspohjan, Katiskanlahden, Raholan, Elvalan, Terälähden, Viitapohjan, Rantaperkiön venesatamat, Uittotunnelin (Pyhäjärvi), Kämmenniemen ja Maisansalon laivalaiturit ja Särkijärven sillan vesiturvallisuusvälineet	kerran viikossa	kerran kuukaudessa
IV	soutuveneiden rantapaikat, jotka eivät ole venesatamien yhteydessä	erikseen pyydettyäessä	
Vesiaiheet		15.5.-15.10.	
I	Aleksanterin kirkon puisto, Hämeenpuiston pallo, Näsinkallio, Keskustori, Koskenranta ja Aaltosenpuisto	joka päivä	
II	Tammerlampi, Eteläpuisto, Sorinaukio, Saukonpuisto, Nottbeckinpuisto 2 kpl, Lielahden kartano ja Arboretum 2 kpl	2 kertaa viikossa	
III	Pyynikin uimaranta, Winterin allas, Perkiönpuisto, Lampi-puisto, Nallepatsas, Sorsalampi, Tartonpuisto, Pahalampi ja Jaakonmäki	1 kertaa viikossa	
Matonpesupaikat		15.5.-15.10.	
I	Ala-Pispala, Alasjärvi, Halkoniemi, Iidesjärvi (eteläinen), Iidesjärvi (pohjoinen), Kämmenniemi, Olkahinen, Peltolampi, Perkiönlahti, Rahola, Rantaperkiö, Rauhaniemi, Ryydynpuisto, Suolijärvi, Terälahti, Tohloppi, Vehmainen	2 kertaa viikossa	

I-III

Sovellamme kunnossapitoluokitusta viherkunnossapidon mukaisesti, tarkemmat tiedot RAMS 2020 <https://www.vyl.fi/ohjeet/kunnossapitoluokitus/>

<a

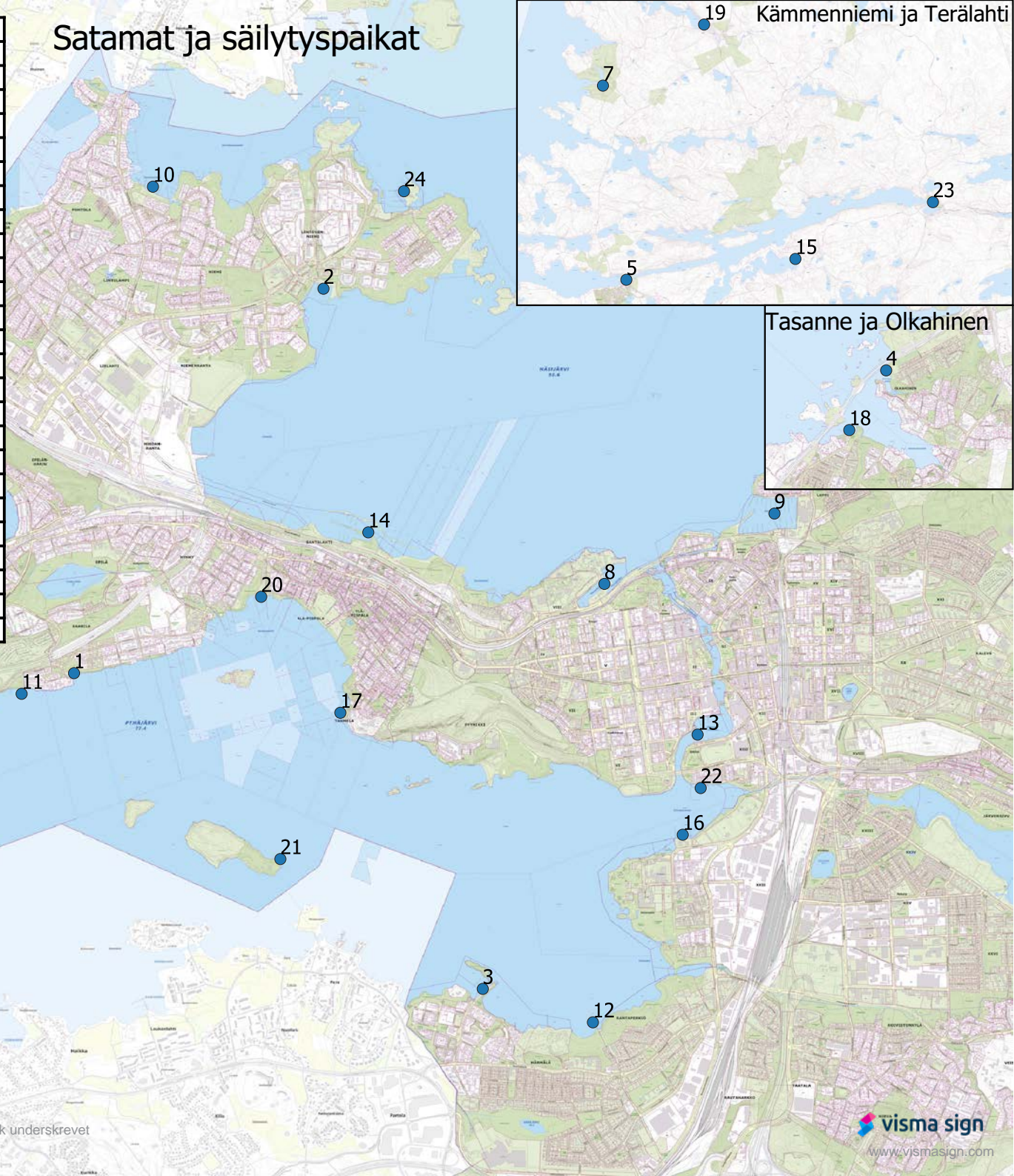

Satamat ja säilytyspaikat

Kämmenniemi ja Terälahti

Tasanne ja Olkahinen

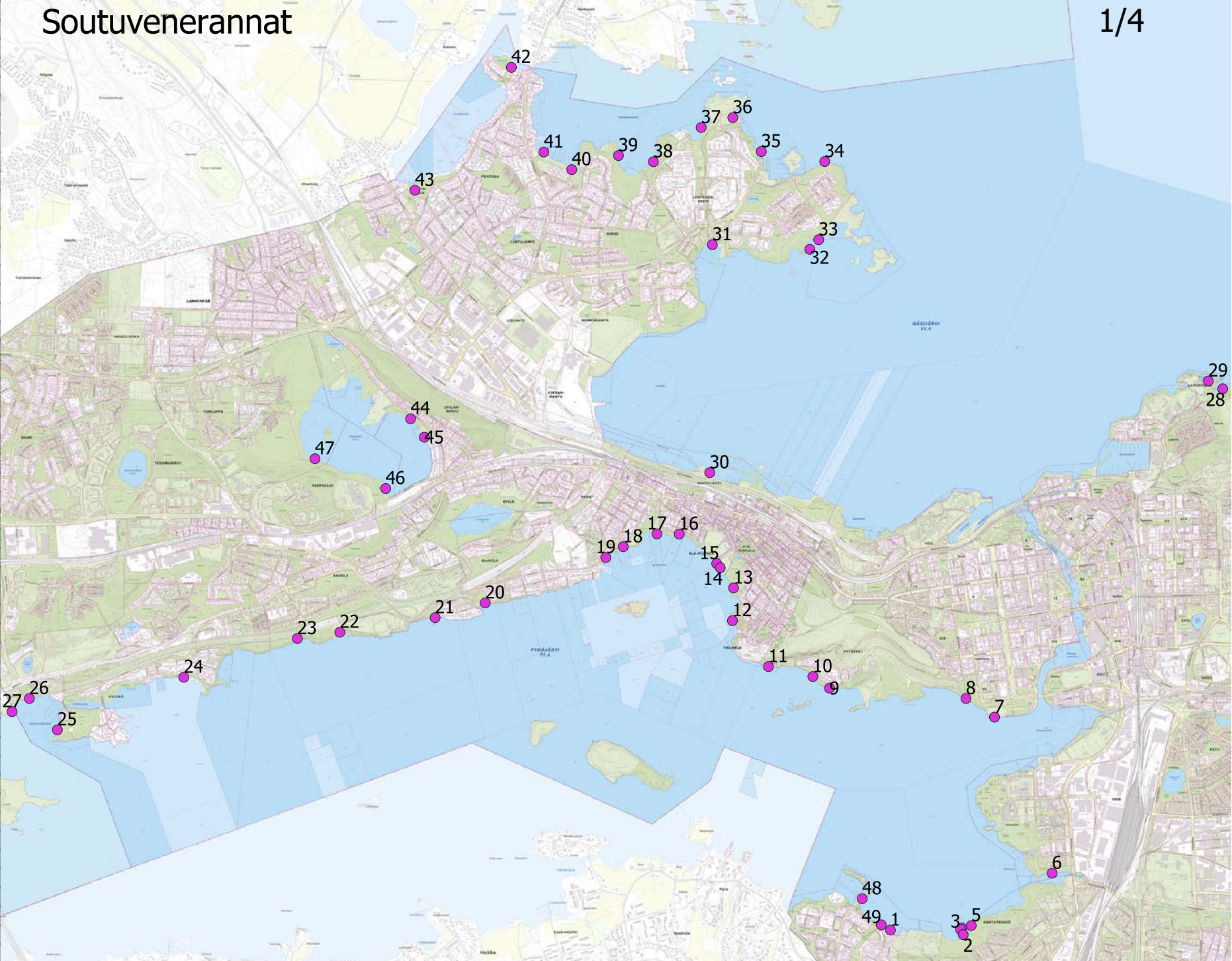
Numero	Nimi	Venepaikat	Laivapaikat	Saunalauttapaikat	Vesijettipaikat	Kanoottipaikat	Talvisäilytyspaikat
1	Elvala	24					
2	Halkoniemi	178					27
3	Härmälänsaari	117					11
4	Katiskalahti	64					
5	Kämmenniemi	14					
6	Maaveräjänlahti	4					
7	Maisansalo	57			4		
8	Mustalahti ja Kortelahti	117	11		2		
9	Naistenlahti	781			6	20	21
10	Perkiönlahti	219					41
11	Rahola	20					
12	Rantaperkiö	53		10	2		
13	Ratinan suvanto	31	8				
14	Santalahti	395		25	13		146
15	Sisaruspohja	15					
16	Soutukeskus	63		7	8		
17	Tahmelan pojut	2					
18	Tasanne	133			6		18
19	Terälahti	15					
20	Uittotunneli Pyhäjärvi	16					
21	Viikinsaari	8					
22	Viinikanlahti	82			25		
23	Viitapohja	7					
24	Jänissaari	0					87
yht.		2415	19	42	66	20	351

Soutuvenerannat

Numero	Nimi	Venepaikkoja	Kanootti paikkoja (vaja)
1	Hämälänsaarenranta 1	46	
2	Kesätienranta	35	
3	Talvitienranta	25	
4	Kevättienranta	19	
5	Rantaperkkinranta	67	
6	Vihilahti pohjoinen	20	
7	Palomäki 2	10	
8	Palomäki 1	130	
9	Pyykinranta	5	
10	Pyhäjärvi	62	16
11	Varala	2	
12	Uramonranta	12	
13	Tahmela	71	
14	Kurpitsaranta	30	
15	Kurpitsatönnönranta	11	
16	Ala-Pispala	248	
17	Uittotunnelin rantapaikat	78	
18	Tammer-Marin	20	
19	Reinola-Simola	35	
20	Kaarilanranta	39	
21	Siirtolapuutarhan ranta	17	
22	Rahola Itä	50	
23	Rahola Länsi	45	
24	Villilänranta	12	
25	Saarensärki	42	
26	Maaverajänlahti Itä	23	
27	Maaverajänlahti Länsi	66	
28	Romsinranta	104	
29	Rauhaniemmenranta	30	
30	Polkkyläniemi	60	
31	Halkoniemi	31	
32	Majakakadunranta	30	
33	Reuhari	12	
34	Venekadunranta	10	
35	Jänislahti	134	
36	Suomensaari itä	18	
37	Suomensaari	84	
38	Lentävännokka	29	
39	Niemenranta	53	
40	Perkiönranta	60	
41	Pohtola	44	
42	Ihaistenranta	11	
43	Rydympohja	50	
44	Tohlopin epäjämranta	26	
45	Tohlopin nahkatehtaanranta	13	
46	Tohlopin itäranta	26	
47	Tohlopin länsiranta	34	
48	Hämälänsaarenranta 2	109	
49	Hämälänsaarenranta 3	65	
yht.		2253	16

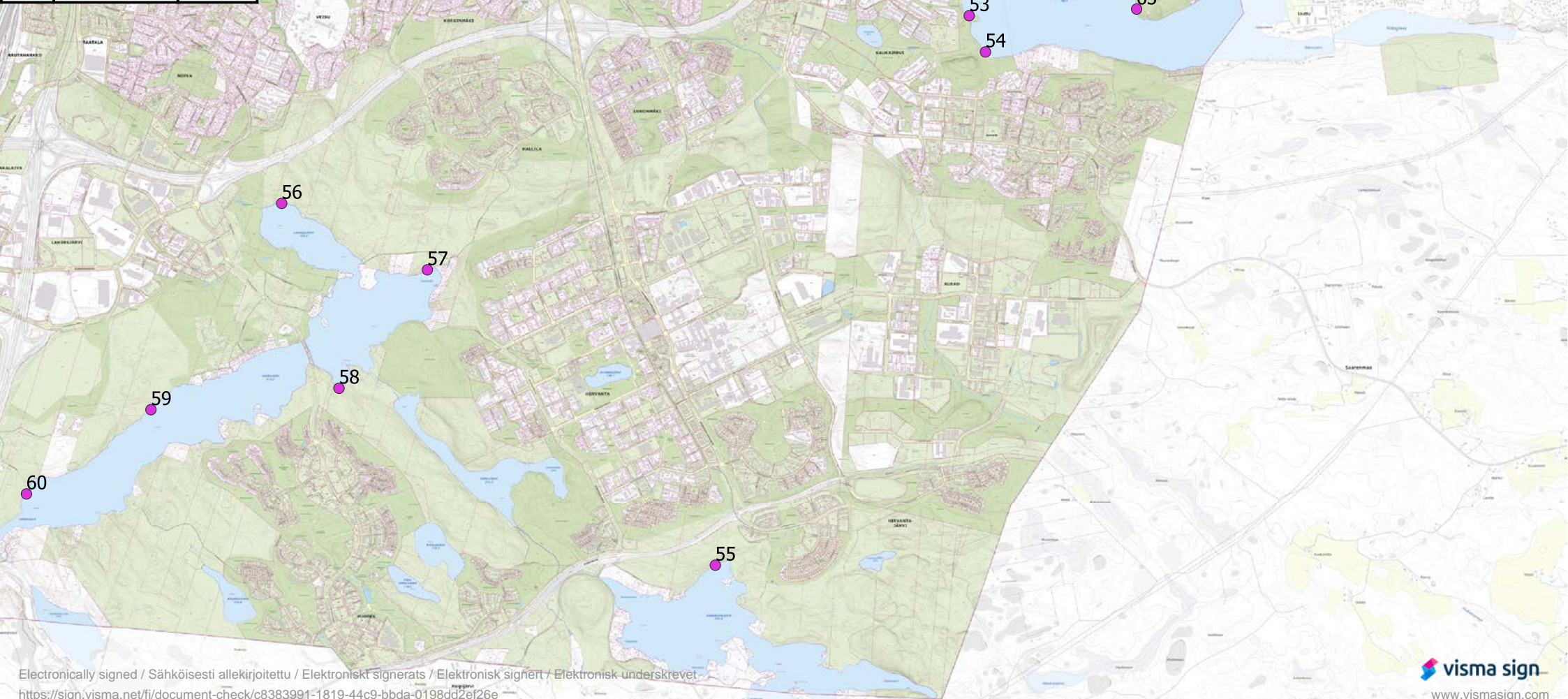

29
28

Soutuvenerannat

Numero	Nimi	Venepaikkoja
50	Iidesjärvi pohjoinen	15
51	Vehmainen	17
52	Haihara	121
53	Riihiniemenranta	53
54	Annala	50
55	Hervantajärvi	59
56	Lahdesjärvi	18
57	Lukonlahti	26
58	Vuores	34
59	Särkijärvi rantapaikat	5
60	Särkijärvi Valkama	55
61	Kaukajärvi saunaranta	8
62	Ryötinranta	2
63	Kaukajärventien ranta	1
yht.		464

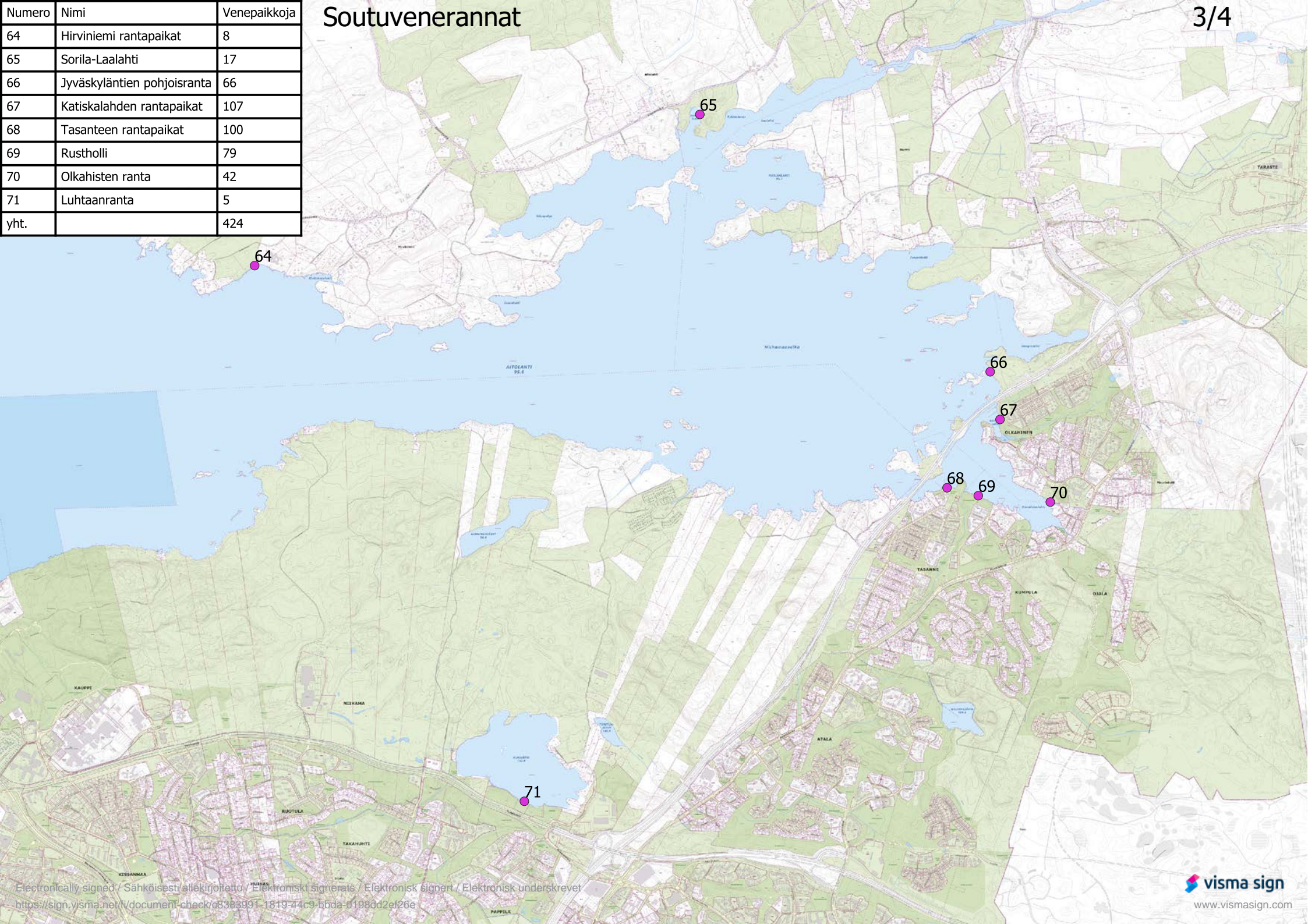

Numero	Nimi	Venepaikkoja
64	Hirviniemi rantapaikat	8
65	Sorila-Laalahti	17
66	Jyväskyläntien pohjoisranta	66
67	Katiskalahden rantapaikat	107
68	Tasanteen rantapaikat	100
69	Rustholli	79
70	Olkahisten ranta	42
71	Luhtaanranta	5
yht.		424

Soutuvennerannat

3/4

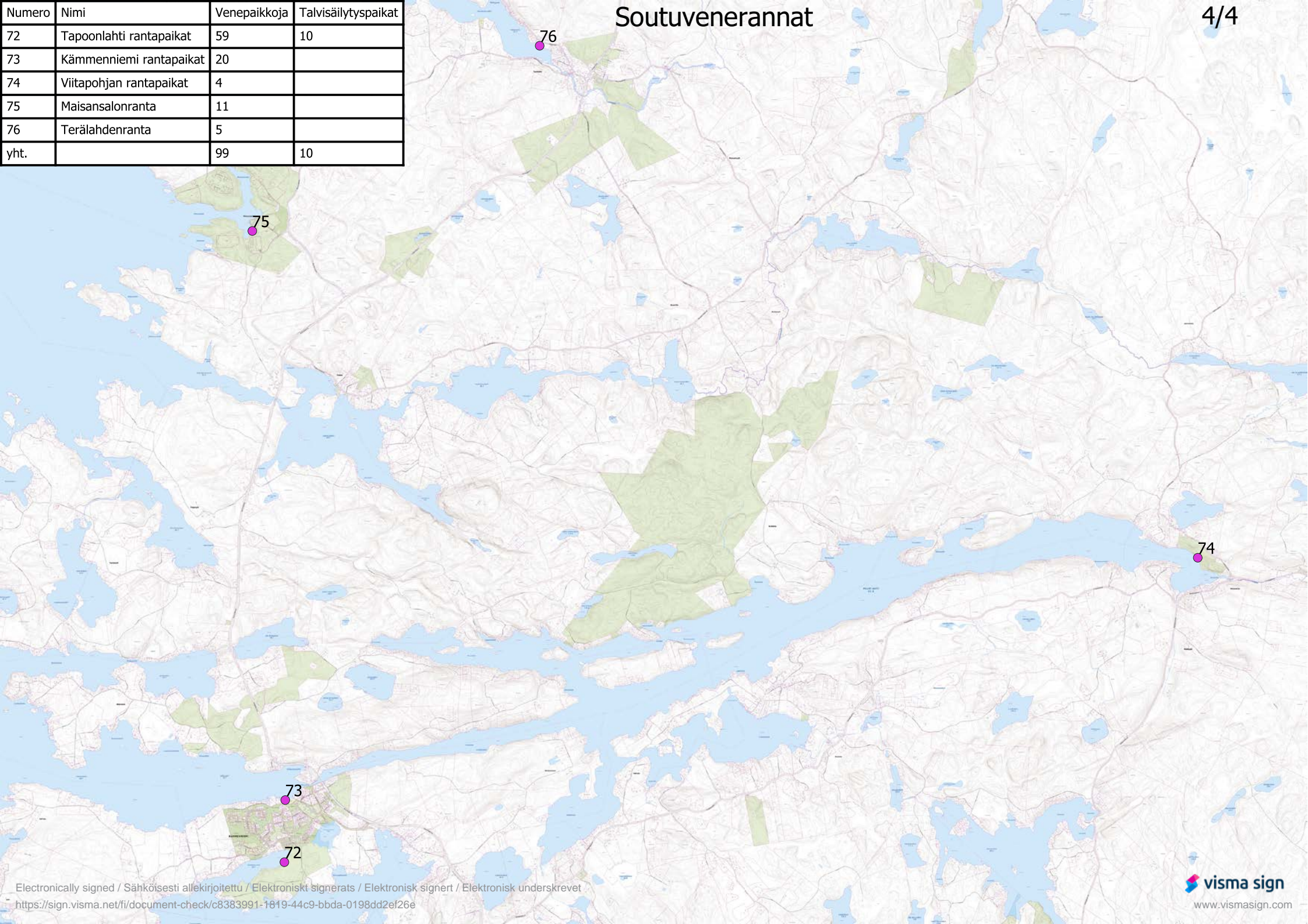

Numero	Nimi	Venepaikkoja	Talvisäilytyspaikat
72	Tapoonlahti rantapaikat	59	10
73	Kämmenniemi rantapaikat	20	
74	Viitapohjan rantapaikat	4	
75	Maisansalonranta	11	
76	Terälahdenranta	5	
yht.		99	10

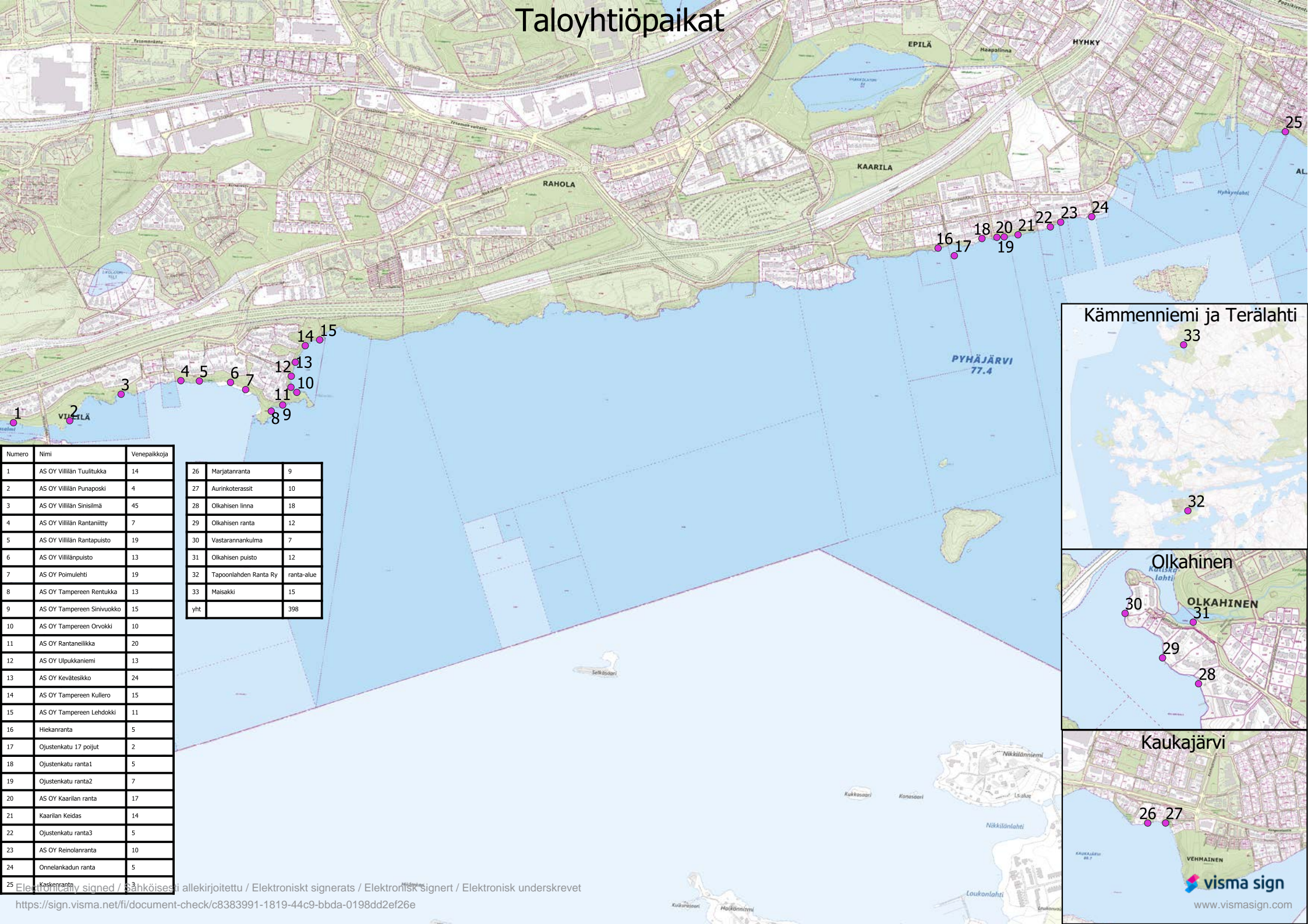
Soutuvenerannat

4/4

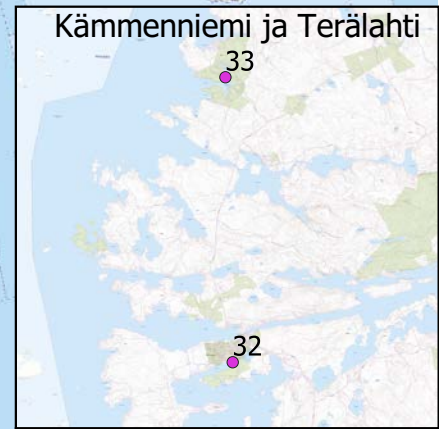

Taloyhtiöpaikat

Numero	Nimi	Venepaikkoja
1	AS OY Villilän Tuultukka	14
2	AS OY Villilän Punaposki	4
3	AS OY Villilän Sinisilmä	45
4	AS OY Villilän Rantaniitty	7
5	AS OY Villilän Rantapuisto	19
6	AS OY Villilänpuisto	13
7	AS OY Poimulehti	19
8	AS OY Tampereen Rentukka	13
9	AS OY Tampereen Sinivuokko	15
10	AS OY Tampereen Orvokki	10
11	AS OY Rantaneilikka	20
12	AS OY Ulpukkaniemi	13
13	AS OY Kevätesikko	24
14	AS OY Tampereen Kullero	15
15	AS OY Tampereen Lehdokki	11
16	Hiekkanranta	5
17	Ojustenkatu 17 pojut	2
18	Ojustenkatu ranta1	5
19	Ojustenkatu ranta2	7
20	AS OY Kaarilan ranta	17
21	Kaarilan Keldas	14
22	Ojustenkatu ranta3	5
23	AS OY Reinolanranta	10
24	Onnelankadun ranta	5
25	Kaskenranta	3

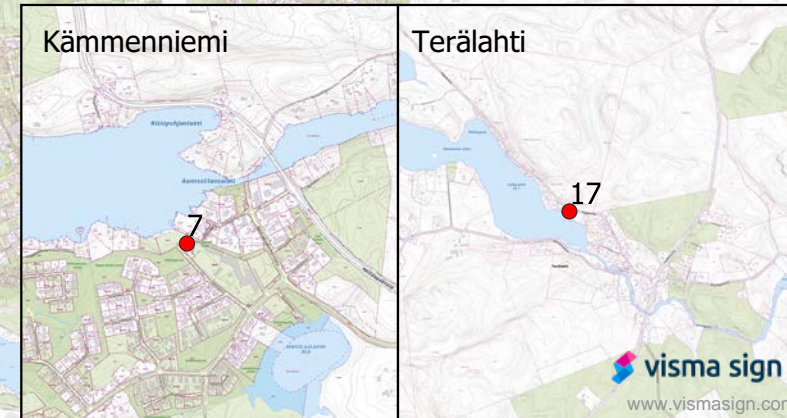
26	Margatanranta	9
27	Aurinkoterassit	10
28	Olkahisen linna	18
29	Olkahisen ranta	12
30	Vastarannankulma	7
31	Olkahisen puisto	12
32	Tapoonlahden Ranta Ry	ranta-alue
33	Maisakki	15
yht		398

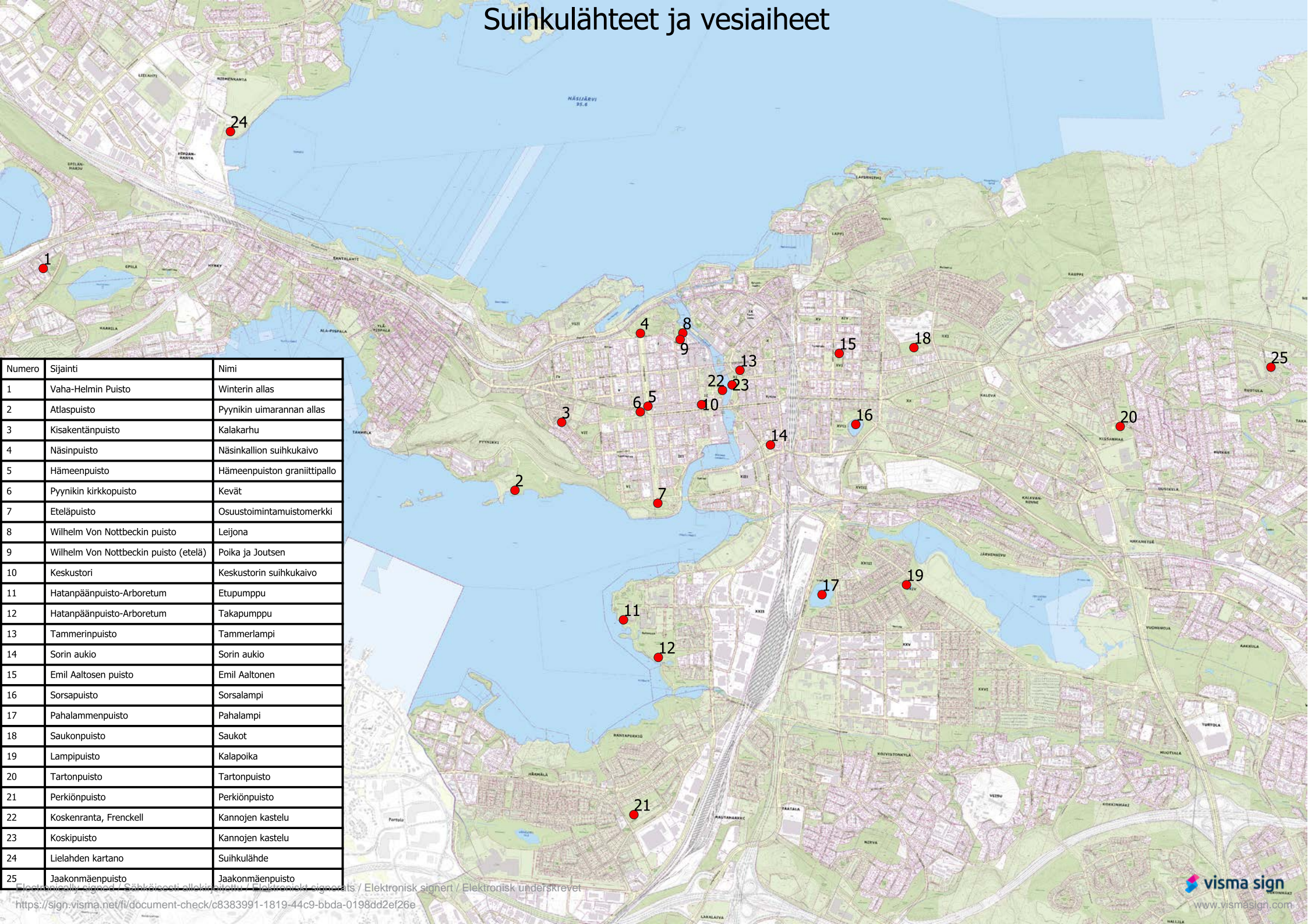
Tampereen matonpesupaikat 12.1.2023

Numero	Nimi	Altaita	Materiaali
1	Ala-Pispala	8	Teräs
2	Alasjärvi	14	Teräs
3	Halkoniemi	12	Teräs
4	Hirviniemi	6	Teräs
5	Iidesjärvi etelä	12	Teräs
6	Iidesjärvi pohj.	12	Teräs
7	Kämmenniemi	6	Teräs
8	Olkahinen	10	Teräs
9	Peltolampi	8	Teräs
10	Perkiölahti	10	Teräs
11	Rahola	9	Betoni
12	Rantaperkiö	12	Teräs
13	Rauhaniemi	12	Teräs
14	Ryödynpuisto	10	Teräs
15	Santalahti	16	Teräs
16	Suolijärvi	16	Teräs
17	Terälahti	8	Teräs
18	Tohloppi	16	Teräs
19	Vehmainen	8	Teräs
yht.		205	

Suihkulähteet ja vesiaiheet

Numero	Sijainti	Nimi
1	Vaha-Helmin Puisto	Winterin allas
2	Atlaspuisto	Pyynikin uimarannan allas
3	Kisakentänpuisto	Kalakarhu
4	Näsinpuisto	Näsinkallion suihkukaivo
5	Hämeenpuisto	Hämeenpuiston graniittipallo
6	Pyynikin kirkkopuisto	Kevät
7	Eteläpuisto	Osuustoimintamuistomerkki
8	Wilhelm Von Nottbeckin puisto	Leijona
9	Wilhelm Von Nottbeckin puisto (etelä)	Poika ja Joutsen
10	Keskustori	Keskustorin suihkukaivo
11	Hatanpäänpuisto-Arboretum	Etupumppu
12	Hatanpäänpuisto-Arboretum	Takapumppu
13	Tammerinpuisto	Tammerlampi
14	Sorin aukio	Sorin aukio
15	Emil Aaltosen puisto	Emil Aaltonen
16	Sorsapuisto	Sorsalampi
17	Pahalammenpuisto	Pahalampi
18	Saukonpuisto	Saukot
19	Lampipuisto	Kalapoika
20	Tartonpuisto	Tartonpuisto
21	Perkiönpuisto	Perkiönpuisto
22	Koskenranta, Frenckell	Kannojen kastelu
23	Koskipuisto	Kannojen kastelu
24	Lielahden kartano	Suihkulähde
25	Jaakonmäenpuisto	Jaakonmäenpuisto

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 108 pages before this page

Dokumentet inneholder 108 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 108 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 108 sider før denne side

Detta dokument innehåller 108 sidor före denna sida

LAURI NESTORI NIEMI

d6d29f6c-aecf-48f5-a5a4-1190c02b76e9 - 2023-04-27 13:20:10 UTC +03:00
BankID / MobileID - 477d3740-1e12-4726-bb53-3ff0a35d189e - FI

VESA-MATTI TAPANI MÄKINEN

bb0c4a0e-9d10-4ab7-9b4b-857422d74e15 - 2023-04-27 15:00:02 UTC +03:00
BankID / MobileID - 4ed1f2c3-4a28-4a12-bd75-a30e61f020dd - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende